

286.

На основу члана 32. Статута Града Бања Лука (Сл.гласник Града Бања Лука, бр. 25/05), Скупштина града Бања Лука је, на сједници одржаној 30.03 и 02.04.2007. године, динијела

ЗАКЉУЧАК

1. Скупштина Града усваја документ „Омладинска политика Бања Лука, 2007-2011. године“.

2. Скупштина Града констатује да су средства, садржана у акционом плану овог документа, а која су предвиђена за реализацију мјера и задатака утврђених документом, оквирна.

3. Скупштина Града задужује Одјељење за друштене дјелатности и Комисију за младе (као стално радно тијело Скупштине) да, у сарадњи са Одјељењем за финансије, благовремено припреми и предложи Скупштини доношење годишњих оперативних планова за реализацију акционог плана, водећи рачуна о реалним могућностима буџета Града – у свакој календарској години, на коју се односи реализација овог плана, односно у којој је предвиђена реализација овог плана, али рачунајући и на потенцијална средства из свих других могућих извора.

4. Овај закључак ступа на снагу са даном доношења, а исти ће бити објављен у Службеном гласнику Града Бања Лука.

Број: 07-013-152/07.

**ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА
Слободан Гаврановић, с.р.**

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ГРАДА БАЊАЛУКА (2007. – 2011.)

Република Српска обезбјеђује и уређује бригу о дјечи и омладини. Ово је одређено Уставом Републике Српске (Амандман XXXII став 1. тачка 12. Устава Републике Српске).

Законски основ за доношење документа Омладинска политика града или општине налази се у Закону о омладинском организовању Републике Српске који је Народна скупштина Републике Српске усвојила у новембру 2004. године. Чланови 11. и 12. овог Закона гласе:

Члан 11.

„Брига о омладини је од општег интереса за Републику. Општи интерес, из предходног става овог члана, остварује се уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини. Општи интерес остварује се доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на републичком, градском и општинском нивоу.“

Члан 12.

„Омладинском политиком, из претходног члана, уређују се основни циљеви, правци развоја и задаци у омладинском сектору, као што су питања: васпитање младих, његовање моралних, естетских, културних и спортских вриједности, развијање физичких и духовних вриједности личности, свијест о хуманистичким вриједностима, личној и друштвеној одговорности, социјално-здравственој заштити, запошљавању, екологији и др.“

Омладинска политика, без обзира на ком нивоу власти се дефинише и доноси, подразумијева стратегију која младима помаже у рјешавању њихових проблема и даје им могућности већег утицаја на друштво било појединачно или колективно.

Европски омладински форум (European Youth Forum) је у својој Резолуцији о Европској омладинској политици усвојеној од стране Извршног комитета (април 1998. године, Вилниус, Литванија), Европску омладинску политику одредио као међусекторску, интегрисану политику усмјерену ка младима, са младима и која полази од потреба младих људи. Циљ јој је да побољша и унаприједи животне услове и учешће младих људи, укључујући читав низ социјалних, културних и политичких питања која утичу на њих и друге групе у друштву.¹

International Council on National Youth Policy (ICNYP), међународна организација основана од стране УН стучњака на пољу омладинске политике широм свијета, у својим документима омладинску политику дефинише на сљедећи начин: „омладинска политика“ подразумијева политику која је предложена од стране Владе у сарадњи са омладинским организацијама и која је усвојена од стране Парламента или Министарског савјета или шефа државе, и која јасно одређује положај и улогу младих у друштву, али и одговорности друштва и јавних институција према младима.² Саставни дио омладинске политике, акциони план, према ICNYP-у је детаљан операциони план који одређује постепене имплементационе фазе омладинске политике, надлежне институције и временски оквир, а који је усвојен од стране Владе, у сарадњи са омладинским организацијама.

Закон о Омладинском организовању Републике Српске прописује доношење омладинске политике на нивоу града/општине, **члан 15:**

„Средњорочни и краткорочни план омладинске политике доноси за подручје града или општине, скупштина града или општине на приједлог надлежне комисије за младе, уз учешће омладинског савјета општине или града.“

„План омладинске политике из става 1. овог члана, мора бити у складу са Омладинском политиком Републике Српске (средњорочни и краткорочни период).“

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ГРАДА БАЊАЛУКА

Скупштина града Бања Лука је 2005. године донијела одлуку којом се Град обавезује да изради документ омладинска политика. Пројекат израде документа изабран је на основу конкурса који је расписала Административна служба града Бања Лука (АСГБЛ), а који је објављен 6. септембра 2005. године у дневним новинама „Глас Српске“, Бања Лука. У складу са законским одредбама, те на основу стања и потреба младих града Бања Луке, АСГБЛ и Омладински савјет Републике Српске (ОСРС) у новембру 2005. године приступили су изради радне верзије документа Омладинска политика града Бања Луке;

Координатор пројекта „Израда радне верзије документа Омладинска политика града Бања Луке“ - Небошја Курузовић; сарадник на пројекту – Драгана Лазић.

¹ European Youth Forum, **Resolution on European Youth Policy**, Adopted by the Executive Committee, 3-5 April 1998, Vilnius, Lithuania

² www.icnyp.net

Основни циљ документа Омладинска политика града Бања Луке је дугорочно побољшање положаја младих у граду Бања Луци. Овим документом утврђени су највећи проблеми младих и дефинисан је стратешки план са конкретним програмима/мјерама за период од пет година (2007. – 2011.) из најважнијих сфера друштвеног живота младих:

1. запошљавање младих
2. стамбена политика за младе
3. здравствена политика за младе
4. социјална политика за младе
5. мобилност младих, партиципација у друштву и информисање
6. спорт, слободно вријеме и омладински рад
7. образовање и култура младих
8. заштита животне средине и млади.

Документом је креирана политика и стратегија које ће омогућити дугорочно, систематско и организовано рјешавање проблема младих као и побољшање статуса младих. Поред креирања стратегије, овај документ представља и испуњење обавезе Града предвиђене Законом о омладинском организовању (члан 15.).

Израда документа одвијала се у три фазе којој је претходила предфаза: истраживање Друштва психолога Републике Српске: „Проблеми и потребе младих града Бања Луке“, Друштво психолога Републике Српске и Скупштина града Бањалука, Бања Лука, 2005. година. Овим истраживањем обухваћено је 1479 младих, узраста од 11 до 30 година.

Прва фаза

- медијска презентација пројекта путем прес конференције
- одређивање циљних група које ће учествовати у процесу израде документа
- округли сто са представницима омладинских и других невладиних организација у циљу представљања процеса израде документа и начина њиховог укључивања у тај процес
- формирање Управљачког комитета (за младе) града Бањалуке
- консултативни састанци са представницима Административне службе Града, надлежних скупштинских тијела Скупштине Града и других надлежних институција
- састанка Управљачког комитета у циљу утврђивања начина и динамике рада

Друга фаза

- организовање седам дводневних радионица (свака област по једна радионица)
- избор осам стручних координатора (за сваку област изабран је по један координатор) и формирање радних група
- израда приједлога, програма и мјера по областима

Трећа фаза

- организовање јавне трибине
- усвајање радне верзије документа од стране Управљачког комитета за младе
- медијска презентација документа путем прес конференције

У **првој фази** одржани су консултативни састанци са Начелником одјељења за друштвене дјелатности града Бањалука, те са Предсједником Савјета за омладину и удружења грађана Скупштине града Бањалука. На овим састанцима дефинисане су циљне групе које су учествовале у изради документа и договорен је начин избора чланова Управљачког комитета за младе града Бањалука. У циљу упознавања омладинских организација са процесом израде овог документа и моделима њиховог укључивања у процес одржан је округли сто коме је присуствовало **тридесетист (36) представника омладинских организација**, те представници Административне службе Града. Један од закључака округлог стола је да ће представници омладинских невладиних организација (НВО) у Управљачком комитету изабрати Савјет за удружења грађана и младе на основу конкурса. Шира јавност је са пројектом/процесом упозната путем прес конференције и гостовања у медијима.

Рјешењем Градоначелника (број: 07/1-Г-/06, датум: 27.01.2006.) формиран је Управљачки комитет града Бања Луке који има петнаест (15) чланова. У његов састав улазе представници: Административне службе Града, Скупштине Града, Центра за социјални рад, „ЈЗУ Дом здравља“ Актива директора основних школа, Актива директора средњих школа, Градска развојне агенције, те представници омладинских организација које се баве различитим областима друштвеног живота младих. Управљачки комитет за младе града Бањалуке је међусекторално тијело које је, између осталог, формирано са циљем да изради приједлог документа

Омладинске политике са одређеним мјерама и роковима заједно са Савјетом за омладину и удружења грађана, те да усвоји радну верзију документа Омладинска политика.

У току **друге фазе** израде документа одржно је **седам (7) дводневних радионица** на којима су учествовали представници омладинских и студентских организација, савјета ученика средњих школа, удружења грађана, спортских институција, представници Административне службе Града и других институција: Завод за изградњу Бања Лука, Центар за социјални рад, Туристичка организација Града, Актив директора средњих и основних школа, „ЈЗУ Дом здравља“, као и млади кој нису организовани или су представници неформалних група младих.

Одржане су радионице из следећих области:

- заштита животне средине и млади
- социјална политика за младе
- здравствена политика за младе
- образовање, култура и информисање младих
- стамбена политика за младе
- мобилност младих, партиципација у друштву и омладински рад
- спорт и слободно вријеме
- запошљавање младих.

На седам дводневних радионица учествовало је преко стотину (100) учесника.

Учесници су:

- урадили SWOT анализу (SWOT - strengths, weaknesses, opportunities and threats/снаге, слабости, могућности и пријетње)
- дефинисали стратешке правце и циљеве
- одредили приоритете по областима
- одредили интересне стране.

У другој фази Управљачки комитет града Бања Луке изабрао је осам стручних координатора (за сваку област по једног координатора):

- Саша Петковић (запошљавање младих)
- Диана Ступар (стамбена политика за младе)
- Сања Станић (здравствена политика за младе)
- Мр Срђан Душанић (социјална политика за младе)
- Небојша Курузовић (мобилност младих, партиципација у друштву и омладински рад)
- Илија Трнинић (спорт и слободно вријеме)
- Зоран Црнчевић (образовање, култура и информисање младих)
- Младен Шукало (заштита животне средине и млади)

Стручни координатори су формирали радне групе (осам радних група које су имале од 8 до 10 чланова, укупно: 70). Стручни координатори су у сарадњи са радним групама израдили акционе планове који садрже конкретне програме и мјере, институције одговорне за имплементацију мјера, временски период и неопходна средства. Акциони планови су рађени на основу: стратешких праваца и циљева добијених са дводневних радионица, података добијених из истраживања „Проблеми и потребе младих града Бања Луке“ (Друштво психолога Републике Српске и Скупштина града Бањалука, Бања Лука, 2005. година) и других релевантних документа: Нацрт документа Омладинска политика Републике Српске; „Млади и токсикоманије“, април 2004.; Европска повеља о учењу младих на општинском и регионалном нивоу (Савјет Европе); European Youth Forum, Resolution on European Youth Policy, Adopted by the Executive Committee, 3-5 aprila 1998. год., Vilnius, Lithuania; документи Interanational Council on National Youth Policy (ICNYP, www.icnyp.net); Programme of Action for Youth /WPAУ/ - Youth Unit, Independent evaluation of the national youth policy, 2005; „Млади о сиромаштву и начинима за њихово превзилажење у Републици Српској, аутори: Соња Станчић, Страхинија Димитријевић, Бања Лука, 2005.; „Млади и медији“, ХЦА Бања Лука, 2005. те подаци: Републичког статистичког завода и Завода за запошљавање – Филијала Бања Лука.

У **трећој, завршној фази**, организована је јавна трибина на којој су млади, представници омладинских организација и сви заинтересовани дали своје мишљење и препоруке о радној верзији овог документа. У циљу давања коментара шире јавности радна верзија документа је постављена на сајт (портал) града Бања Луке и прослијеђена на неколико мејлинг листа невладиних организација у РС и БиХ.

Управљачки комитет је на својој сједници одржаној дана 12.07.2006. године закључио и обавезао поједине чланове да у сарадњи са координаторима, у свим областима изврше корекције и допуне радну верзију Омладинске политике града Бања Лука (2007.-2011.).

Након што су извршене корекције, Управљачки комитет је на сједници одржаној 29.08.2006. године усвојио документ у форми нацрта и предложио да се исти након усвајања на сједници Скупштине града упути на јавну расправу, како би се добио квалитетан документ са реалним Акционим планом подјељеним по областима.

Скупштина града је на сједници одржаној 14. и 15. 09.2006. године донијела закључак којим је прихватила Нацрт документа Омладинска политика града Бања Лука (2007.-2011.) и исти упутила на јавну расправу.

Тачком 4. наведеног Закључка задужен је секретар Скупштине града Бања Лука, начелник одјељења за друштвене дјелатности и предсједник Савјета за омладину и удружење грађана да сачине Програм провођења јавне расправе, односно утврде динамику и усаглашавање термина одржавања јавних расправа по областима Омладинске политике, те организацију одржавања округлог стола.

На јавним расправама које су се одржавале по областима од 05. до 13. 10. 2006. године присуствовали су начелници одјељења Градске административне службе, предсједници сталних радних тијела Скупштине Града, представници јавних установа и институција, представници омладинских невладиних организација и др. одржано је седам тематских јавних расправа по областима на којима је учествовало 145 учесника.

У циљу обављања што квалитетније јавне расправе и давања стручног мишљења на Нацрт Омладинске политике града Бања Лука (2007.-2011.) организован је Округли сто 15.10.2006. године, у малој вјећници ЈКУ „Бански Двор“ - Културни центар у 12.00 часова.

Тачком 5. одјељење за финансије и одјељење за друштвене дјелатности наведеног закључка су задужени да прије упућивања одлуке о Омладинској политици града Бања Лука (2007.-2011.) у скупштинску процедуру дају мишљења о могућностима за њену реализацију, што су иста одјељења и учинила.

ИСТРАЖИВАЊЕ: „Проблеми и потребе младих града Бањалуке“, Друштво психолога Републике Српске и Скупштина града Бањалука, Бања Лука, 2005. година

Друштво психолога Републике Српске и Скупштина града Бања Лука 2005. године провели су истраживање „Проблеми и потребе младих града Бањалуке“ (аутори: др Бранко Милосављевић, мр Срђан Дуђанић, Милица Дробац Ступар, мр Владимир Турјачанин, Ивана Зечевић). Истраживање је показало:

Присутна је општа фразеологија /страна бр. 9, број одговора страни у публикацији/ о младима: „млади су будућност друштва“; „на младима свијет остаје“; „млади су највредније што свако друштво има“; „млади су узданица друштва“; „млади су понос друштва“ и сл.. Такође присутна је и фразеологија о „потпуној друштвеној бризи за младе“ као што је „млади су општа и непрестана брига друштва“. Чињенице ипак говоре другачије.

Млади у већини држава имају неоправдано подређен статус на друштвеној лествици (у већини држава мала је заступљеност младих у парламентима; на бироима за запошљавање међу незапосленим најбројнији су млади о чему говоре бројне студије у Француској (Lerdu, 1966.), Аустралији (Paton, Noller, 1984.), Шведској (Wesholm, Niem, 1986.), студије OECD (1984.), у СФРЈ (Врцан, 1985., Милосављевић, 1986., 1988., 1989., 2000., Frezer, 1997.) као и Европска повеља о учешћу младих на комуналном и регионалном нивоу (Resolution 237, 1992.) /стране 9, 10/.

Даље, проблеми младих се замагљују бројкама о младим обухваћеним школовањем, бројкама младих који учествују у неким спортовима, а мало се говори о подацима о малим шансама за запослење у складу са њиховим способностима, зарадама према ствараном доприносу и сл. /страна 10/.

Постоје и тзв. „психобиолошке рационализације“ као што су „млади су незрели“, „млади су неискусни“, „млади треба да чекају свој ред“, „млади су нестабилни и импулсивни“. Ове рационализације не подупиру научна психологија својим сазнањима о људско развоју, способностима младих за функције у друштву, и др. /страна 10/.

Јављају се тенденције, у низу земаља, продужавања зависности од одраслих, а реализују се нпр. продужавањем школовања. Ово намеће одрицања које је у супротности са обиљем које се медијски и на све друге начине свима чини привидно могућим /страна 10/.

Постоји потреба да се млади потчине потребама организације, глобализације, материјализације а ово се манифестује тиме да школе и универзитети постану „фабрике знања“ и материјална добра постају најважнија /страна 11/. У БиХ је на сцени митологија о успаваној, апатичној, пасивној, нединамичној, друштвено неангажованој генерацији. Ово замагљује стварни статус младих у БиХ и непримјерене опције које друштво пружа младима /страна 11/. Ова митологија важи јер су на сцени генерације другачије од младих и то: генерације које су градиле социјализам и социјализоване у духу његових вриједности, генерације које су међусобно ратовале на три стране, а рат је прекинут без побједника, генерација која је и сувише млада да учествује у ратним операцијама, генерација младих са синдромом ратне психичке трауме /страна 11/.

Драматична позиција у друштву показују двије констатације:“

1. Права да је ово једно од ријетких истраживања које је настало из потребе да млади добију своју адресу и да она мора бити врло значајна адреса у граду.
2. Друга је да је адреса младих непозната или нејасна, недовољно јасно означена у БиХ. Наша је генералана поставка да млади морају имати своју адресу у друштву, јер је на тој адреси локација алтернативне хумане људске будућности.“

Према званичним подацима Републичког завода за статистику Бањалука /табела 1/ образовањем је обухваћено 41 472 младих. То износи 18,5% становништва града Бањалука. Сваки 5 становник је или ученик или студент.

Број становника у граду Бања Лука	Број ученика у основним школама	Број ученика у средњим школама	Број студената на Универзитету Бањалуци
224 647	17 855	11 136	12 481

Табела 1: Млади укључени у редовно образовање према подацима Републичког статистичког завода /страна 13/

Према подацима Републичког завода за статистику Бањалука у Граду су регистроване 18962 запослене особе до 30 година, а незапослено је 15 339 особа до 30 година старости /страна 13/. Процент од 45% регистрованих незапослених младих до 30 година указује на катастрофалан положај младих због немогућности да у најпродуктивнијој доби буду радно активни /страна 14/.

Циљ истраживања је био да се испита како млади процјењују:

1. своју садашњост и будућност
2. своје проблеме
3. религиозност
4. научену беспомоћност
5. провођење слободног времена и
6. посебне потребе младих за њиховом друштвеном заштитом.

Истраживањем „Проблеми и потребе младих града Бања Луке“ обухваћено је 1479 младих, узраста од 11 до 30 година.

Испитаници	Жене	Мушкарци	Укупно
Ученици	398	482	880
Студенти	236	179	415
Запослени	26	87	113
Незапослени	47	42	89
Укупно	707	790	1497

Табела 2: структура узорка истраживања /страна 13/

Процјена садашњости и будућности младих

Истраживање „Проблеми и потребе младих града Бања Лука“ је показало да млади и поред свакодневице која им не пружа много **остају оптимисти** /табела 4/. (Оптимизам младих показују одговори за тврдњу под називом: „Поред свих проблема које имам успијевам остати оптимиста“, Просјечна величина одговора износи $M=3,36$. То значи да је већина младих на скали од 1-5, (гдје је 1 = јако се слажем, 2 = не слажем се, 3 = дјелимично се слажем, 4 = слажем се с тим, 5 = јако се слажем), поред те тврдње закружила одговор који се може категорисати као „Слажем се са тим“.)

Тврдње	Просјек	СД	Број испитаника
Поред свих проблема које имам успијевам бити оптимиста.	3.63	.95134	1497
Свакодневница нам пружа мале шансе за оптимизам.	3.42	1.02826	1497
Млади проводе све више времена уз алкохол или нешто друго.	3.80	1.03816	1497
Мислим да смо изгубљена генерација, генерација без будућности.	2.70	1.21062	1497
Одавде треба отићи што прије, било куда.	3.10	1.24809	1497
Моју будућност видим у иностранству.	3.04	1.20640	1497
Да се овдје постигне успјех у некој струци, нема шансе.	2.74	1.07374	1497
Стамбено осамостаљивање од родитеља у нашој земљи су само пуне жеље.	3.29	1.17796	1497
Наша дуготрајна материјална овисност од родитеља је будућност без будућности.	3.18	1.10492	1500
Данас је у моди бити лош, груб.	2.65	1.27318	1497

Табела 3: Просјечна величина одговора младих на петостепеној скали /страна 18/

„Токсикоманије су дио садашњости младих. Према процјенама тврдње: „Млади проводе све више времена уз алкохол или нешто друго“ види се да се млади од основне школе до запослених, незапослених слажу да њихови вршњаци све више проводе вријеме уз алкохол или нешто друго. ... Све то показује да није мали број оних који се на проблеме прилагођавају помоћу алкохола или дроге, ...“ /страна 18, 19/.

Млади града Бања Луке осјећају **оптерећеност дуготрајном стамбеном и материјалом овисношћу од родитеља**, и ово више осјећају студенти као и запослени и незапослени млади људи, (погледај табелу 3, одговор 8 и 9 у овом документу).

Истраживање је показало да огромна већина младих **само се дјелимично слаже да је рјешење њихових проблема одлазак било куда или у иностранство**. „Другим ријечима, они очекују услове за рјешење своје будућности у Бањојлуци“ /страна 20/.

Што се тиче **оптимизма/песимизма**, „млади се, према тим резултатима, дјелимично слажу, прво, да су изгубљена генерација (табела 3, тврдња 4, M=2,70), генерација којој је модерно (cool) бити груб и лош (тврдња 10, M=2,65). Дакле, назнаке песимизма код младих, које треба схватити као њихову реакцију на околности у којима живе, а не као одсуство оптимизма код младих, су евидентне“ /страна 21/. Песимизам је више изражен код особа мушког, него особа женског пола.

Пол	Н	Просјечна вел. одговора (M)	СД	т	дф	п
Жене	707	2,98	.600	2,36	1497	.001
Мушкарци	790	3,06	.667			

Табела 4: Упоредивање резултата на скали песимизма за младе мушког и младе жанског пола /страна 21/

У погледу **религиозности** добијени су слиједећи резултати: у религиозна учења не вјерује и није вјерник 8,1% младих; 20,7% младих своју религиозност процјењује као „понекад да“; 71,2% младих је религиозно.

Што се тиче „**научене беспомоћности**“ истраживање није дало јасан одговор. „Међутим та чињеница, да немамо јасног одговора о присуству научене беспомоћности код младих, није поуздан одговор о томе да ли постоји или не постоји феномен научене беспомоћности код младих“ /страна 23/ а овај феномен више је изражен код младих мушког пола.

Тврдње	Просјечна величина одговора М	СД	Н
Склони смо рећи за оно што нам се дешава: То је морало бити.	2.8207	.91272	1497
Када други говоре да ја не могу, без снаге сам да их у то увјерим.	2.4207	.95794	1497
Научио сам да од тежих проблема лако одустајем.	2.0440	.88915	1497
Крилатица: „Кога су змоје изуједале и гуштера се плаши“, описује моје понашање у низу животних ситуација.	2.4013	.98704	1497
У животу треба избјегавати теже задатке.	2.3040	1.01863	1497
Када ме увјеравају буди упоран, то не слушам.	2.3487	1.00653	1497
Прича да све зависи од мог залагања је наивна и за малу дјецу.	2.6287	.97745	1497
Пред сваким новим проблемом обузима ме сумња да га ја могу ријешити.	1.8447	.85773	1497
Увјерен сам да је мудро сједити скрштених руку и чекати сљедећу прилику.	2.7180	1.11504	1497
Моје друштво и ја смо увјерени да ми овдје не можемо измијенити ништа.	2.3467	1.06548	1497
Прича да је свако ковач своје среће је обична шарена лажа.	2.3180	.93459	1497

Табела 5: Просјечене величине одговора на скали научене беспомоћности /страна 23/

Слободно вријеме је означено као вријеме које појединац има за себе, тј. оно вријеме без уобичајених обавеза у вези са професијом, породицом, радом, радним групама. Истраживање је показало да млади слободно вријеме троше на: ТВ – 86,33%; новине – 44,20%; компјутер – 59,33%; музика – 75,80%; спорт – 43,13%;

библиотека – 11,67%; странка – 3,07%; НВО – 6,47%; секција – 14,73%; кафана-диско – 54,73%; улица – 46,80%; учење – 69,47%; салони – 15,93%; спавање – 31,20%; помагање у кући – 57,07%. „Преглед активности младих у слободном времену показује да млади између двије опције које им нуди заједница за провођење слободног времена, права, остати у кући, и друга, у уличном сленгу позната под називом „глуварење“ бирају опцију „глуварење“ (улица, кафана, слушање музике, буљење у екран са агресивним садржајима)“ /страна 24/.

Међу младима Бањалуке, **више је младих који нису путовали у иностранство** (или ФБиХ) него оних који су путовали. Највише се путовало у земље у окружењу: Србија – 40,9%; Федерација БиХ – 34,8%; Црна Гора – 28,6%; Хрватска – 28,2%; Словенија – 9,3%; Македонија – 2,2%; остале државе – 16,5% /страна 28/. Даље, закључак до којег су дошли истраживачи је тај, да проценат оних који нису путовали нигдје изван Бањалуке је велик поготово ако се у обзир узме да је само 16,5% младих путовало у државе које су настале распадом СФРЈ.

Млади се суочавају са разним проблемима. Млади су 12 проблема рангирани овако (од најтежег ка најлакшем), /страна 29/:

- незапосленост младих
- недовољна брига друштва за младе
- корупција у друштву
- материјална овисност младих од родитеља
- лош образовни систем
- продаја оцјена у школама, факултетима
- лоша здравствена заштита младих
- стамбена овисност од родитеља
- демагогија у политици
- незаступљеност младих у власти
- хаос у провођењу слободног времена

Млади су процјењивали и потребе које могу бити значајне за квалитет њиховог живота. Потребе су рангиране на сљедећи начин:

1. **чинити све на спречавању насиља у породици**
2. **повести више рачуна о младим са посебним потребама**
3. **хитно сачинити програме који отварају будућност свима у нашем граду**
4. **сачинити програме духовних и спортских активности за младе у слободно вријеме**
5. **из образовних институција искључити корупцију, мито**
6. **формирати институције за бригу о младима**
7. **елиминисати дискриминацију националних, других мањина**
8. **законом забранити медијску подршку разврата, реклама које обмањују**
9. **законом прописати да млади буду заступљени у власти**
10. **у органима власти провести принцип једнаког броја жена и мушкараца**
11. **прекинути празне приче о младима.**

Потребe младих за њиховом друштвеном заштитом	Н	Минимална могућа величина одговора	Максимална могућавеличина одговора	Просјечна величина одговора
6* . Чинити све на спречавању насиља у породици.	1497	1.00	5.00	4.6533
11. Повести више рачуна о младима са посебним потребама.	1497	1.00	5.00	4.5880
10. Хитно сачинити програме који отварају будућност свима у нашем граду.	1497	1.00	5.00	4.5213
8. Сачинити програме духовних и спортских активности за младе у слободно вријеме.	1497	1.00	5.00	4.4407
7. Из образовних установа искључити корупцију, мито.	1497	1.00	5.00	4.3813
9. Формирати институције за бригу о младима.	1497	1.00	5.00	4.3420
5. Елиминисати дискриминацију националних, других мањина.	1497	1.00	5.00	3.7573
3. Законом забранити медијску подршку разврата, реклама која обмањују.	1497	1.00	5.00	3.6807
2. Законом прописати да млади буду заступљени у власти.	1497	1.00	5.00	3.6793
4. У органима власти провести принцип једнаког броја жена и мушкараца.	1497	1.00	5.00	3.5580
1. Прекинути празне приче о младима.	1497	1.00	5.00	3.4133

Табела 6: ранг једанаест посебних потреба младих за њиховом друштвеном заштитом /страна31/31/

Подаци и закључци до којих је истраживање довело су драматични и а маргинализација младих у друштву је тренд који се мора зауставити.

* Бројеви испред потреба означавају мјесто по реду навођења у испитном материјалу. Нпр. број 6 испред потребе: Чинити све на спречавању насиља у породици, значи да је била наведена на шестом мјесту у испитном материјалу.

Закључци:

1. Садашњост младих је повезана са токсикоманијама.
2. Студенти, запослени и незапослени млади тешко подносе своју дуготрајну стамбену и материјалну овисност од родитеља.
3. Млади процјењују да је одлазак из града било куда или у иностранство само дјелимично рјешење за њихову будућност.
4. Код младих постоје одређене назнаке песимизма и то више код младих мушког него младих женског пола. Наиме млади свој песимизам изражавају незнатним слагањем да су изгубљена генерација, генерација у којој је модерно бити груб и лош.
5. Постоје, према резултатима овог истраживања, назнаке да се млади свакодневно суочавају са проблемом научене беспомоћности, која се у свакодневном животу препознаје као пасивност према дешавањима у друштву, препуштеност околностима, литерарно казано, препуштају се да их вода носи.... Научена беспомоћност није продукт људске мотивације (воље), него социјализације у околностима у којима људи науче да буду беспомоћни...
6. Велики број младих проводи слободно вријеме без плана.
7. Структура активности у слободно вријеме је сагласна околностима у којима млади живе, тј. у околностима у којима, између осталог, млади могу за слободно вријеме бирати двије опције: једна је остати у кући, а друга глумарење. Млади, према резултатима овог истраживања, највише бирају опцију глумарења... Дакле, слободно вријеме млади проводе некреативно, неплански, мијењају дан за ноћ. (тв-86,33%; новине-44,20%; музика 75,80%; кафана/диско-54,73%, улица-46,80%, стр. 26)
8. За младе је најтежи проблем незапосленост.
9. Међу потребама за посебну друштвену заштиту младих доминира потреба на спречавању насиља у породици и потреба за побољшањем друштвене бриге за младе са посебним потребама. ...
10. Резултати показују да су млади савјесно прихватили ово испитивање, да су одговорили на постављена питања онако како они о томе мисле на почетку 2005. године и да су њихова очекивања сразмјерна околностима у којима живе и испуњена повјрењем да друштво може и да ће учинити више за њих, него што сада чини.“ /странице 33, 34/

АНАЛИЗА СТАЊА

Према процјенама Уједињених нација (Programme of Action for Youth /WPAY/ - Youth Unit, Independent evaluation of the national youth policy, 2005), у Босни и Херцеговини има око 900 000 младих људи (између 14 и 29 година) или 23% популације. Подаци о младима на нивоу државе су поражавајући: 77% младих жели да напусти БиХ; између 45% и 60% младих је незапослено; 80% незадовољно образовним системом; 1% вјерује да могу имати утицај на политику; 25% младих је изашло на прошле изборе, 15% редовно користе Интернет....

Подаци нису охрабрујући ни на другим нивоима.... – град Бања Лука. У току израде документа координатори радних група су направили и анализу стања за области:

ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ

Запошљавање младих је приоритет над приоритетима. Времена за не предузимање систематских и институционалних мјера за рјешавање овога проблема нема. Истраживања која су рађена у посљедњих неколико година, а посебно посљедње истраживање Удружења психолога РС (за Бања Луку) показују катастрофалне и поражавајуће резултате за цијело друштво. Огромна већина младих је изразила жељу да трајно напусти Бања Луку и запослење нађе у некој од западних земаља. Као свој приоритет, млади града Бања Луке виде сопствено запослење.

Према подацима Завода за запошљавање, Филијала Бања Лука, у 2005. години било је укупно 6,912 незапослених младих особа, узраста од 15 до 30 година. У 2005. години запослено је 1,078 младих особа. Треба истаћи да број лица евидентираних код Завода не значи да је то укупан број запослених, будући да има и оних који никада нису били евидентирани у Заводу, а нашли су запослење (или су незапослени/запослени а непријављени). **Активна понуда радне снаге („Стање на евиденцији и промјене на дан 30.04.2006.“) је 5,535 незапослених од чега 8 без школе, 668 неквалификованих радника, 22 ПК-НСС радника, 2,399 квалификованих радника, 2,051 техничара ССС, 6 ВКВ специјалиста, 55 виша стручна спрема, 325 висока стручна спрема и 1 магистар/специјалиста.** Од овог броја по старосним категоријама подјела је слиједећа: 5 у категорији 15-18 година; 246 у категорији 18-20 година; 2,049 у категорији 20-24 година, 1,051 у категорији 24-27 година и 1,723 лица у категорији 27-30 година. Поред лица која активно траже посао на евиденцији бироа су и она лица која су пријављена ради остваривња неких других права, од чега је таквих 873 младих особа.

Активна понуда радне снаге („Стање на евиденцији и промјене на дан 30.04.2006.“) је 5,535 незапослених од чега 8 без школе, 668 неквалификованих радника, 22 ПК-НСС радника, 2,399 квалификованих радника, 2,051 техничара ССС, 6 ВКВ специјалиста, 55 виша стучна спрема, 325 висока стучна спрема и 1 магистар/специјалиста. Од овог броја по старосним категоријама подјела је слиједећа: 5 у категорији 15-18 година; 246 у категорији 18-20 година; 2,049 у категорији 20-24 година, 1,051 у категорији 24-27 година и 1,723 лица у категорији 27-30 година. Поред лица која активно траже посао на евиденцији бироа су и она лица која су пријављена ради остваривња неких других права, од чега је таквих 873 младе особе.

Проблем запошљавања младих сложен је проблем који се не може ријешити парцијалним програмима, већ захтијева мултидисциплинарни приступ односно истовремени ангажман свих надлежних: министарстава на нивоу РС, Административне службе Града, Универзитета, основних и средњих школа, невладиних организација, те свих развојних агенција и фондова који дјелују на подручју Бања Луке.

Кључ за стварање радних мјеста и побољшање конкурентности и економског раста је у охрабрењу предузетништва. Иако стопа предузетништва може да буде под утицајем великог броја различитих фактора, сигурно је да културни аспект треба посебно да се разматра. *Образовање може да понуди изузетно значајан допринос. Развој предузетничког духа би требао да охрабри младе људе још у периоду њиховог школовања. Комуникација на доживотном учењу је детаљан радни програм едукације и тренинг система у Европи, који дефинише предузетништво као основну вјештину са посебним акцентом на развоју предузетничког духа међу грађанима Европе. Такав систем морамо успоставити и у Бања Луци.*

Међутим, да би се ово постигло потребно је испуњење неколико услова: финансијска подршка за новоформирана предузећа и предузећа у развоју, фискалне олакшице за start-up бизнисе (бизнисе у настајању), убрзавање и поједностављивање процедуре регистрације бизниса, политика Владе РС и Административне службе Града за предузетништво, као и програми за помоћ и развој. Образовање и обука за предузетништво, са посебним акцентом на омладинско предузетништво, као и трансфер технологија и знања према новим и фирмама у развоју и према младим предузетницима. Обезбиједити правне и економске услуге за помоћ малим или предузећима у развоју, те омогућити приступ инфраструктурним ресурсима као и смањење њихових цијена. Развој друштвених и културних норми за подстицај предузетништва, затим елиминација рада на црно и повећање директних страних инвестиција.

Циљ овог програма је подстакнути побољшање квалитета живота младих, смањити и спријечити високу стопу незапослености, односно повећати запосленост, сузбити рад на црно, смањити осјећај несигурности радног мјеста, растеретити привреду, смањити/ублажити посљедице (психолошке, социјалне) које произлазе из дугорочне незапослености/искључености младих из свијета рада, смањити вријеме чекања на посао, повећати могућност стицања формалног радног искуства, смањити број младих који прерано прекидају образовање,

развијати предузетнички дух те стварати једнаке могућности за младе жене и мушкарце. Један од циљева је и побољшање информисања које се односи на тржиште рада и олакшање приступа предузетништву за младе. Важно је схватити да млади најлакше прихватају нове идеје и да једини могу пратити брзину технолошких промјена (иновативни потенцијал), која тражи флексибилну, мобилну и квалификованију радну снагу. **Као најбитнији елемент у друштву, млади као људски потенцијал ће вишеструко вратити Бања Луци и Републици Српској указану пажњу и улагања.**

СТАМБЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

Једна од најважнијих људских потреба јесте потреба за домом. Као посљедица недавних збивања у држави (рат, транзиција, незапосленост, сиромаштво) је велики број оних који ову основну потребу нису у стању да задовоље. *На жалост, највећи број младих људи сада у категорију стамбено незбринутих (у смислу посједовања властитог стана) те су принуђени да се „сналазе“ на разне начине.* Два најжешћа облика „сналажења“ су: становање са родитељима у вишегенерацијским домаћинствима и/или изнајмљивање станова. Неки од фактора који су допринијели тренутном положају младих у области становања:

- **Цијене станова су превисоке.** Са становишта личног дохотка и куповне моћи младих куповина стана је у већини случајева немогућа. Основни разлози високе цијене станова су: диспропорција између понуде и потражње, високе накнаде за ренту и уређење грађевинског земљишта, те инфраструктурно опремање земљишта.
- Непостојање контроле цијена станова који се изнајмљују на тржишту је довела до високих станарина. Млада домаћинства која измамљују стан нису у могућности да купе први стан.
- Квантитет и квалитет станова - *ако пратимо трендове на подручју града Бања Луке, број станова се свакодневно повећава, али и цијена станова расте, што претпоставља већу потражњу од понуде, те се иста тенденција може претпоставити и у скорој будућности.* Посебно је тешко одредити однос потребе породице, односно појединца и величине стана, који је у много случајева у диспропорцији (број чланова - површина стамбеног простора). Квалитет изградње повезан је са недостатком контроле квалитета, што отвара могућности спекулативној изградњи.
- Финансирање стамбене градње и стамбене субвенције - стамбени кредити су скупи и, уз високе цијене станова, они су неподношљиви за младе људе. Прве идеје Фонда становања, у вези са продајом друштвених станова рачунале су на улагање дијела новца од продаје станова у нову стамбену градњу. Међутим, услед недостатка програма стамбених субвенција за групу младих, од сада је врло мало од тих средстава уложено за помоћ при куповини првог стана. **Даље, непостојање никаквих стамбених субвенција за групу младих при куповини првог стана до одређене површине, у смислу смањења пореза, смањења накнада за грађевинско земљиште или обезбјеђивања дугорочних кредита са ниским каматним стопама, поставља младе људе у идентичан положај са старијим и економски стабилнијим домаћинствима.**
- Политика и институционални развој - не постоји Национални програм станоградње у оквиру којег би се према младима односило као према субвенционисаној групи. Стамбени проблеми младих немају, а по својим размјерама заслужују, статус прворазредног државног, социјалног и политичког проблема, те као такви морају да се размотре у оквиру Националног програма станоградње.

Неопходна је израда **стратегије за стамбену политику младих на нивоу града** и детаљног програма, *те формирање транспарентног тијела за провођење и надгледање у оквиру Административне службе Града* која би као инвеститор имала улогу носиоца програма. *На овај програм треба гледати као на самоодржив процес унутар којег би се средства враћала и обезбјеђивала изворе за нове краткорочне програме СПМ.* **Крајњи циљ јесте изградња посебних зграда за групу младих људи који су у сразмјерном односу квалитета и цијене, са површинама станова до 55 м².** Идеја је да млада домаћинства, када економски и бројно стасају, пређу у веће станове, а у зграде за младе да уселе нови млади људи. Основна циљна група јесу економски стабилни млади људи, који су у стању да суфинансирају пројекат, односно да уредно и на вријеме враћају рату кредита. **Сам систем кредитирања подразумијева дугорочни хипотекарни кредит (20-25 год.), са каматном стопом до 4% (хипотека на будући стан, уколико се прескочи једна рата губи се право наставка учествовања у пројекту).** **Носилац** овог програма као инвеститор била би АСГБЛ града Бања Лука (Комисија за провођење и надгледање стамбене политике младих) у сарадњи са даваоцима иницијалних средстава (Фонд становања у оквиру Посебних програма и/или Државна банка и/или приватне банке). Сам Град би низом субвенција, наведеним у акционом плану, знатно утицао на коначну цијену стана, која треба да буде у разумним границама. Као једна од битних ставки при изради Нацрта програма за СПМ поставља се питање јасне и прецизне категоризације младих људи по питању права на куповину субвенционираних и повољнијих станова. Неопходно је у обзир узети породични статус, економску моћ, образовање и потенцијал за допринос друштву које му омогућава куповину стана по повољнијим условима.

Посебно је битно обратити пажњу при критеријумима за додјелу стамбених кредита, у **смислу корупције и фаворизације политички подобних кандидата.** У том смислу неопходно је да у све процесе буду укључени млади стручњаци и млади из НВО-а. (**Транспарентност у раду комисија, укључивање младих у све тимове у**

циљу смањења корупције, дефинисање права учешћа на конкурсима и тендерима у смислу фаворизације младих, односно ограничавања горње старосне доби). Потребно је предухитрити проблеме и спекулације: осигурати потпуну транспарентност поступка избора пројектанта, извођача и подизвођача, као и надзора над градњом и квалитетом материјала који се уграђују. Потребно је још у фази планирања и пројектовања детаљно предвидјети све битне елементе објекта и инфраструктуре у циљу лакше контроле квалитета и одговора ШТА СЕ ДОБИЈА И ЗА КОЛИКО ПАРА.

За прву годину предлаже се изградња 100 станова за младе површине од 42 до 58 м² у оквиру програма СПМ. То би могло да претпоставља 3 зграде П+4 (приземље + 4 спрата) са по 36 станова, габарита 15/34 м1, смјештених на једну или више локација у граду. Сваке слиједеће године би се планирале нових 100 станова.

Ако се претпостави да је могућа цијена 1 м² стана уз реалне субвенције 800-900* КМ (размотрити могућност куповине станова у „rohbau“ систему 1м2-500км), потребан буџет за финансирање 6000 м² стамбеног простора за младе (3 пута по 2000м²) износио би око 5 до 6 милиона КМ прве године имплементације, док би се сваке слиједеће буджет повећавао за нових 5 милиона, што при завршетку програма подразумева око 1000 стамбених јединица за младе.

* Наравно, реалну цијену стана једино је могуће утврдити након одабира извођача и самог завршетка радова (зависи од економичности пројектног рјешења, тренутне цијене материјала и рада на тржишту, као и инфраструктурне опремљености локација).

ЗДРАВСТВЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

Стратегија очувања здравља младих у граду Бања Лука је од великог значаја за локалну заједницу. Представља инструмент, не само за мобилизацију здравственог сектора, већ и осталих структура који су повезани са животом младих људи у граду Бања Лука. Сектор здравствене заштите младих града Бања Лука налази се у надлежности локалних органа власти. ЈЗУ „ЈЗУ Дом здравља“, чији је оснивач Скупштина града Бања Лука, је реструктурирао диспанзерску методу рада у модел породичне медицине којим су обухваћени и млади.

За потребе израде здравствене политике за младе пошло се од подјеле на три групе становништва које због специфичности требају засебан приступ у здравственој заштити. Група до 14 година чини демографску базу развоја становништва и најважнији је елемент у структури становништва. Ово је категорија високог ризика што је разлог да добије посебан третман код утврђивања стандарда здравствене заштите. Како би се ова група у што већој мјери здравствено заштитила потребно јој је обезбиједити потпуну здравствену заштиту. Категорија у коју улази становништво од 15 до 64 године старости у протеклом периоду била је погођена околностима које су неповољно утицале на њен социјално-економски положај и у великој мјери погоршавале њено здравље. Група је поднијела велики терет протеклог рата и била изложена сталном стресу. О тим посљедицама, такође, је потребно водити рачуна код утврђивања мјера здравствене заштите ове категорије.

Од свих популационих групација млади људи биљеже најнижу стопу разбољевања и умирања. Ипак, и поред овога, истраживања нам показују да је здравље младих људи је угрожено због:

- **адолесценције:** која је често праћена развојно-психолошким и психопатолошким особеностима (тешкоће адолесцентног процеса, депресивна стања /са самоубиствима/), поремећаји понашања (узимање психоактивних супстанци, насилно и деликвентно понашање, поремећаји исхране)
- **ризика у вези са поремећајем репродуктивног здравља:**
  - сексуална активност (учесталост сексуалних односа у што нижој старосној доби),
  - малољетничке трудноће,
  - намјерни прекиди трудноће,
  - сексуално преносиве инфекције (у порасту према подацима Института за заштиту здравља)
- **НIV инфекција:** у истраживању код 400 средњошколаца само 1,4% је тестирано на НIV вирус док се њих 32,0% осјећа угрожено НIV-ом; 99,2% испитаника је чуло за НIV/AIDS
- **масовне незаразне болести** су у порасту као што су болести зависности (пораст броја младих који узимају психоактивне супстанце (ПАС), смањене године живота када је млада особа први пут у контакту са ПАС-ом, све већа учесталост кориштења двије или више комбинација ПАС-и). Иницијалне супстанце кориштења су алкохол, дуван, марихуана, седативи, амфетамини. На основу истраживања 400 средњошколаца њих 48,7% је користило неку од супстанци (укључен алкохол), а 16,9% је имало сексуални однос под утицајем ПАС-е
- **злостављање и занемаривање** (лоши подаци)
- **повреде младих**, које се најчешће дешавају у саобраћају, у школи, кући,...
- **физичка неактивност**
- **неправилна исхрана:** све чешћа, и све модернија конзумирања “брзе хране” без физичке активности доводи до гојазности. Не постоје систематске едукације на ову тематику

Великих проблема у задовољавању својих специфичних потреба имају:

1. **Млади са инвалидитетима** (посебно осјетљива групација младих људи, којима најчешће активности локалне заједнице нису довољно доступне)
2. **Посебно осјетљиве, маргинализоване и социјално угрожене групе младих** (сами себи тешко могу помоћи, а здравствене службе и НВО нису се још довољно развиле да би пружиле циљане интервенције. У ову групу младих се сврставају: млади без родитељског старања, бескућници, млади у васпитним установама, сиромашни, они који нису у школи, припадници националних, етничких и вјерских мањина, избјеглих и расељених лица).

Код популационе политике посебну пажњу треба обратити на природни прираштај – табела 1.

Из графика се може закључити о изразито неповољном природном кретању становништва у послеријатном периоду. Природни прираштај у 2003. и 2004. години има негативни предзнак - број рођених се смањује. Овакве тенденције су забрињавајуће, тако да у развојном погледу популациона политика мора да заузме посебно мјесто. Демографска структура становништва, те трендови њеног кретања у будућем периоду имаће јак и дугорочан утицај на стратегију развоја примарне здравствене заштите. О фертилитету се не може поуздано говорити јер нема података о полној структури становништва по старосним групама. Процјењује се да жене фертилне доби (15-49 година) у РС чине 27% укупног становништва.

Према истраживању Министарства здравља и социјалне заштите РС **преко 40 % младих у Бањој Луци нису се јавили здравственим професионалцима или неком другом у тренутку када им је требала помоћ.**

Одвајања локалне заједнице за побољшање услова који се односе на здравље младих и побољшање социјалних услова је минимално. Према процјенама, у Републици Српској здравственим осигурањем није покривено 20% економски боље стојећег становништва и око 36% сиромашнијег становништва (укупно 56%).

Стратегија има за циљ да у наредном периоду створи услове за здравије омладину/друштво уз употребу квалитетне и дјелотворне здравствене и социјалне заштите, усклађене према потребама заједнице. Препознати су: актери који имају интересе у побољшању наведене компоненте, носиоци активности у којима ће се залагати за равноправност, једнакост, доступност, квалитет и финансијску одрживост, користећи при томе све своје капацитете уз конструктивну међусобну сарадњу. Циљну популацију за коју се Стратегија развија чине млади узраста од 10-26. Треба посебно мислити на две групације популације и то: младе до навршених 18 година живота, и младе од 19 и више година.

Заједнички рад свих актера у Граду треба да има за циљ стварање средине у којој ће млади имати услове за обезбјеђивање физичког и менталног здравља, психичког и емоционалног благостања, слободу од злостављања и искориштавања, као и информације и прилику како да воде здрави живот.

СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

Појам социјалне политике се често различито дефинише. У неким од дефиниција истиче се да је социјална политика:

- друштвена дјелатност чија је садржина укупност животних, радних и друштвених услова у којима се одвија процес друштвеног развоја и она доприноси остваривању циљева у погледу положаја човјека, његовог свестраног развоја, обезбјеђивању социјалне сигурности, хуманизацији друштвеног рада и људских односа
- непосредна брига за човјека, за његову егзистенцију, могућност рада, подмиривање његових потреба
- неутрализовање негативних последица егзистенцијалне несигурности
- побољшавање животних и радних услова
- заштита лица погођених социјалном незгодом
- итд.

Из наведеног следи да појам социјална политика обухвата веома широку област. Код дефинисања појма социјалне политике најчешће спомињани проблеми су: глад, посао, смањење смртности, кров над главом, проблеми угрожених и маргинализованих категорија, неразвијеност руралних регија, превенција насиља, функционисање породице, равноправност полова, развој и улога међурелигијског дијалога, итд.

Потреба за јаснијим одређивањем социјалне политике према младима, у оквиру осмишљавања опште омладинске политике у Бањалуци, намеће се и заснива на драматичним подацима о социјалном стању младих у Бањалуци. Највећи дио младих у РС, па и у Бањалуци, припада становништву које живи на ивици биједи (према подацима *Environment in BiH 2002*, око 60% становника РС живи на ивици биједи). Даље, БиХ има најнижи национални доходак по глави становника (GDP), и у окружењу и у Европи (према *Environment in BiH 2002*, национални доходак или GDP за 1997. годину био је у БиХ 898 \$, а за 2001. године процјене су једва прелазиле 1000 \$). По истраживању Друштва психолога РС „Млади и токсикоманије“ (Милосављевић, Душанић, Зечевић, Ловрић, Чекрлија, Дробац, 2004. година) око 50 % младих стално живе у Бањалуци, док су се остали касније доселили. Око 32 % младих је изгубило некога од уже или шире породице током рата. Даље, млади су дио становништва које је окружено социјалном патологијом (у порасту су токсикоманије, делинквенције свих видова, насиље, самоубиства) као манифестном субкултуром у читавој РС, па тако и у Бањалуци. Потврда ове констатације је и податак да је БиХ у периоду од 1954. до 1981. године имала просјечну стопу самоубиства 7.3 (Милосављевић, 1997), а 1996. године сама Република Српска, као ентитет БиХ, имала је просјечну стопу самоубиства 26.4 (Извјештај Министарства унутрашњих послова РС за 1996). Тако у наведеном истраживању Друштва психолога Републике Српске на територији града Бањалука, установљено је да контакт са алкохолом има 37% а са дрогом 9-11,6% младих. У истраживању из 2005. године (Милосављевић, Душанић, Дробац-Ступар, Турјачанин, Зечевић, 2005. година) највећи проблеми и потребе су такође из социјалног домена. **Као најтежи проблем млади наводе незапосленост, а као највећу друштвену потребу, потребу да се учини нешто по спречавању насиља у породици, те побољшавању друштвене бриге за младе са посебним потребама.**

Приликом креирања плана социјалне политике према младима у граду Бањалуци, водило се рачуна и о плану о социјалној политици и његовим принципима, за цијели Град. Принципи који се најчешће спомињу су: **једнак третман различитих група и смањење сиромаштва, неједнакости, маргинализације, стављање клијента у центар, развој партнерства у заједници, самоодрживост, итд.** У оквиру документа Омладинске политике града Бањалука, неки од аспеката социјалне политике (нпр. запошљавање, здравствена политика...) се због своје важности посебно обрађују и због тога нису укључени у дио о социјалној политици према младима.

МОБИЛНОСТ МЛАДИХ, ПАРТИЦИПАЦИЈА У ДРУШТВУ И ИНФОРМИСАЊЕ

Једна од претпоставки за рјешавање највећих проблема младих је њихово укључивање у процес доношења одлука као и друштвена кретања у опште. Ово учешће млади остварују кроз учешће у различитим облицима организовања, а прије свега кроз омладинске невладине организације, подмлатке политичких партија, разне комисије, одборе и друга тијела које формира владин сектор.

Да би се једно друштво развијало нормално, неопходно је стално упознавање култура и научних достигнућа других народа. Један од најбољих начина за то је мобилност младих. Омогућавајући младима да посјете друге државе и упознају друге културе стварају се предуслови за друштво без ксенофобије које је спремно да поштује различитост и да усваја позитивне вриједности других. С друге стране, пружа се могућност да и други упознају културну баштину нашег/их народа и да се поправи општи имиџ о људима који долазе са ових подручја.

Нажалост подаци које говоре о мобилности младих у Бањалуци су поражавајући. Према подацима истраживања „Проблеми и потребе младих града Бања Луке“ проценат оних који су путовали у неке од држава бивше СФРЈ је 83,5%, али је број који су путовали у остале земље свијета далеко мањи, тек 16,5%. Млади су највише путовали у Србију (49,9%) а најмање у Македонију (2,2%). О броју младих који су путовали у неку другу земљу ради образовања или стручне праксе не може се поуздано говорити. Вјероватни разлог је тај што млади сами, без институционалне помоћи или уз помоћ омладинских организација, специјализованхи само за овакав рад, налазе ове програме.

Много је разлога због којих већина младих није посјетило земље ван простора бивше Југославије а неки од њих су: **тешка материјална ситуација, строг визни режим, непостојање олакшица за превоз младих (нпр. попусти на аутобуске/возне карте за млађе од 26 година) и сл.** Постоје многи програми који би могли помоћи у рјешавању овог проблема. Прије свега то су програми размјене студената и срдњошколаца, краткорочног и дугорочног волонтирања у иностранству, волонтерски, извиђачки и други кампови, итд. Један број омладински НВО у Граду као свој основни циљ има управо имплементацију оваквих програма и пројеката. **Међутим, недовољна је подршка како Града, али и других нивоа власти овим организацијама.** Напоменимо да је један од највећих програма који се тиче младих Европске комисије управо Youth Program који се бави мобилношћу младих међукултуралном сарадњом. **Европа је препознала значај овог проблема питање је само јесмо ли ми ?**

Учешће младих у јавном животу Града заступљено је кроз неколико видова омладинског организовања и учешћа. У граду Бањалуци према евиденцији Административне службе града из 2006. године постоји 146 невладиних организација од тога **57 су омладинске организације.** Међутим, један број ових организација није активан или су њихове активности сведене на минимум. **Омладинске организације су 2005. године основале Омладински савјет Бањалуке који би требао да буде партнер Граду у креирању и имплементацији**

омладинске политике. Улога, права и обавезе омладинског савјета Града је дефинисан Закон о омладинском организовању. Општа оцјена је да се Омладински савјет Бањалуке није наметнуо као стварни представник младих Бањалуке и партнер локалној власти у рјешавању њихових проблема. Неки од разлога су: нејасна и нефункционална структура, непостојање свјести о значају ове институције и недовољна финансијска подршка од стране града.

Савјетодавни одбор младих Градоначелника Бањалуке основан је 2005. године. Савјетодавни одбор чине петоро младих изабраних на основу конкурса. Циљ овог одбора је да информира Градоначелника о проблемима и потребама младих, покрене иницијативе и даје препоруке из области омладинске политике. У досадашњем раду Савјетодавни одбор младих Градоначелника Бањалуке је дао неколико иницијатива и препорука које су биле у вези са: доношењем документа Омладинска политика града Бањалука, буџетом за младе и формирањем омладинског центар. Један од проблема са којим се Савјетодавни одбор сусретао у свом раду су и недовољно јасно дефинисани канали комуникације са Градоначелником.

У склопу пројекта „Израда радне верзије документа Омладинска политика града Бањалуке“ формиран је и **Управљачки комитет за младе града Бањалуке**. Циљ овог комитета је да прати процес израде и имплементације документа Омладинске политике града Бањалука. У његовом раду поред представника Административне службе града, институција које раде са младима учествују и четири представника омладинских организација који су изабрани на основу конкурса.

У погледу организовања средњошколске популације у Бањалуци, у свих једанаест средњих школа постоје и раде **савјети ученика**. Њихова улога је дефинисана Законом о средњим школама Републике Српске. На нивоу града дјелује и неформална асоцијација „Бањалучка унија средњошколаца“ коју чине предаставници свих савјета ученика средњих школа. Један од највећих проблема ове асоцијације што нису регистровани као правно лице. Ова чињеница онемогућава асоцијацију да буде изравно финансијски подржана од стране града и других донатора.

Млади у политичким партијама у Бањалуци су активнији него у другим дијеловима РС, самим тим што се предшједништва и остала важна тијела партија налазе у Бањалуци. Такође је битно нагласити да је Бањалука универзитетски град и да из тог разлога више младих у Бањалуци јесу чланови политичких партија. Свака политичка партија која егзистира на простору РС, највише чланства има у Бањалуци (мисли се на омладину). Млади у политичким партијама имају своју одређену позицију и скоро свака политичка партија има и одређене квоте о учешћу младих, који варирају од 15-35%. Међутим проблем настаје када се те „квоте“ требају провести у праксу јер онда долазимо у ситуацију да младих нема на мјестима где се стварно одлучује. Уколико их има ријеч је о младима који се не залажу за „омладинска“ питања. Највећи проблем није у томе што млади нису позиционирани на изборним листама или нису укључени у одлучивање у својој политичкој партији. **Чињеница је да ни једна политичка партија нема програм за младе нити стратегију према младима.** Постоје поједине политичке партије које се уопштено залажу за питања младих (запошљавање, образовање, стамбено рјешавање...), али не постоји системски план дјеловања политичких партија према младима, а што је и један од разлога зашто млади апстинирају на изборима. **„Информација је често кључ за учешће, и право младих да имају приступ информацијама у вези са могућностима и питањима која их занимају...“** (Европска повеља о учешћу младих у животу на регионалном и општинском животу, мај 2003.). Млади као главни „потрошачи“ медија не треба да буду пасивни примаоци информација већ да активно учествују у овом процесу. И то тако што ће имати приступ креирању садржаја али и „медијској писмености“, тј. да имају „способност приступа, анализе, вредновања и одاشиљања порука посредство медија“ (Медијска писменост и цивилно друштво, Медијска агенција, Сарајево, 2005.). Међутим, ово, младима, осим у мањем обиму није омогућено. Према подацима Републичког статистичког завода у Бањој Луци је 2000. године било 5 радио станица, а 2004. године тај број је свега 3. Дошло је до смањења броја емитованих часова дјечијег/омладинског/образовног програма са 2714 сати годишње на свега 793. Ни ситуација са ТВ станицама није боља: 2000. године у Граду је било 3 станице а 2004. једна више, 4. Ипак број емитованог програма (у сатима, на период од годину дана) је опао – са 1189 сати образовног програма на 286, да би број сати програма за дјецу и омладину опао са 800 на 291 сат у 2005. години. (Подаци преузети из Култура и умјетност, бр. 3, Статистички билтен, Републички завод за статистику, Бања Лука 2006.). Података о информисању младих, тј. како млади сами себе виде у односу на медије за Град не постоји. Ипак, као значајни могу се узети подаци на нивоу БиХ, из истраживања које је спровео Хелсиншки парламент грађана Бања Лука. У публикацији „Млади и медији“, издатој 2005. године, „приступљено је провјери перцепције младих у БиХ у погледу споствене заступљености“ у медијима. Тако, **млади најчешће прате телевизијски програм, а најмање интернет. По учесталости опет је најпраћенији телевизијски програм, а интернет је на последњем мјесту.** Што се тиче повјерења које млади имају у информације добијене путем медија, највише се вјерује телевизијама (55%) а најмање новинама (8%). У погледу праћења телевизијског садржаја, најмање се прате образовни садржаји (8%) а највише филмови и серије (36%). Као најквалитетнији оцијењени су прво информативни садржаји, затим образовни, спортски, филмски и серијски садржаји а као најнеквалитетнији су означени музички. Млади у БиХ у највећој мјери прате дневну штампу. Временски, највише се одваја на ТВ (до 3,5 сати дневно) а најмање на новине (1,00 сати). Млади не знају за постојање ниједне медијске куће у потпуности посвећене младима (89%). 68% испитаника је процијенило да су млади ријетко заступљени у медијима, док 2% сматра да ове популације има и превише. **Ријешења које су предложили су „направити**

медиј посвећен младима“ и „повећати учесталост садржаја за омладинску популацију“. 37% испитаних сматра да је могуће да ће доћи до промјена алу знатно дужем временском периоду (да млади у скорије вријеме, рецимо наредних 5 година дођу у позицију да значајно уређују програме медијских кућа. **Циљ стратегије је управо промјена ове слике, те повећање учешћа младих у медијима као и њиховог критичког посматрања медијских садржаја.**

СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ

Спортских садржаја у граду Бањој Луци има у ограниченој мјери, међутим ово није условљено самим спортским клубовима и/или професионалним удружењима, већ подршком која им се пружа. Рекреативни спорт је сведен на индивидуални, неплански ниво тако да садржаја за рекреацију готово и нема, а игралишта у насељима су запуштена и уништена.

Према истраживању Друштва психолога РС стање младих по питању спорта, слободног времена које је на неки начин у вези са спортским активностима када је ријеч о рекреативном спорту и омладинског рада није на завидном нивоу прије свега зато што не постоји стратешки и системски приступ.

У рангирању проблема младих нашао се и проблем који је дефинисан као „хаос у провођењу слободног времена“. Међу приоритетима за рјешавање проблема младих у Бањој Луци је и да се „сачине програми духовних и спортских активности за младе у слободно вријеме“, „формирање институције за бригу о младима“. Што се тиче слободног времена, истраживањем се дошло до закључка да „**велики број младих проводи слободно вријеме без плана** и да је структура активности у слободно вријеме у складу са околностима у којима млади живе, тј. са околностима у којима, између осталог, млади могу бирати за слободно вријеме двије опције: једна је остати у кући и другу – „глуварење“. Млади, према резултатима овог истраживања, највише бирају опцију „глуварења“. Слободно вријеме млади проводе некреативно, неплански, ноћ замјењују за дан. Структура слободног времена не изгледа претјерано оптимистична: кафана, улица, ТВ, слушање музике - 5 сати и 5 минута; учење - 1 сат и 32 минуте; компјутер - 1 сат; спорт - 45 минута; читање новина - 23 минута; библиотека - 11 минута; невладине организације - 2 минуте; политичке странке - 2 минуте.

Омладински рад је новина на овим просторима у смислу омладинског организовања на нивоу удружења и омладинских организација. У граду Бањој Луци постоји неколико омладинских организација које се могу подијелити на неколико категорија али је мало оних које су свакодневно доступне младим људима и гдје се млади у сваком моменту могу обратити за услуге. Углавном су то организације које своје активности проводе од пројекта до пројекта или неке друге добровољне акције што значи да је један од великих изазова одржати континуитет у раду омладинских организација. До сада нису постојале неке образовне институције које су плански радиле на провођењу едукативних програма за омладинске раднике који ће се, у одређеним областима, специјализовати да раде на омладинским активностима. Све је било препуштено ентузијазму младих који раде са младима.

ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА МЛАДИХ

Млади и култура

Изолација државе, визни режими и неповољна економска ситуација су довели до недостатка комуникације и квалитетног протока информација и идеја између младих Бањалуке са вршњацима из других средина а што негативно утиче на информисаност и креативност младих. У закључцима истраживања „Проблеми и потребе младих града Бањалука“ наведено је да млади слободно вријеме проводе некреативно и неплански. **Недостатак адекватних културних садржаја, прилагођених младима, довео је до недостатка креативне иницијативе и смањеног ентузијазма младих.** То доводи до незадовољства и апатије, огорчености младих ситуацијом у којој се налазе. Исто истраживање је указало на друштвену подређеност младих у друштву, што је поткријепљено са десет чињеница (погледај дио Истраживање: *Проблеми и потребе младих града Бањалука*), које су уско повезане са неадекватном образовном и културном политиком. Једна од чињеница је да млади проводе вријеме неплански. Младима није понуђено одговарајуће креативно окружење и довољна подршка процесу њихове социјализације. У поменутом истраживању се наводи да друштво према младима испољава добро познате стереотипе: „Млади су незрели“, „Млади су неискусни“, „Млади треба да чекају свој ред“ и „Млади су нестабилни, импулсивни“. **За разлику од младих нпр. Европске уније, млади у Бањалуци не траже сигурност, већ прилику да покажу шта могу и умију.**

С обзиром на глобалне трендове развоја тржишта и технологија, млади су највећи и најважнији ресурс друштва и лако је предвидјети посљедице до којих доводи смањена брига о младима и њиховом креативном и образовном развоју. Према истраживању Друштва Психолога РС, незапосленост, која је директно повезана са квалитетом образовања, креативношћу и флексибилношћу радне снаге, је највећи проблем младих у Бањалуци. Из овога произилази да је улагање у области културе и образовања младих у ствари улагање у привредне ресурсе града Бањалуке.

Културна добра се односе на она потрошачка добра која преносе идеје, симболе и начин живота. Ово им даје друштвену и суштинску вриједност која се не може лако изразити тржишном цијеном. Она такође информишу, забављају и доприносе изградњи колективног идентитета, националне кохезије и социјалног идентитета, утичући на

културалне праксе. Њихова конзумација тако генерише број важних резултата (Dauton-Johnson 2000, Towse 2002). Када се ово узме у обзир може се закључити да су млади ти, уз чију помоћ се можемо борити на свјетском тржишту. *Млади са собом носе прилагодљивост новим ситуацијама, отвореност према новим утицајима, инвентивност, склоност ка експерименту, ентузијазам, а упрво су ове особине неопходне за успјех у глобалној тржишној утакмици.* Свијест о креативности као фактору економског развоја није довољно развијена у Бањалуци. **Улагање у културу се посматра као непотребан трошак, а конструктиван и критички став према малобројним културним дешавањима у Граду готово да и не постоји.**

Млади и образовање

Колико је образовање важан дио живота младих и који су проблеми у образовању младих Бањалуке можемо сагледати из слиједећих закључака:

- Већина младих јесте или је била укључена у образовни систем.
- Глобални трендови стављају (најразличитије) знање и вјештине на пиједестал најзначајнијих и кључних привредних ресурса сваке заједнице.
- Подручје формалног образовања у надлежности је Министарства просвјете и културе. Формално образовање и даље је темељ васпитања и образовања младе генерације у Бањалуци, али су промјене у тој сфери изван надлежности Града. Такође, млади су неинформисани о реформама образовања. Увођење Болонске декларације се одвија превише споро а у образовним институцијама је присутан проблем корупције и неетичког понашања наставног особља. На дводневним радионицама израде радне верзије документа је истакнут проблем хиперпродукције кадра, као и недостатка кадра на факултетима, проистекао из неадекватних услова запошљавања и рада образованих младих на Универзитету.
- Ваннаставне активности у школама и на факултетима су недовољно развијене и не подстичу свестранији развој и социјализацију младих.
- Неформално образовање тек је маргинално искориштен простор дјеловања младих. У граду Бањалуци ово подручје има велики потенцијал, али још увијек је на маргини занимања и углавном се односи на школе страних језика и рачунара. *У развијеним земљама неформални облици образовања већ користе више од 50% финансијских средстава која се троше за образовање, а тај сектор и даље расте, те је један од увјета за додјелу финансијске подршке из неких од европских предприсутних фондова* (Градски програм дјеловања за младе за град Кутину, 2005). Проблем неформалног образовања се могу разложити на четири ставке:

1. недостатак правног оквира који би поједноставио регистравање и рад центара неформалног образовања,
2. не постоји тијело у АСГБЛ (АСГБЛ града Бањалуке) које би евидентирало и евалуирало програме који се нуде,
3. не постоји служба у АСГБЛ задужена за пружање логистичке подршке овим програмима,
4. не постоји посебно истакнута ставка у прорачуну Града која би била намијењена финансирању таквих програма.

У данашњој информатичкој економији, знање и креативност брзо постају снажни покретачи економског развоја. Ово ће имати снажне импликације на привредну размјену и развој. За напредне индустријске економије, информатичка економија је већ водећа тачка од које тече национално богатство и кључ је побољшања конкурентности. *Шире гледано, квантитет и квалитет људског капитала једне државе, одређује параметре њеног успјеха.* Креативност је све више препозната као кључно стратешко средство које покреће економски развој и одређује успјешну интеграцију у рапидно промјенљиву глобалну економију.

Док креативност све више постаје важан улаз производног процеса свих добара и услуга, постоји група активности у којој се она интензивно користи, и то са посебно високим степеном професионалне специфичности. Ове активности се зову **креативне индустрије**. Глобално, процјењује се да креативне индустрије учествују са више од 7% свјетског бруто производа (GDP) (World Bank 2003) и предвиђа се да расту просјечно 10% годишње (Price Waterhouse Coopers 2003). Ове индустрије већ представљају водећи сектор у економијама земаља ОЕСД-а, и расту годишње од 5% до 20% (EESC 2003). У Уједињеном Краљевству, на примјер, креативне индустрије већ генеришу приходе од преко £110 милијарди и запошљавају 1,3 милиона људи (UK Department of Culture, Media and Sports 2003). Неколико других развијених земаља, као што су Аустралија, Канада, Ирска, Нови Зеланд и Шведска, такође су успјешне у експлоатисању њиховог упоришта у овим индустријама и све више их посматрају као капију према новој информатичкој економији.

Истраживање од стране секретаријата UNCTAD (УН конференција о размјени и развоју) је нагласила потенцијал ових индустрија у земљама у развоју. Креативност, више него радна снага или капитал, или чак традиционалне технологије, је дубоко укоријењена у културални контекст сваке земље. Преимућство у умјетничком изразу и обиље талента, заједно са отвореношћу према новим утицајима и експериментисању,

нису привилегија само богатих земаља. Са ефикасним гајењем ови извори креативности могу отворити нове шансе за земље у развоју да повећају своје учешће у свјетској трговини и да прескоче у нова подручја стварања богатства. Скуп главних индустрија или подручја активности који сачињавају креативне индустрије могу бити идентификовани као индустрија снимања, музичка и позоришна продукција, индустрија филма, музичко издаваштво, књиге, издавање магазина и новина, индустрија рачунарског софтвера, фотографија, комерцијална умјетност, и радио, телевизија и кабловска емитујућа индустрија. *Шта је јасно, је да сектор креативне индустрије лежи на раскрићу између умјетности, бизниса и технологије.*

Школе и факултети младима углавном не нуде никакве креативне садржаје или добро вођене ваннаставне активности, а образовање се своди на репродуковање знања из уџбеника, који су понекад и застарјели или лошег квалитета, и по методологији која не задовољава потребе тржишта 21. вијека. Ситуација у неформалном образовању је нешто другачија, иако се оно углавном своди на курсеве страних језика и рачунара. Међутим, методологија која се примјењује у центрима неформалног образовања је савременија и више одговара стандардима који се већ дуже времена примјењују у земљама ЕУ.

Млади и информатичка писменост

„Питање информатичке писмености младих се своди на рачунарске кабинете у школама, те постојање информатике као наставног предмета, а такође је углавном условљено имовинском ситуацијом породице. Неопходно је дати нагласак информатичкој обучености наставника како би исти били оспособљени у настави примјењивати рачунарско-комуникацијске вјештине и технологије и модернизовати наставне садржаје.” (Градски програм дјеловања за младе за град Кутину, 13.2.2005.године)

У излагањима на 1. Конференцији за **бroadband (широкопојасни, тј. брзи интернет) интернет**, одржаној у Београду између 10. и 12. априла 2006. године, наглашено је да је развој брзих интернет веза једнако важан, ако не и важнији од добрих путева. „*Броудбанд је централно питање економског развоја у 21. веку, и свака влада то мора да усвоји*”, каже Мајк Мозур. *Највеће промене ипак се дешавају у пословном свету - без броудбенда нема ни озбиљнијих страних инвестиција, јер већина страних компанија подразумева да је свака њихова подружница повезана у једну брзу мрежу.* **Неопходно је путем рачунарских кабинета у школама и на факултетима, отварањем интернет центара, и развојем мреже брзог интернета побољшати информатичку писменост младих Бањалуке, да би они могли да се укључе у глобално тржиште радне снаге и искористе своје знање и вјештине за лични и напредак Града.**

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МЛАДИ

Један од многобројних проблема са којима се град Бања Лука суочава у послеријатном периоду јесте проблем заштите животне средине. Прије рата Бањалука је, као индустријски град, искусила озбиљна загађења својих основних ресурса – воде, зрака и тла. У ратном и послеријатном периоду процес „девастације“ природних ресурса се наставио. Услјед транзиције и пропадања индустријских капацитета већину послеријатног загађења чине градски саобраћај, отпадне воде те велике количине чврстог отпада услед пораста броја становника и притиска на урбано подручје.

Имајући у виду да је очувана животна средина најважнији привредни развојни ресурс земље, да стално расту обавезе Босне и Херцеговине за провођење међународних норми и стандарда, да је свијест становништва о животној средини на јако ниском нивоу, све то до сада није било довољно да се уобличи стратегија и политика заштите животне средине на нивоу ентитета. У ствари, никада до сада заштита и унапређење животне средине није добила нити приближно примјерено мјесто у концепирању и провођењу развоја земље, нити је имала потребну подршку. С тим у вези и локалне заједнице као и град Бања Лука, често ограничене у својој надлежности, нису нашле за сходно да се озбиљније посвете овом веома важном питању. Наведено указује зашто је неопходно озбиљније схватити ову област и изградити стратегију заштите животне средине на нивоу Републике Српске и Босне и Херцеговине али и локалних заједница.

Стратегија заштите животне средине настоји помирити два основна стратешка правца дјеловања. Први је дјеловање засновано на **стимулативно-афирмативном приступу**, а други је дјеловање које се **темељи на рестрикцијама**. У том односу превага је у корист стимулативног-афирмативног приступа. Документ Стратегије за животну средину треба да је заснован на начелу интеграције политике животне средине у друге секторске политике са којима је животна средина у тјесној вези. Из тог разлога Стратегија заштите животне средине треба да се темељи на начелима одрживог развоја. Посебно важан сектор који је у корелацији са животном средином је Туризам који уз трговину све више добија значаја у развоју Бањалуке али и цијеле БиХ. Посебно важну перспективу у развоју Туризма чини издавања Бањалуке као „града зеленила” и здраве животне средине. Куриозитет „зеленог града” у комбинацији са другим туристичким програмима заснованих на концепту одрживог развоја умногоме могу издвојити Бањалуку као јединствен Град, пожељан и угодан за посјету и живот.

Још 1993. године, на конференцији европских министара заштите животне средине у Лузерну, усвојена је препорука да државе Средње и Источне Европе требају изградити националне акционе планове заштите животне средине који садржавају и „попис и редослијед рјешавања проблема заштите животне средине”. Замишљено је да би се приоритети требали одређивати с обзиром на критеријуме: утицај онечишћене животне средине на здравље људи, на саму животну средину односно екосистеме, те на развој привреде. Тако је у марту 2003.

године израђен Национални акциони план за животну средину чији је циљ идентификација краткорочних и дугорочних приоритетних активности и стварање основе за припрему дугорочне стратегије заштите животне средине у складу са привредним и економским развојем БиХ и њеним друштвено-политичким уређењем. Такође је на нивоу РС донешен сет закона о животној средини који су усклађени са законодавством и директивама Европске уније али још увјек није успостављен систем њихове примјене нити су донешени сви потребни подзаконски акти.

Урбанизација друштва је дио развојног процеса у свијету уопште. Градови стварају 60% укупнога националног производа, али све више показују знакове глобалне кризе животне средине. Неопходно је заштитити и унаприједити и рурална подручја, које територија града Бањалука већим дијелом обухвата.

Омладинска Стратегија заштите животне средине Бањалуке је направљена на основу реалних могућности и капацитета младих људи и активиста за заштиту и унапређење животне средине на територији Града. Наравно, ови капацитети нису довољни да се ријеше сви проблеми у овој области па је неопходно иницирати и израду Стратегије за животну средину на нивоу ентитета и Града која ће, између осталог, обухватати све потребне анализе стања животне средине и која ће се ослањати на директиве Европске уније као и међународне споразуме.

МЕХАНИЗМИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕГИЈЕ ЗА МЛАДЕ

У складу са Законом о омладинском организовању, најзначајнији механизми за развој и примјену омладинске политике су:

А. Референт за младе (*самостални стручни сарадник за младе*) - лице које је запослено у локалној управи на реализацији Стратегије за младе. Процјена је да би за имплементацију овог документа у будућности требало размотрити могућност оснивања одјељења/одсјека за младе

Б. Управљачки комитет за младе - орган локалне управе који укључују представнике различитих одјељења у локалној управи, институција које раде са младима и представнике младих; управљачки комитет надгледа просес имплементације омладинске политике и даје препоруке за његову бољу имплементацију

В. Одбор за младе – скупштинско радно тијело, у чији састав поред скупштинских одборника улазе и представници омладинског савјета/омладинских организација

Г. Омладински савјет (савјет младих) - асоцијација младих и невладиних организација на локалном нивоу.

ПРЕПОРУКЕ ЛОКАНИМ ВЛАСТИМА

1. Размотрити могућност формирања одјељења или бар одсјека за младе у оквиру Административне службе Града до 2011. године
2. Донијети одлуку којом се Управљачком комитету за младе продужава мандат на четири године и даје у надлежност праћење имплементације документа уз предлагање годишњих акционих планова који су ускладу са документом
3. Укључити представнике младих у комисије, одборе, радне групе које оснива Скупштина Града и АСГБЛ а које се тичу младих. Укључивање и избор представника младих треба бити у складу са Законом о омладинском организовању
4. Донијети одлуку којом се сви пројекти из Документа додјељују на основу конкурса (Управљачки комитет би требао предложити списак изузетака)
5. Донијети одлуку о расподјели буџета за младе (погледати приједлог расподјеле буџета за младе који је дат на крају документа Омладинска политика града Бања Луке) и ревидирати постојеће критеријуме за додјелу средстава
6. Израдити систем мониторинга и евалуације додјелих пројеката
7. Финансијски подржати рад Омладинског савјета Бањалуке (ОСБЛ) и изградити партнерски однос у циљу заједничког рада на развоју омладинске политике
8. Организовати донаторску конференцију 2007. године на којој ће се потенцијалним донаторима поред презентације документа понудити партнерство у финансирању активности и мјера из документа
9. Формирати тим који ће радити на прикупљању средстава неопходних за имплементацију документа

ПРЕПОРУКЕ ОМЛАДИНСКИМ НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

1. Укључити се у рад Омладинског савјета Бањалуке (ОСБЛ)
2. Јасније дефинисати управљачку структуру ОСБЛ и отворити могућност приступа нових чланова
3. Изградити партнерски однос са локалном властима у циљу заједничког рада на развоју омладинске политике
4. Израда пројеката у складу са Документом

СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ И ЦИЉЕВИ

ОБЛАСТ: ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ

1. Стратешки правац: Институционална и систематска подршка развоју омладиског предузетништва и запошљавању младих

Стратешки циљ 1.1.: Израда стратегије запошљавања младих у Бањалуци

Стратешки циљ 1.2.: Оснивање центра за омладинско предузетништво и информационе технологије Бања Лука (предузетнички инкубатори, технолошки и информациони паркови за младе предузетнике)

Стратешки циљ 1.3.: Повећање броја младих са неопходним радним искуством

2. Стратешки правац: Подршка формалном образовном систему и јачање система неформалног образовања

Стратешки циљ 2.1.: Увођење предузетничке едукације у основне и средње школе и на факултете

Стратешки циљ 2.2.: Јачање сарадње између Града и Универзитета у Бањалуци

Стратешки циљ 2.3.: Промоција програма цјеложивотног учења у формалном и неформалном образовању

3. Стратешки правац: Јачање предузетничке климе кроз пружање финансијских и нефинансијских услуга младим предузетницима и предузећима

Стратешки циљ 3.1.: Смањење бирократских процедура и трошкова при покретању властитог бизниса младих предузетника

ОБЛАСТ: СТАМБЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

1. Стратешки правац: Изградња субвенционираних станова за младе по најнижој, економски одрживој цијени по програму «Мој први стан».

Стратешки циљеви:

1. Институционални развој стамбене политике младих и формирање програма «Мој први стан» на нивоу Града;
2. Прилагођавање и доношење правних аката везаних за програм «Мој први стан».
3. Активно учешће локалне управе у програму «Мој први стан» (обезбјеђивање локације, пројектне документације и инфраструктуре);
4. Обезбјеђивање финансијских средстава за провођење програма;
5. Имплементација програма „Мој први стан“.

ОБЛАСТ: ЗДРАВСТВЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

1. Стратешки правац: Развој, стандардизација, акредитација, примјена и праћење програма за промоцију здравља младих

Стратешки циљ 1.1.: Превенција и смањење алкохолизма међу младима;

Стратешки циљ 1.2.: Унапређење репродуктивног здравља младих;

Стратешки циљ 1.3.: Превенција и смањење масовних незаразних болести међу младима;

Стратешки циљ 1.4.: Превенција и смањење пушења међу младима;

Стратешки циљ 1.5.: Превенција и смањење наркоманије;

Стратешки циљ 1.6.: Превенција полно преносивих болести и «AIDS»-а

2. Стратешки правац: Изградња система за организовано праћење и надзор здравственог стања младих

Стратешки циљ 2.1.: Континуирано праћење здравствених потреба и кориштења здравствене заштите младих;

Стратешки циљ 2.2.: Развијање јединствене базе података о здрављу младих;

Стратешки циљ 2.3.: Заснивање одлука из области развоја и здравља младих на поузданим информацијама.

Стратешки циљ 2.4.: Развијање капацитета за научно-истраживачки рад

3. Стратешки правац: Успостављање система активног учешћа младих у креирању и provedби здравствене политике на локалном нивоу

Стратешки циљ 3.1.: Боља координација и сарадња између носиоца активности доносиоцима одлука оријентисаних на здравље младих

Стратешки циљ 3.2.: Промовисање и интензивирање активног учешћа младих у креирању активности за здравље на локалном нивоу

4. Стратешки правац: Јачање капацитета заједнице у планирању, имплементацији, мониторингу и евалуацији програма превенције, лијечења и рехабилитације младих, као и у остварењу безбједније и здравије породичне, школске и радне средине

Стратешки циљ 4.1.: Јачање капацитета локалне заједнице за здравље,

Стратешки циљ 4.2.: Остваривање безбједније и здравије животне, школске и радне средине за младе

5. Стратешки правац: Развијање постојећих и формирање нових служби окренутих младима уз дефинисање система, њихове контроле рада и координације.

Стратешки циљ 5.1.: Ширење мреже институција и служби које ће омогућити промоцију здравља младих;

Стратешки циљ 5.2.: Формирање и развијање приступачне мреже савјетовалишта за младе;

Стратешки циљ 5.3.: Развијање мреже тимова за кризне интервенције;

Стратешки циљ 5.4.: Развијање мреже ван-институционалних јединица;

Стратешки циљ 5.5.: Дефинисање система контроле и координације рада институција које раде са младима;

6. Стратешки правац: Јачање капацитета (кадар, простор, опрема) институција које раде са младима

Стратешки циљ 6.1.: Интегрисано дјеловање служби на сва три нивоа;

Стратешки циљ 6.2.: Оснаживање, програмско и територијално дефинисање територијалних јединица за ментално здравље младих

ОБЛАСТ: СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА

1. стратешки правац: Јачање међусекторалне сарадње у Бањалуци у оквиру система социјалне заштите

Стратешки циљ 1.1.: Укључивање младих у рад Скупштинског савјета за социјалну политику и социјалну заштиту

Стратешки циљ 1.2.: Боље повезивање институција које раде с младима

2.стратешки правац: Обезбјеђивање континуиране психо социјалне подршке младима кроз адекватну службу у оквиру центра за социјални рад

Стратешки циљ 2.1.: Отварање "Службе за психо-социјалну подршку дјечи и младима" у оквиру Центра за социјални рад (у даљем тексту "Служба ДМ")

Стратешки циљ 2.2.: Боље информисање младих у вези са могућношћу психо-социјалне подршке у оквиру "Службе за психо-социјалну подршку дјечи и младима"

Стратешки циљ 2.3.: Развој сарадње "Службе ДМ" са другим релевантним институцијама

Стратешки циљ 2.4.: Развој превентивних програма од стране "Службе ДМ"

3. стратешки правац: Подршка социјално угроженим категоријама младих

Стратешки циљ 3.1.: Израда стратегије за борбу против трговине дјецом и младима

Стратешки циљ 3.2.: Подршка ромској популацији

Стратешки циљ 3.3.: Подршка младим особама с инвалидитетом и другим посебним потребама

Стратешки циљ 3.4.: Подршка младима без родитељског старања

4. стратешки правац: Социјално-психолошка подршка развоју и здравом живљењу дјече и младих кроз васпитно-образовне институције

Стратешки циљ 4.1.: Увођење већег броја стручних сарадника у основне и средње школе

5. стратешки правац: Оснаживање улоге и функције породице у животу младих

Стратешки циљ 5.1.: Афирмација улоге породице у развоју младих и друштва

Стратешки циљ 5. 2.: Превенција насиља у породици, посебно према младима

ОБЛАСТ: ПАРТИЦИПАЦИЈА МЛАДИХ У ДРУШТВУ

1. стратешки правац: Јачање омладинског ниво сектора

Стратешки циљ 1. 1.: Јачање капацитета (Омладинског савјета Бањалуке/ОС БЛ)

Стратешки циљ 1.2.: Подршка развоју савјета ученика

Стратешки циљ 1.3.: Формирање буџета за младе и израда критеријума за додјелу средстава, систем евалуације имплементације одобрених пројеката

Стратешки циљ 1.4.: Управљачки комитет за младе града Бањалуке (УКМ)

Стратешки циљ 1.5.: Јачање капацитета Савјетодавни одбор младих градоначелника Бањалуке (СОМБЛ)

Стратешки циљ 1.6.: Основати Омладински центар Бањалука

Стратешки циљ 1.7.: Основати тренинг ресурс центар Бањалуке (која ће дјеловати у оквиру Омладинског центра Бања Лука)

Стратешки циљ 1.8.: Омогућити простор за младе

Стратешки циљ 1.9.: Формирати одјељење за младе

Стратешки циљ 1.10.: Учешће у одборима и посматрању рада Скупштине града

Стратешки циљ 1.11.: Успоставити директне канале комуникације између грађана и представника локалне власти

Стратешки циљ 1.12.: Истраживање о потребама младих

2. стратешки правац: Млади са посебним потребама

Стратешки циљ 2.1.: Препознавање и подршка талената

Стратешки циљ 2.2.: Омогућити младима са посебним потребам да се укључе у друштвени живот

3. стратешки правац: Партиципација младих у политичком животу

Стратешки циљ 3.1.: Повећати број младих у политичким партијама и на изборним листама

Стратешки циљ 3.2.: Повећати број младих које излазе на изборе

Стратешки циљ 3.3.: Успоставити канале комуникације између НВО и политичких партија

ОБЛАСТ: МОБИЛНОСТ МЛАДИХ

Стратешки циљ 1.: Већа међународна мобилност младих

Стратешки циљ 2.: Већа међуградска и локална мобилност младих

Стратешки циљ 3.: Повећати смјештајне капацитете

ОБЛАСТ:ИНФОРМИСАЊЕ И ИНФОРМАТИЧКА КУЛТУРА МЛАДИХ

Стратешки циљ 1.: Повећати заступљеност омладинске проблематике у медијима

Стратешки циљ 2: Подржати програм ОМЛАДИНКИХ ИНФО ТАЧАКА

Стратешки циљ 3: Повећати ниво информатичке писмености младих

ОБЛАСТ: СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ БАЊА ЛУКЕ

1. Стратешки правац: Предуслови за такмичарски и рекреативни спорт (физичка култура)

Стратешки циљ 1.1: Обезбједити што бољи капацитет и што већи број спортског и рекреативног програма према критеријима и стандардима европског модела

Стратешки циљ 1.2: Омогућити приступ спортским објектима и програмима лицима са инвалидитетом

2. Стратешки правац: Информисање у спорту и спортски кадрови

Стратешки циљ 2.1.: Информисати младе о значају бављења спортом

Стратешки циљ 2.2.: Стручно и квалитетно оспособљавање кадрова, запошљавање у подручју спорта (регулисан социјални статус), повећање, одржавање и праћење квалитета у спортским друштвима и клубовима

3. Стратешки правац: Организација спорта и спортске школе

Стратешки циљ 3.1: Организација и популаризација спорта младих на нивоу града

Стратешки циљ 3.2.: Омогућити правилан психо-физички развој омладине кроз школе

ОБЛАСТ: СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ ГРАДА БАЊА ЛУКЕ

1. Стратешки правац: Стратегија веће информисаности

Стратешки циљ 1.1.: Повећати информисаност младих о могућностима и активностима ефикасног кориштења слободног времена

2. Стратешки правац: Ефикасно трошење слободног времена

Стратешки циљ 2.1: Повећати број активиста, обезбједити услове за рекреацију и активан одмор и квалитетно слободно вријеме те подржавати организације које се тим баве

Стратешки циљ 2.2: Промовисати друштвено користан рад – волонтеризам

ОБЛАСТ: ОМЛАДИНСКИ РАД У ГРАДУ БАЊОЈ ЛУЦИ

Стратешки циљ 1.: Оспособити нове и усавршити постојеће омладинске раднике

Стратешки циљ 2.: Успоставити критеријуме за стандардизацију, оцјену квалитета омладинског рада

Стратешки циљ 3.: Извршити промоцију омладинског рада и разбити предрасуде о омладинском раду

ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА ЗА МЛАДЕ МЛАДИ И КУЛТУРА

1. Стратешки правац: Институционална подршка развоју културе

2. Стратешки правац: Субвенционисање савремене умјетничке продукције младих умјетника

3. Стратешки правац: Организовање центра за груписање умјетника

Стратешки циљ 3.1.: Стварање квалитетнијих услова за рад младих умјетника

Стратешки циљ 3.2.: Успостављање Омладинског културног центра

Стратешки циљ 3.3: Оснивање Омладинског филмског центра

4. Стратешки правац: Образовање кадрова у култури (формално и неформално образовање)

5. Стратешки правац: Промовисање културе као фактора економског развоја

Стратешки циљ 5.1.: Израда студије о потенцијалу креативне индустрије за економски развоја града Бањалуке

6. Стратешки правац: Унапређење размјена идеја и продукције у области културе

Стратешки циљ 6.1.: Покретање омладинског аудио-визуелног центра за продукцију

Стратешки циљ 6.2.: Пружање финансијске подршке гостовању бањалучких умјетника ван Бањалуке (изложбе у иностранству)

Стратешки циљ 6.3.: Промотивне кампање, презентације, семинари

Стратешки циљ 6.4.: Успостављање нових и унапређење постојећих културних манифестација

ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

1. стратешки правац: Развити системе за неформално образовање

Стратешки циљ 1.1.: Унаприједити квалитет неформалног образовања

Стратешки циљ 1.2.: Кампања о важности цјеложивотног образовања и стицања нових знања и вјештина

2. стратешки правац: Развити свијест о потреби сузбијања корупције у области образовања

Стратешки циљ 2.1.: Истраживање појава корупције у образовном систему

Стратешки циљ 2.2.: Кампања сузбијања корупције

3. стратешки правац: Подршка усавршавању кадрова

Стратешки циљ 3.1.: Стручна усавршавања ученика, студената, постдипломаца и професора

4. стратешки правац: Развој мреже брзог интернета и промовисање његовог значаја

Стратешки циљ 4.1.: Стварање услова за успостављање брзе и јефтине интернет мреже (преко 2Mbps) у граду Бањалуци

Стратешки циљ 4.2.: Наградити најбоље студенте и ђаке преносним рачунарима и једногодишњом плаћеном интернет конекцијом

5. стратешки правац: Подстицање обављање професионалне праксе за студенте и ђаке

6. стратешки правац: Побољшање ученичког и студентског стандарда

Стратешки циљ 6.1.: Побољшање критеријума за дојелу стипендија и повећање буџетских средстава

Стратешки циљ 6.2.: Подршка пројектима и програмима за талентовану дјецу

Стратешки циљ 6.3.: Успостављање тима за давање сугестија о распореду, рационализацији постојећих и потребама отварања нових школа

7. стратешки правац: Отварање центра за креативни развој младих

Стратешки циљ 7.1.: Успостављање Центра за креативни развој младих

ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МЛАДИ

1. стратешки правац: Јачање сарадње и активизма младих на заштити и унапређењу животне средине

Стратешки циљ 1.1.: Група за животну средину у оквиру Омладинског савјета Бањалуке

Стратешки циљ 1.2.: Активности у омладинском центру

Стратешки циљ 1.3.: Активизам и сарадња младих на различитим нивоима организовања

2. стратешки правац: Институционално рјешавање питања животне средине на нивоу града Бања Лука

Стратешки циљ 2.1.: Успостављање и праћење рада Одсјека за животну средину при АСГБЛ

Стратешки циљ 2.2.: Ефикасни прописи и планови у области животне средине

3. стратешки правац: Информисање и подизање свијести грађана о животној средини

Стратешки циљ 3.1.: Информисање јавности путем медија

Стратешки циљ 3.2.: Активности у мјесним заједницама (МЗ) о животної средини

Стратешки циљ 3.3.: Активности са образовно-васпитним институцијама о животної средини

Стратешки циљ 3.4.: Јавне акције о актуелним проблемима животне средине

Стратешки циљ 3.5.: Волонтирање у акцијама заштите и унапређења животне средине

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН – ПРЕГЛЕД ПОТРЕБНИХ СРЕДСТАВА ПО ОБЛАСТИМА/ГОДИНАМА

ПРЕГЛЕД ФИНАНСИЈА ПО ОБЛАСТИМА/ГОДИНАМА

ОБЛАСТ: ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	311.000.00
2008.	1.047.000.00
2009.	1.107.000.00
2010.	907.000.00
2011.	987.000.00
УКУПНО:	4.359.000.00
ОБЛАСТ: СТАМБЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	830.000.00
2008.	1.585.000.00
2009.	2.350.000.00
2010.	2.360.000.00
2011.	1.615.000.00
УКУПНО:	8.740.000.00
ОБЛАСТ: ЗДРАВСТВЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	527.000.00
2008.	974.000.00
2009.	1.223.000.00
2010.	1.618.000.00
2011.	2.005.000.00
УКУПНО:	6.347.000.00
ОБЛАСТ: СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	97.000.00
2008.	319.800.00
2009.	362.800.00
2010.	374.800.00
2011.	245.800.00
УКУПНО:	1.400.200.00

* СРЕДСТВА ПРЕДВИЂЕНА У ПЛАНУ СУ ОКВИРНЕ ПРОЦЈЕНЕ СРЕДСТАВА НЕОПХОДНИХ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНИХ АКЦИОНИМ ПЛАНОМ. КОНАЧАН ИЗНОС ЋЕ ОДРЕДИТИ АСГБЛ /СКУПШТИНА ГРАДА ПРИЛИКОМ УСВАЈАЊА

ОБЛАСТ: ПАРТИЦИПАЦИЈА У ДРУШТВУ, МОБИЛНОСТ МЛАДИХ И ИНОФРМИСАЊЕ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	474.000.00
2008.	515.000.00
2009.	675.000.00
2010.	960.000.00
2011.	1.155.000.00
УКУПНО:	3.779.000.00
ОБЛАСТ: СПОРТ, СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ И ОМЛАДИНСКИ РАД	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	2.105.000.00
2008.	2.195.000.00
2009.	2.152.000.00
2010.	2.152.000.00
2011.	2.152.000.00
УКУПНО:	10.756.000.00
ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА МЛАДИХ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	1.033.000.00
2008.	1.834.000.00
2009.	1.962.000.00
2010.	2.352.000.00
2011.	2.632.000.00
УКУПНО:	9.813.000.00
ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МЛАДИ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	106.600.00
2008.	93.300.00
2009.	92.500.00
2010.	103.700.00
2011.	94.700.00
УКУПНО:	490.800.00

**ПРЕГЛЕД УКУПНИХ СРЕДСТАВА НЕОПХОДНИХ ЗА
ИМПЕЛЕМЕНТАЦИЈУ АКЦИОНОГ ПЛАНА ОМЛАДИНСКЕ
ПОЛИТИКЕ ГРАДА БАЊА ЛУКЕ***

АКЦИОНИ ПЛАН ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ГРАДА БАЊА ЛУКА 2007. – 2011.	
ОБЛАСТ	УКУПНА СРЕДСТВА (У КМ)
ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ	4.350.000.00
СТАМБЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	8.740.000.00
ЗДРАВСТВЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	6.347.000.00
СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	1.400.200.00
ПАРТИЦИПАЦИЈА У ДРУШТВУ, МОБИЛНОСТ МЛАДИХ И ИНОФРМИСАЊЕ	3.779.000.00
СПОРТ И СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ И ОМЛАДИНСКИ РАД	10.756.000.00
ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА МЛАДИХ	9.813.000.00
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МЛАДИ	490.800.00
УКУПНО:	45.676.000,00

* СРЕДСТВА ПРЕДВИЂЕНА У ПЛАНУ СУ ОКВИРНЕ ПРОЦЈЕНЕ СРЕДСТАВА НЕОПХОДНИХ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АКТИВНОСТИ ПРЕДВИЂЕНИХ АКЦИОНИМ ПЛАНОМ. КОНАЧАН ИЗНОС ЋЕ ОДРЕДИТИ АСГБЛ ГРАДА/СКУПШТИНА ГРАДА ПРИЛОКОМ УСВАЈАЊА

ПРИЈЕДЛОГ РАСПОДЈЕЛЕ БУЏЕТА НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Први дио буџета (материјални трошкови организација)

Овом ставком би се финансирани материјални трошкови рада омладинских организација (опрема, закуп просторија, комунални трошкови или надокнада техничком особљу).

Напомињемо да су управо ови трошкови највећи проблем у раду већине омладинских организација а већина међународних донатора више не жели да финансира ове трошкове јер сматрају да је то обавеза власти на основу Европске повеље о учешћу младих у животу на локалном и регионалном нивоу - Савјета Европе.

Предлажемо да градска управа/ локална управа на почетку сваке године распише конкурс за ову ставку. Организације требају доставити детаљан план реализације активности у својој заједници током читаве године, а за које су им неопходна горе наведена средства.

Други дио буџета (велике инвестиције)

Овом ставком финансирани би се већи пројекти младих као на пример изградње, реконструкције или опремања омладинских објеката као што су: омладински центри, тренинг центри, извиђачки кампови итд. Позитиван аспект ове ставке је могућност заједничког финансирања пројекта са локалним властима и међународним донаторима.

Ова ставка би се издвајала путем конкурса на почетку године. Могућа би била једна велика стратешка инвестиција ове врсте у току једне године.

Трећи дио буџета (грантови по областима)

Ставка грантови по областима је предвиђена за финансирање пројекта из слиједећих области: омладинске политике, слободно вријеме младих, информисање младих, мобилност младих и међународна сарадња, учешће младих у друштву, здравље младих, екологија, култура и умјетност и волонтеризам.

Предлажемо 3 пута у току године (свака 4 мјесеца) да се распише конкурс за овај дио буџета.

Четврти дио буџета (трошкови рада локалног омладинског савјета)

У овај дио буџета улазе трошкови рада локалног омладинског савјета (материјални трошкови). Законом о омладинском организовању предвиђена је обавеза града/општине да финансира рад локалног омладинског савјета као највишег облика организовања младих на локалном нивоу и њеног партнера у изради и имплементацији омладинске политике града/ општине.

Предлажемо да омладински савјет на почетку године достави детаљан плана активности за читаву годину.

Пети дио буџета (хитни грантови за појединце)

У овај дио буџета спадају мали грантови (максималног износа до 500 КМ) на које би могли аплицирати млади људи, као једна врста подршке у њиховом усавршавању и школовању, при одласцима на такмичења, семинаре, изложбе, сајмове, љетне школе и сл.

Битно је разликовати овај дио буџета од стипендија које град/ општина даје кроз свој фонд, јер би на ова средства млади могли аплицирати било када у току године и служила би као нека врста подршке у развоју младих.

Услов је да један дио сноси сама особа. На овај дио буџета могу аплицирати како појединци тако и групе до 5 људи, али се максималан износ гранта не мијења (остаје 500 КМ).

Шести дио буџета (остали)

У овај дио буџета би ушла средства за финансирање активности из документа који нису обухваћена у претходним дијеловима буџета.

ОБЛАСТ: ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ ГРАДА БАЊАЛУКЕ

1. стратешки правац: ИНСТИТУЦИОНАЛНА И СИСТЕМАТСКА ПОДРШКА РАЗВОЈУ ОМЛАДИНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА И ЗАПОШЉАВАЊУ МЛАДИХ

Стратешки циљ 1.1.: Израда стратегије запошљавања младих у БАЊАЛУЦИ

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ/ресурси	
1.	Формирање Комисије за израду Стратегије запошљавања младих у Бањалуци за период 2007-2011.година	АСГБЛ - Одјељење за привреду, Градска развојна агенција, заинтересоване НВО	Фебруар 2007.	2007.- 1.000.00	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 1.000.00	
2.	Расписивање конкурса за израду стратегије запошљавања младих у Бањалуци за период 2007-2011.година	АСГБЛ - Одјељење за привреду, Комисија за израду Стратегије	Април 2007.		
3.	Избор партнера имплементатора за израду нацрта Стратегије запошљавања младих	Комисија за израду Стратегије	Јули 2007.	2007.20.000.00	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 20.000.00	
4.	Јавна расправа и усвајање Стратегије у Скупштини града	Изабрани партнер имплементатор, Одјељење за привреду	Мај 2008.	2007.- 3.000.00	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 3.000.00	
Стратешки циљ 1.2.: Оснивање центра за омладинско предузетништво и информационе технологије Бања Лука (предузетнички инкубатори, технолошки и информациони паркови за младе предузетнике)					
1.	Формирање радне групе за оснивање Центра за омладинско предузетништво и информационе технологије Бања Лука	АСГБЛ, Градска развојна агенција, заинтересоване НВО, Универзитет, факултети, средње школе, стручне институције	Октобар 2007.	2007.- 1.000.00	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	

					ТО.- 1.000.00						
2.	Додјела и опремање локације у власништву Града Центру за омладинско предузетништво и информационе технологије и формирање тима запослених и волонтера	АСГБЛ, Скупштина Града, Радна група за оснивање Центра за омладинско предузетништво и информационе технологије Бања Лука	Април 2008.		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-100.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 100.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.-100.000.00	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 100.000.00
2007.-											
2008.-100.000.00											
2009.-											
2010.-											
2011.-											
ТО.- 100.000.00											
3.	Отварање Центра, дефинисање политика и програма, израда web портала Центра и имплементација стратегија Центра	Центар за омладинско предузетништво и информационе технологије Бања Лука	Октобар 2007. - 2011		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-350.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-500.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-200.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-150.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.-1.200.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.-350.000.00	2009.-500.000.00	2010.-200.000.00	2011.-150.000.00	ТО.-1.200.000.00
2007.-											
2008.-350.000.00											
2009.-500.000.00											
2010.-200.000.00											
2011.-150.000.00											
ТО.-1.200.000.00											
<u>Стратешки циљ 1.3.: Повећање броја младих са неопходним радним искуством</u>											
1.	Израда и промоција програма друштвеног ангажмана незапослених младих људи кроз волонтерски рад за добробит заједнице у установама, јавним службама и невладиним организацијама гдје би се младим омогућило стицање вјештина, знања и искустава	АСГБЛ, заинтересоване невладине организације	Јануар 2008		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 15.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 15.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 15.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 15.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 60.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 15.000.00	2009.- 15.000.00	2010.- 15.000.00	2011.- 15.000.00	ТО.- 60.000.00
2007.-											
2008.- 15.000.00											
2009.- 15.000.00											
2010.- 15.000.00											
2011.- 15.000.00											
ТО.- 60.000.00											
2.	Дефинисање критеријума по којима се признаје радно искуство и додјељују сертификати младим људима који су волонтирали или провели 6 мјесеци праксе и додјела сертификата	АСГБЛ, заинтересоване невладине организације	Септембар 2008. - Септембар 2011		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 4.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 1.000.00	2009.- 1.000.00	2010.- 1.000.00	2011.- 1.000.00	ТО.- 4.000.00
2007.-											
2008.- 1.000.00											
2009.- 1.000.00											
2010.- 1.000.00											
2011.- 1.000.00											
ТО.- 4.000.00											

3.	Избор и нагађивање најбољих волонтера града бањалуке	АСГБЛ, заинтересоване НВО, градске институције	Септембар 2008. - Септембар 2011	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 4.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 1.000.00	2009.- 1.000.00	2010.- 1.000.00	2011.- 1.000.00	ТО.- 4.000.00
2007.-										
2008.- 1.000.00										
2009.- 1.000.00										
2010.- 1.000.00										
2011.- 1.000.00										
ТО.- 4.000.00										
2. стратешки правац: ПОДРШКА ФОРМАЛНОМ ОБРАЗОВНОМ СИСТЕМУ И ЈАЧАЊЕ СИСТЕМА НЕФОРМАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА										
Стратешки циљ 2.1.: Увођење предузетничке едукације у основне и средње школе и на факултете										
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ/ресурси						
1.	Формирање заједничке комисије за увођење предузетничке едукације у основне и средње школе и на факултете	АСГБЛ, Министарство просвјете и културе, Министарство науке и технологије, Просвјетно-педагошки завод РС, Универзитет, факултети, средње школе, НВО	Јуни 2007.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 1.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 1.000.00</td></tr> </table>	2007.- 1.000.00	2008.-	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 1.000.00
2007.- 1.000.00										
2008.-										
2009.-										
2010.-										
2011.-										
ТО.- 1.000.00										
2.	Анализа стања у основном и средњем образовању и дефинисање нових планова и програма у складу са Лисабонским документом	АСГБЛ, Министарство просвјете и културе, Просвјетно-педагошки завод РС, Универзитет, Активи директора основних и средњих школа	Септембар - децембар 2007.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 10.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 10.000.00</td></tr> </table>	2007.- 10.000.00	2008.-	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 10.000.00
2007.- 10.000.00										
2008.-										
2009.-										
2010.-										
2011.-										
ТО.- 10.000.00										

3.	Иницирање измјена постојећих наставних планова и програма са посебним акцентом на увођење предузетништва и информационих технологија у све основне и средње школе	АСГБЛ, Министарство просвјете и културе, Просвјетно-педагошки завод РС, Универзитет, Активи директора основних и средњих школа	Септембар 2007 - септембар 2009.	<table border="1"> <tr><td>2007.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2010.</td></tr> <tr><td>2011.</td></tr> <tr><td>ТО.- 30.000.00</td></tr> </table>	2007.-10.000.00	2008.-10.000.00	2009.-10.000.00	2010.	2011.	ТО.- 30.000.00
2007.-10.000.00										
2008.-10.000.00										
2009.-10.000.00										
2010.										
2011.										
ТО.- 30.000.00										
4.	Оснивање виртуелних предузећа у средњим школама у сарадњи са Центром за омладинско предузетништво и Универзитетом	Центар за омладинско предузетништво	Септембар 2008 - септембар 2007.	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-50.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-60.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-70.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-50.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 230.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.-50.000.00	2009.-60.000.00	2010.-70.000.00	2011.-50.000.00	ТО.- 230.000.00
2007.-										
2008.-50.000.00										
2009.-60.000.00										
2010.-70.000.00										
2011.-50.000.00										
ТО.- 230.000.00										
Стратешки циљ 2.2.: Јачање сарадње између Града Бањлуке и Универзитета у Бањалуци										
1.	Формирање радне групе за јачање сарадње између Града Бањлуке и Универзитета у Бањалуци	АСГБЛ, Универзитет у Бањалуци	Јуни 2007.							
2.	Анализа потреба за људским потенцијалом у граду Бањалуци	АСГБЛ, Универзитет у Бањалуци, заинтересоване НВО	Децембар 2007	<table border="1"> <tr><td>2007.- 25.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 25.000.00</td></tr> </table>	2007.- 25.000.00	2008.-	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 25.000.00
2007.- 25.000.00										
2008.-										
2009.-										
2010.-										
2011.-										
ТО.- 25.000.00										

3.	Стипендирање студената који се школују за дефицитарна занимања	АСГБЛ	2008. – 2011. година	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 200.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 50.000.00	2009.- 50.000.00	2010.- 50.000.00	2011.- 50.000.00	ТО.- 200.000.00
2007.-										
2008.- 50.000.00										
2009.- 50.000.00										
2010.- 50.000.00										
2011.- 50.000.00										
ТО.- 200.000.00										
4.	Административно – техничка подршка програмима студентске праксе	АСГБЛ, Јавне установе и предузећа	Септембар 2007 – децембар 2011.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 100.000.00</td></tr> </table>	2007.- 20.000.00	2008.- 20.000.00	2009.- 20.000.00	2010.- 20.000.00	2011.- 20.000.00	ТО.- 100.000.00
2007.- 20.000.00										
2008.- 20.000.00										
2009.- 20.000.00										
2010.- 20.000.00										
2011.- 20.000.00										
ТО.- 100.000.00										
Стратешки циљ 2.3.: Промоција програма цјеложивотног учења у формалном и неформалном образовању										
1.	Успостављање прецизних критеријума сертификовања организација које проводе програме неформалног образовања ради побољшања програма неформалног образовања, финансијске подршке те признавања диплома и сертификата тих организација полазницима њихових курсева и школа	АСГБЛ, заинтересоване НВО	Септембар 2007.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 20.000.00</td></tr> </table>	2007.- 20.000.00	2008.-	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 20.000.00
2007.- 20.000.00										
2008.-										
2009.-										
2010.-										
2011.-										
ТО.- 20.000.00										
2.	Подршка пројектима специјализованих организација и образовних институција које припремају младе за наступ на тржишту рада кроз стицање потребних знања, радних вјештина, искустава, преквалификација. Подршка програмима чији је циљ подстицање предузетничке културе младих и програма подстицања иновативности.	АСГБЛ, заинтересоване НВО, Универзитет у Бањалуци	Април 2007 – децембар 2011.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 100.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 150.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 100.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 100.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 100.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 550.000.00</td></tr> </table>	2007.- 100.000.00	2008.- 150.000.00	2009.- 100.000.00	2010.- 100.000.00	2011.- 100.000.00	ТО.- 550.000.00
2007.- 100.000.00										
2008.- 150.000.00										
2009.- 100.000.00										
2010.- 100.000.00										
2011.- 100.000.00										
ТО.- 550.000.00										

3. стратешки правац: ЈАЧАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ КЛИМЕ КРОЗ ПРУЖАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ И НЕФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА МЛАДИМ ПРЕДУЗЕТНИЦИМА И ПРЕДУЗЕЋИМА																	
Стратешки циљ 3.1.: Смањење бирократских процедура и трошкова при покретању властитог бизниса младих предузетника																	
1.	Смањење времена потребног за регистрацију предузећа на 72 часа	АСГБЛ – Одјељење за привреду	2007. година														
2.	Смањење трошкова регистрације предузећа за 50% за младе предузетнике до 30 година старости према дефинисаним критеријумима	АСГБЛ	Септембар 2007.														
3.	Подстицајно елиминисање и смањење комуналних и других трошкова који су у надлежности Града младим предузетницима и предузећима која запошљавају младе	АСГБЛ, Скупштина града	2007.-2008.														
4.	Подршка формирању предузећа пољопривредног типа у којима би се фаворизовали млади пољопривредни произвођачи	АСГБЛ, Центар за развој и унапређење села	2007.-2011.		<table border="1"> <tr> <td>2007.-</td> <td>50.000.00</td> </tr> <tr> <td>2008.-</td> <td>200.000.00</td> </tr> <tr> <td>2009.-</td> <td>200.000.00</td> </tr> <tr> <td>2010.-</td> <td>250.000.00</td> </tr> <tr> <td>2011.-</td> <td>300.000.00</td> </tr> <tr> <td>УКУПНО-</td> <td>1.000.000.00</td> </tr> </table>	2007.-	50.000.00	2008.-	200.000.00	2009.-	200.000.00	2010.-	250.000.00	2011.-	300.000.00	УКУПНО-	1.000.000.00
2007.-	50.000.00																
2008.-	200.000.00																
2009.-	200.000.00																
2010.-	250.000.00																
2011.-	300.000.00																
УКУПНО-	1.000.000.00																

5.	Финасијска подршка покретању властитог бизниса младих предузетника	АСГБЛ, Градска развојна агенција	2007.-2011	2007.- 50.000.00
				2008.- 100.000.00
				2009.- 150.000.00
				2010.- 200.000.00
				2011.- 300.000.00
				УКУПНО:- 800.000.00

ОБЛАСТ: ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ

ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	311.000.00
2008.	1.047.000.00
2009.	1.107.000.00
2010.	907.000.00
2011.	987.000.00
УКУПНО:	4.359.000.00

ОБЛАСТ: СТАМБЕНА ПОЛИТИКА МЛАДИХ ГРАДА БАЊА ЛУКЕ

1. Стратешки правац: Изградња субвенционираних станова за младе по најнижој, економски одрживој цијени по програму «Мој први стан».

Стратешки циљ 1.: Институционални развој стамбене политике младих и формирање програма «Мој први стан» на нивоу Града;

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ/ресурси						
1.	Формирање Комисије за израду, спровођење и надгледање програма «Мој први стан»; (у Комисију укључити младе стручњаке из области права, економије, социологије, архитектуре и грађевине, ОСРС, омладинске НВО, Архитектонско-грађевински факултет)	АСГБЛ, Министарство за породицу омладину и спорт Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Центар за социјални рад, заинтересоване НВО, АГФ	Јануар 2007.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 25.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 25.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 30.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 120.000.00</td></tr> </table>	2007.- 20.000.00	2008.- 20.000.00	2009.- 25.000.00	2010.- 25.000.00	2011.- 30.000.00	ТО.- 120.000.00
2007.- 20.000.00										
2008.- 20.000.00										
2009.- 25.000.00										
2010.- 25.000.00										
2011.- 30.000.00										
ТО.- 120.000.00										
2.	Истраживање и анализа потреба	АСГБЛ, Комисија за провођење и надгледање стамбене политике младих	Фебруар 2007.							
3.	Успостављање сарадње са институцијама које су везане за provedбу програма - проналазак (избор) партнера	АСГБЛ, Комисија за провођење и надгледање стамбене политике младих, Министарство за породицу омладину и спорт, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Фонд становања, Државна банка, Приватне банке, Центар за социјални рад, заинтересоване НВО, АГФ	Март 2007.							
4.	Израда и усвајање програма «Мој први стан», (- доношење и усвајање финансијског плана - доношење и усвајање стамбеног програма - доношење правилника и критеријума за додјелу стамб. кредита - медијска кампања)	АСГБЛ, Комисија за провођење и надгледање стамбене политике младих, Министарство за породицу омладину и спорт, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство науке и технологије, Фонд становања	Јун 2007.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 20.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 100.000.00</td></tr> </table>	2007.- 20.000.00	2008.- 20.000.00	2009.- 20.000.00	2010.- 20.000.00	2011.- 20.000.00	ТО.- 100.000.00
2007.- 20.000.00										
2008.- 20.000.00										
2009.- 20.000.00										
2010.- 20.000.00										
2011.- 20.000.00										
ТО.- 100.000.00										

Стратешки циљ 2.: Прилагођавање и доношење правних аката везаних за програм «Мој први стан».											
1.	Креирање правилника и критеријума за младе који учествују у оквиру програма «Мој први стан»; (посебну пажњу посветити: младим особама са посебним потребама у простору, уграђивању стамбених субвенција у законски оквир, формирању јасних критеријума категоризације младих људи по питању права на куповину субвенционираних и повољних станова у оквиру програма)	АСГБЛ, Комисија за провођење и надгледање стамбене политике младих, Министарство за породицу омладину и спорт, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Министарство науке и технологије	Мај 2007.								
2.	Иницирање измена законских прописа у циљу смањења ренте и таксе за уређење грађевинског земљишта у оквиру програма «Мој први стан»	Одјељење за комуналне и стамбене послове, Одјељење за просторно уређење, Скупштина Града	2007.-2008.								
3.	Иницирање измене прописа у циљу смањења накнада за комуналне прикључке у оквиру програма «Мој први стан»	АСГБЛ, Телеком, Водовод, Електродистрибуција, Топлана	2007.-2008.								
4.	Иницирање смањења стопе ПДВ за куповину првог стана у оквиру програма «Мој први стан»	Управа за индиректно опорезивање, АСГБЛ	2007.-2008.								
5.	Иницирање измене законских прописа везано за хипотекарне кредите	АСГБЛ, Фонд становања	2007.-2008.								
Стратешки циљ 3.: Активно учешће локалне управе у програму «Мој први стан»											
1.	Одабир и додјела локација за изградњу стамбених објеката у оквиру програма «Мој први стан» (у радијусу до 10 км од центра града);	АСГБЛ, Скупштина Града	Септембар 2007.		<table border="1"> <tr><td>2007.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-100.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-150.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-150.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-100.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 550.000.00</td></tr> </table>	2007.- 50.000.00	2008.-100.000.00	2009.-150.000.00	2010.-150.000.00	2011.-100.000.00	ТО.- 550.000.00
2007.- 50.000.00											
2008.-100.000.00											
2009.-150.000.00											
2010.-150.000.00											
2011.-100.000.00											
ТО.- 550.000.00											
2.	Обезбјеђивање инфраструктуре за додјелене локације у оквиру програма;	Одјељење за комуналне и стамбене послове, Одјељење за просторно уређење, ЗИБЛ	Фебруар 2008.		<table border="1"> <tr><td>2007.-150.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-300.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-450.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-450.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-300.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.-1.650.000.00</td></tr> </table>	2007.-150.000.00	2008.-300.000.00	2009.-450.000.00	2010.-450.000.00	2011.-300.000.00	ТО.-1.650.000.00
2007.-150.000.00											
2008.-300.000.00											
2009.-450.000.00											
2010.-450.000.00											
2011.-300.000.00											
ТО.-1.650.000.00											

3.	Субвенционирање ренте и таксе за уређење грађевинског земљишта у оквиру програма;	АСГБЛ, Скупштина града	Фебруар 2008.		2007.-100.000.00	
					2008.-200.000.00	
					2009.-300.000.00	
					2010.-300.000.00	
					2011.-200.000.00	
					ТО.-1.100.000.00	
4.	Субвенционирање накнада за комуналне прикључке у оквиру програма;	АСГБЛ, Телеком , Водовод, Електродистрибуција, Топлана	Фебруар 2008.		2007.-100.000.00	
					2008.-200.000.00	
					2009.-300.000.00	
					2010.-300.000.00	
					2011.-200.000.00	
					ТО.-1.100.000.00	
5.	Формирање стручног тима за расписивање јавног конкурса за избор најбољег идејног рјешења, израда услова конкурса (право учешћа на конкурсима имају архитекти млађи од 40 година) и пројектног задатка	АСГБЛ, Одјељење за комуналне и стамбене послове, Одјељење за просторно уређење, АГФ, млади стручњаци	Октобар 2007.			
6.	Расписивање конкурса и одабир најбољег идејног рјешења -Урбанистичко технички услови	Стручни надлежни тим, АГФ	Децембар 2007.		2007.-20.000.00	
					2008.-25.000.00	
					2009.-30.000.00	
					2010.-35.000.00	
					2011.-40.000.00	
					ТО.- 150.000.00	
7.	Расписивање тендера за избор пројектне куће за израду главног пројекта, консалтинг и надзор	АСГБЛ	Децембар 2007. - фебруар 2008.		2007.- 5.000.00	
					2008.- 5.000.00	
					2009.- 5.000.00	
					2010. 10.000.00	
					2011.-10.000.00	
					ТО.-35.000.00	
8.	Обезбјеђење неопходних сагласности и дозвола	АСГБЛ, Телеком, Водовод, Електродистрибуција, Топлана	Септембар 2007 – септембар 2011			

Стратешки циљ 4: Обезбјеђивање финансијских средстава за провођење програма											
1.	Отварање посебног рачуна за подршку и развој програма (одвојена буџетска ставка)	АСГБЛ, Одјељење за финансије	Јул 2007 - Септембар 2011.								
2.	Потраживање иницијалних средстава од партнера за имплементацију програма (од Фонда становања у оквиру Посебних програма и/или од Државне банке и/или од приватних банака)	АСГБЛ, Комисија за рјешавање стамбене политике младих, Министарство за породицу омладину и спорт, Фонд становања, Државна банка, Приватне банке	Јул 2007.-		<table border="1"> <tr><td>2007.- 4 000 000*</td></tr> <tr><td>2008.- 8 000 000*</td></tr> <tr><td>2009.-12 000 000*</td></tr> <tr><td>2010.-12 000 000*</td></tr> <tr><td>2011.- 8 000 000*</td></tr> <tr><td>ТО.- 44 000 000*</td></tr> </table>	2007.- 4 000 000*	2008.- 8 000 000*	2009.-12 000 000*	2010.-12 000 000*	2011.- 8 000 000*	ТО.- 44 000 000*
2007.- 4 000 000*											
2008.- 8 000 000*											
2009.-12 000 000*											
2010.-12 000 000*											
2011.- 8 000 000*											
ТО.- 44 000 000*											
3.	Субвенционисање каматне стопе у износу од 4%	АСГБЛ, Министарство за породицу омладину и спорт, Фонд становања	Јул 2007.- Септембар 2011.								
4.	Појачане активности локалне управе у обезбјеђивању повољнијих каматних стопа дугорочних стамбених кредита за младе	АСГБЛ, Министарство за породицу омладину и спорт, Фонд становања, Државна банка, Приватне банке	Јун 2007.								
Стратешки циљ 5: Имплементација програма «Мој први стан»											
1.	Укључивање представника младих у све тимове у циљу смањења корупције	АСГБЛ, заинтересоване НВО, млади, Министарство за породицу омладину и спорт	Септембар 2007.								
2.	Формирање тима за мониторинг и евалуацију (праћење рада Комисије у смислу правилности додјеле субвенционираних стамбених кредита и праћења финансија)	АСГБЛ, ОСРС, Центар за социјални рад, заинтересоване НВО, млади	Јул 2007 - Септембар 2011.		<table border="1"> <tr><td>2007.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 10.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 10.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 10.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 10.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 50.000.00</td></tr> </table>	2007.-10.000.00	2008.- 10.000.00	2009.- 10.000.00	2010.- 10.000.00	2011.- 10.000.00	ТО.- 50.000.00
2007.-10.000.00											
2008.- 10.000.00											
2009.- 10.000.00											
2010.- 10.000.00											
2011.- 10.000.00											
ТО.- 50.000.00											

3.	Спровођење тендерске процедуре, одабир извођача и почетак изградње (Одбацити тендерску документацију са профитом већим од 15 процената у односу на вриједност инвестиције)	Стручни надлежни тим, АСГБЛ,	Фебруар 2008. - новембар 2008.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 35.000.00</td></tr> </table>	2007.- 5.000.00	2008.- 5.000.00	2009.-10.000.00	2010.-10.000.00	2011.- 5.000.00	ТО.- 35.000.00
2007.- 5.000.00										
2008.- 5.000.00										
2009.-10.000.00										
2010.-10.000.00										
2011.- 5.000.00										
ТО.- 35.000.00										
4.	Додјела одређеног процента стамбених јединица на располагање Центру за социјални рад	АСГБЛ, Центар за социјални рад ,заинтересоване НВО	Новембар 2008.	<table border="1"> <tr><td>2007.-250.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-500.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-750.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-750.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-500.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.-2.750.000.00</td></tr> </table>	2007.-250.000.00	2008.-500.000.00	2009.-750.000.00	2010.-750.000.00	2011.-500.000.00	ТО.-2.750.000.00
2007.-250.000.00										
2008.-500.000.00										
2009.-750.000.00										
2010.-750.000.00										
2011.-500.000.00										
ТО.-2.750.000.00										
5.	Додјела одређеног процента стамбених јединица најбољим студентима у БЛ	АСГБЛ, ОСРС, заинтересоване НВО	Новембар 2008.	<table border="1"> <tr><td>2007.-100.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-200.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-300.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-300.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-200.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.-1.100.000.00</td></tr> </table>	2007.-100.000.00	2008.-200.000.00	2009.-300.000.00	2010.-300.000.00	2011.-200.000.00	ТО.-1.100.000.00
2007.-100.000.00										
2008.-200.000.00										
2009.-300.000.00										
2010.-300.000.00										
2011.-200.000.00										
ТО.-1.100.000.00										
6.	Финансирање наредног пројекта из средстава посебног рачуна за подршку и развој програма «Мој први стан» (уложена средства у оквиру програма се враћају на посебан рачун за подршку и развој, из којег је могуће финансирати будуће пројекте и након 2011.год. Размотрити могућност формирања Стамбене задруге за младе која би преузела улогу непрофитабилног инвеститора за спровођење субвенционираних пројеката станоградње за младе након 2011.год.)	АСГБЛ, Фонд становања	Новембар 2008. - децембар 2011.							

Ако се претпостави да је могућа цијена 1 м² стана уз реалне субвенције 800-900* КМ (размотрити могућност куповине станова у „rohbau“ систему 1м2-500км), потребан буџет за финансирање 6000 м2 стамбеног простора за младе (3 пута по 2000м2) износио би око 5 до 6 милиона КМ прве године имплементације, док би се сваке слиједеће буџет повећавао за нових 5 милиона, што при завршетку програма подразумијева око 1000 стамбених јединица за младе.

* Наравно, реалну цијену стана једино је могуће утврдити након одабира извођача и самог завршетка радова (зависи од економичности пројектног рјешења, тренутне цијене материјала и рада на тржишту, као и инфраструктурне опремљености локације.)

*Средства у акционом плану која се потражују од партнера (Фонд Становања и/или Банке и/или Државна банка и/или АСГБЛ), што зависи од финансијског плана и склопљених партнерских односа у овире Програма СПМ. Даваоцу се средства враћају уз договорену камату. Могућа је комбинација више партнера са дјеломичним учешћем. Препоручује се и дјелимично учешће АСГБЛ, јер би се на тај начин створио фонд за субвенционирану станоградњу младих након 2011.год. Процент учешћа АСГБЛ у иницијалним средствима утврдити у току имплементације: **минимум 0 КМ- максимум 25 000 000 КМ**, те укључити у потраживања из буџета .

ОБЛАСТ: СТАМБЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ			
Година	Укупна средства	Иницијална средства која се потражују од партнера (Фонд Становања, Банке, Државна банка, АСГБЛ)*	Средства која се потражују из буџета за трошкове спровођења СПМ
TOTAL минимум (учешће АСГБЛ у иниц.средствима 0 КМ)	63 705 000 КМ	55 000 000* КМ	Мин. 8 705 000 КМ
TOTAL оптимум (учешће АСГБЛ у иниц.средствима 11 000 КМ)	63 705 000 КМ	44 000 000* КМ	Оптим. 19 705 000 КМ
TOTAL максимум (учешће АСГБЛ у иниц.средствима 22 000 КМ)	63 705 000 КМ	33 000 000* КМ	Макс. 30 705 000 КМ

ОБЛАСТ: СТАМБЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ-оптимум	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	830.000.00
2008.	1.585.000.00
2009.	2.350.000.00
2010.	2.360.000.00
2011.	1.615.000.00
УКУПНО:	8.740.000.00

ОБЛАСТ: ЗДРАВСТВЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

Стратешки правац 1: Развој, стандардизација, акредитација, примјена и праћење програма за промоцију здравља младих

Стратешки циљ 1.1. Превенција и смањење алкохолизма међу младима

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирати и едуковати тимове за истраживање магнитуде проблема у локалној заједници, који ће на основу резултата истраживања предузети активности за превенцију алкохолизма (именовање носиоца активности) ▪ Израда оперативних планова, индикатора праћења спровођења активности на локалном нивоу у складу са потребама локалне заједнице ▪ Промоција превентивних активности у лоланој заједници (медији, интернет, СОС телефон, дневни центри) ▪ Мониторинг и евалуација 	АСГБЛ, ЈЗУ Дом здравља, Министарство здравља и соц.заштите, Институт за заштиту здравља, Комисија за здравство Скупштине Града Бањалуке, заинтересоване НВО, приватни здравствени сектор, медији	2007.-2011.	2007.- 50.000.00 2008.- 75.000.00 2009.-100.000.00 2010.-125.000.00 2011.-150.000.00 ТО.- 500.000.00

Стратешки циљ 1.2.: Унапређење репродуктивног здравља младих

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирати и едуковати тимове за истраживање магнитуде проблема у локалној заједници, који ће на основу резултата истраживања предузети активности за промоцију унапређења репродуктивног здравља и превенцију полно преносивих болести (именовање носиоца активности) ▪ Израда оперативних планова, индикатора праћења спровођења активности на локалном нивоу у складу са потребама локалне заједнице ▪ Промоција промотивних и превентивних активности у локалној заједници (медији, интернет, СОС телефон, дневни центри) ▪ Мониторинг и евалуација 	АСГБЛ, ЈЗУ Дом здравља, Министарство здравља и соц.заштите, Институт за заштиту здравља, Комисија за здравство Скупштине Града Бањалуке, заинтересоване НВО, приватни здравствени сектор, медији	2007.-2011.	2007.- 50.000.00 2008.- 70.000.00 2009.-105.000.00 2010.-140.000.00 2011.-175.000.00 ТО.- 540.000.00

Стратешки циљ 1.3.: Превенција и смањење масовних незаразних болести међу младима

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирати и едуковати тимове за истраживање магнитуде проблема у локалној заједници, који ће на основу резултата истраживања предузети активности за превенцију масовних незаразних болести (именовање носиоца активности) ▪ Израда оперативних планова, индикатора праћења спровођења активности на локалном нивоу у складу са потребама локалне заједнице ▪ Промоција превентивних активности у локалној заједници (медији, интернет, СОС телефон, дневни центри) ▪ Мониторинг и евалуација 	<p>АСГБЛ, ЈЗУ Дом здравља, Министарство здравља и соц.заштите, Институт за заштиту здравља, Комисија за здравство Скупштине Града Бањалуке, заинтересоване НВО, приватни здравствени сектор, медији</p>	<p>2007.-2011.</p>	<p>2007.- 50.000.00 2008.- 75.000.00 2009.-100.000.00 2010.-125.000.00 2011.-150.000.00 ТО.- 500.000.00</p>

Стратешки циљ 1.4. Превенција и смањење пушења међу младима

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирати и едуковати тимове за истраживање магнитуде проблема у локалној заједници, који ће на основу резултата истраживања предузети активности за превенцију пушења (именовање носиоца активности) ▪ Израда оперативних планова, индикатора праћења спровођења активности на локалном нивоу у складу са потребама локалне заједнице ▪ Промоција превентивних активности у локалној заједници (медији, интернет, СОС телефон, дневни центри) ▪ Мониторинг и евалуација 	<p>НВО, ЈЗУ Дом здравља, Институт за заштиту здравља, Одјељење за друштвене дјелатности, Комисија за здравство Града Бања Луке, приватни здравствени сектор, медији</p>	<p>2007.-2011.</p>	<p>2007.- 50.000.00 2008.- 75.000.00 2009.- 100.000.00 2010.- 125.000.00 2011.- 150.000.00 ТО.- 500.000.00</p>

Стратешки циљ 1.5.: Превенција и смањење наркоманије

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирати и едуковати тимове за истраживање магнитуде проблема у локалној заједници, који ће на основу резултата истраживања предузети активности за превенцију наркоманије (именовање носиоца активности) ▪ Израда оперативних планова, индикатора праћења спровођења активности на локалном нивоу у складу са потребама локалне заједнице ▪ Промоција превентивних активности у локалној заједници (медији, интернет, СОС телефон, дневни центри) ▪ Финансијска подршка постојећих активности и програма препознатих НВО ▪ Мониторинг и евалуација 	<p>НВО, ЈЗУ Дом здравља, Институт за заштиту здравља, Одјељење за друштвене дјелатности, Комисија за здравство Града Бања Луке, приватни здравствени сектор, медији</p>	<p>2007.- 2011.</p>	<p>2007.- 75.000.00 2008.- 100.000.00 2009.- 150.000.00 2010.- 200.000.00 2011.- 250.000.00 ТО.- 775.000.00</p>

Стратешки циљ 1.6. Превенција полно преносивих болести и «AIDS»-а

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирати и едуковати тимове за истраживање магнитуде проблема у локалној заједници, који ће на основу резултата истраживања предузети активности из области ХИВ/АИДС (именовање носиоца активности) ▪ Израда оперативних планова, индикатора праћења спровођења активности на локалном нивоу у складу са потребама локалне заједнице ▪ Промоција превентивних активности у локалној заједници (медији, интернет, СОС телефон, дневни центри) ▪ Финансијска подршка постојећих активности и програма препознатих НВО ▪ Мониторинг и евалуација 	<p>НВО, ЈЗУ Дом здравља, Институт за заштиту здравља, Одјељење за друштвене дјелатности, Комисија за здравство Града Бања Луке, приватни здравствени сектор, медији</p>	<p>2007.-2011.</p>	<p>2007.- 50.000.00 2008.- 75.000.00 2009.- 100.000.00 2010.- 125.000.00 2011.- 150.000.00 ТО.- 500.000.00</p>

2. стратешки правац:Изградња система за организовано праћење и надзор здравственог стања младих			
Стратешки циљ 2.1.: Континуирано праћење здравствених потреба и кориштења здравствене заштите младих			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Успоставити механизме за континуирано и комплетно праћење здравствених потреба младих ▪ Утврдити јасне индикаторе за праћење кориштења здравствене заштите од стране младих 	Административна служба Града, Институт за заштиту здравља	2008.-2011.	2007.- 2008.- 25.000.00 2009.- 20.000.00 2010.- 25.000.00 2011.- 30.000.00 ТО.- 100.000.00
Стратешки циљ 2.2.: Развијање јединствене базе података о здрављу младих			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Успоставити јединствену базу података за прикупљање и праћење података о здрављу младих у Граду Бања Лука ▪ Извршити потребне тренинге за особе које су одговорне за вођење базе података 	Административна служба Града, Институт за заштиту здравља, ЈЗУ Дом здравља	2008.	2007.- 2008.- 30.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 30.000.00

Стратешки циљ 2.3.: Заснивање одлука из области развоја и здравља младих на поузданим информацијама			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Периодично праћење здравственог понашања младих кроз истраживања на три до пет година на репрезентативном узорку младих ▪ На основу обављених истраживања приступити доношењу одлука у вези са приоритетним потребама младих и развојау здравствених служби 	Институт за заштиту здравља, Град Бања Лука, ЈЗУ Дом здравља, НВО	2007.-2011.	2007.- 20.000.00 2008.- 25.000.00 2009.- 35.000.00 2010.- 40.000.00 2011.- 50.000.00 ТО.- 170.000.00
Стратешки циљ 2.4.: Развијање капацитета за научно-истраживачки рад			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Успоставити локални план и програм за научно-истраживачки рад у области развоја и здравља младих 	Одјељење за друштвене дјелатности Града Бања Лука	2008.	2007.- 2008.- 7.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 7.000.00

3. стратешки правац: Успостављање система активног учешћа младих у креирању provedби здравствене политике на локалном нивоу

Стратешки циљ 3.1.: Боља координација и сарадња између носиоца активности и доносиоца одлука оријентисаних на здравље младих

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Побољшати односе и сарадњу здравственог са другим секторима на специфичним пројектима усмјереним на здравље младих ▪ Идентификовати појединце унутар министарстава и сектора који су одговорни за питање здравља младих и повезати их међусобно ▪ Развијати интерсекторске стратегије и акционе планове процјене како би се смањио ризик дуплирања у планирању и финансирању ▪ Развијати, координисано акцију државних, приватних и невладиних организација у директном раду са младим људима ▪ Мобилисати као партнере родитеље, старатеље, наставнике, здравствене раднике, политичаре, доносиоце одлука, медије, вјерске организације 	<p>Експертске групе, Одјељење за друштвене дјелатности АСГБЛ, НВО, институције и организације локалне заједнице, мреже, организације младих,</p>	<p>2007.-2011.</p>	<p>2007.- 15.000.00 2008.- 20.000.00 2009.- 30.000.00 2010.- 45.000.00 2011.- 60.000.00 ТО.- 170.000.00</p>

Стратешки циљ 3.2.: Промовисање и интензивирање активног учествовања младих у креирању активности за здравље на локалном нивоу

Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Партиципаторно истражити могуће механизме укључивања и учешћа младих на локалном нивоу ▪ Успоставити форуме младих у локалним здравственим одборима ▪ Мобилисати, као партнере родитеље, старатеље, наставнике, здравствене раднике, политичаре, доносиоце одлука, медије, вјерске организације 	<p>Експертске групе, НВО, институције и организације локалне заједнице, мреже организације младих, медији</p>	<p>2007.-2011.</p>	<p>2007.- 15.000.00 2008.- 20.000.00 2009.- 30000.00 2010.- 45.000.00 2011.- 60.000.00 ТО.- 170.000.00</p>

4. стратешки правац: Јачање капацитета заједнице у планирању, имплементацији, мониторингу и евалуацији програма превенције, лијечења и рехабилитације младих, као и у остварењу безбједније и здравије породичне, школске и радне средине за младе			
Стратешки циљ 4.1.: Јачање капацитета локалне заједнице за здравље			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Развијати и подржавати школе као партнере и путем њих утицати на родитеље и заједницу ▪ У школама и здравственим установама створити средину која је безбједна од злостављања и која према младима гаји разумивање, бригу, недискриминацију и поштовање ▪ Створити младима могућност за свеукупну а посебно психолошку подршку и помоћи изван здравствених установа - у школама, студентским домовима и интернатима, али и кроз отварање савјетовалишта на подручју града (ван институција) ▪ Донијети програм за синхронизовано дјеловање на нивоу заједнице 	Град Бања Лука, школе, НВО, ЈЗУ ЈЗУ Дом здравља, Центар за социјални рад	2008.-2011.	2007.- 2008.- 150.000.00 2009.- 175.000.00 2010.- 250.000.00 2011.- 300.000.00 ТО.- 875.000.00
Стратешки циљ 4.2.: Остваривање безбједније и здравије животне, школске и радне средине за младе			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подржати даљњу примјену постојећих програма који промовишу здравље младих ▪ Иницирати развијање нових програма за промоцију здравља младих ▪ Промовисати програме образовања наставника/запослених о стварању радних средина пријетелских за младе ▪ Препознати и одговорити на потребе младих људи који су примјећени као другачији због стања посебних потреба <ul style="list-style-type: none"> ▪ Подржати и повећати свијест између ученика и школског особља по питањима која се тичу 	Комисија за здравство Града Бања Луке, школе, ЈЗУ Дом здравља, НВО, Центар за социјални рад	2007.-2011.	2007.- 75.000.00 2008.- 100.000.00 2009.- 135.000.00 2010.- 200.000.00 2011.- 250.000.00 ТО.- 760.000.00

младих са хроничним обољењима и инвалидитетом <ul style="list-style-type: none"> ▪ Обезбиједити образовање за родитеље о развојним потребама за младе ▪ Обезбиједити обуку која ће помоћи наставницима и другом школском особљу као и родитељима/старатељима у препознавању раних знакова менталних обољења и злоупотребе алкохола и дрога 			
5. стратешки правац: Развјање постојећих и формирање нових служби окренутих младима уз дефинисање система, њихове контроле рада и координације			
Стратешки циљ 5.1.: Ширење мреже институција и служби које ће омогућити промоцију здравља младих			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Дефинисање оквира садржаја рада институција и служби за младе ▪ Израда стандарда служби за младе и њихова примјена ▪ Формирање мултидисциплинарних служби пријатељски наклоњених младима у Дому здравља 	Министарство здравља и соц. заштите, Комисија за здравство Града Бања Лука, Институт за заштиту здравља, НВО, ЈЗУ Дом здравља	2007.-2008.	2007.- 5.000.00 2008.- 10.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 15.000.00
Стратешки циљ 5.2.: Формирање и развијање приступачне мреже савјетовалишта за младе			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Израда модела за рад у савјетовалишту за младе које би спроводило примарну и секундарну превенцију поремећаја здравља а у складу са могућностима примарног нивоа здравствене заштите ▪ Формирање мултидисциплинарних савјетовалишта у Дому здравља ▪ Доедукација кадра за рад у мултидисциплинарном савјетовалишту ▪ Укључивање младих у рад савјетовалишта уз подршку и помоћ професионалаца 	Министарство здравља и соц. заштите, Комисија за здравство Града Бања Лука, Институт за заштиту здравља, НВО, ЈЗУ Дом здравља	2007.-2011.	2007.- 50.000.00 2008.- 75.000.00 2009.- 100.000.00 2010.- 150.000.00 2011.- 200.000.00 ТО.- 575.000.00

Стратешки циљ 5.3.: Развијање мреже тимова за кризне интервенције			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формирање тимова за мрежу СОС телефонских линија које ће бити доступне младима и ван званичног радног времена 	АСГБЛ, НВО, ЈЗУ Дом здравља, Центар за социјални рад	2007.-2009.	2007.- 15.000.00 2008.- 20.000.00 2009.- 25.000.00 2010.- 2011.- ТО.- 60.000.00
Стратешки циљ 5.4.: Развијање мреже ван-институционалних јединица			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Идентификовати партнере међу ванинституционалним организацијама и НВО које у дјелокругу свог рада примарно имају унапређивање здравља младих ▪ Успоставити мрежу владиних организација и НВО које у дјелокругу свог рада примарно имају унапређивање здравља младих 	Институције и организације локалне заједнице	2007.- 2011.	2007.- 1.000.00 2008.- 2.000.00 2009.- 3.000.00 2010.- 4.000.00 2011.- 5.000.00 ТО.- 15.000.00
Стратешки циљ 5.5.: Дефинисање система контроле и координације рада институција које раде са младима			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Утврдити основне индикаторе за контролу рада институција и служби ▪ Мапирати институције и службе за младе и дефинисати основне принципе координације њиховог рада ▪ Дефинисати екстерну супервизију од стране тима експерата у областима које покрива та служба ▪ Дефинисати једномјесечну интерну супервизију чланова тима ▪ Дефинисати перманентну евалуацију од стране самих корисника 	Комисија за здравство Града Бања Лука, Административна служба Града Бања Лука	2008.	2007.- 2008.- 10.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 10.000.00
▪			

6. Стратешки правац: Јачање капацитета (кадар, простор, опрема) институција које раде са младима			
Стратешки циљ 6.1.: Интегрисано дјеловање служби на сва три нивоа			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Јасно дефинисати и разграничити оквир, обим и садржај рада служби намјењеним младима по нивоима ▪ Прецизним протоколом обезбиједити неопходну повезаност и проходност по нивоима здравствене заштите 	Комисија за здравство Града Бања Лука ЈЗУ Дом здравља, КБЦ бања Лука, НВО	2008.-2011.	2007.- 1.000.00 2008.- 3.000.00 2009.- 5.000.00 2010.- 7.000.00 2011.- 10.000.00 ТО.- 26.000.00
Стратешки циљ 6.2.: Оснаживање, програмско и територијално дефинисање територијалних јединица за ментално здравље младих			
Активности/мјере	Главни носиоци и сарадници	Вријеме имплементације	Буџет
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Оснаживање постојећег Центра за ментално здравље и психијатријских јединица за дјецу 	Комисија за здравство Града Бања Лука, Центар за ментално здравље, Психијатријска клиника, НВО	2007.-2011.	2007.- 5.000.00 2008.- 7.000.00 2009.- 10.000.00 2010.- 12.000.00 2011.- 15.000.00 ТО.- 49.000.00

ОБЛАСТ: ЗДРАВСТВЕНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	527.000.00
2008.	974.000.00
2009.	1.223.000.00
2010.	1.618.000.00
2011.	2.005.000.00
УКУПНО:	6.347.000.00

ОБЛАСТ: СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ПРЕМА МЛАДИМА

1. стратешки правац: ЈАЧАЊЕ МЕЂУСЕКТОРАЛНЕ САРАДЊЕ У БАЊАЛУЦИ У ОКВИРУ СИСТЕМА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Стратешки циљ 1.1: Укључивање младих у рад Скупштинског савјета за социјалну политику и социјалну заштиту

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Упутити захтјев Градској скупштини за укључивање два (2) представника младих као посматраче у Скупштински савјет за социјалну политику и социјалну заштиту који већ постоји и има улогу координације у систему социјалне заштите	Савјетодавни одбор за младе, НВО, Савјет за омладину и удружења грађана Скупштине Града	2007.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 0	
2.	Организовати састанак омладинских организација и изабрати два представника младих који ће као посматрачи учествовати у раду Савјета за социјалну политику и социјалну заштиту	НВО	2007.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 0	
3.	Извјештавање омладинских НВО о дешавањима унутар Савјета за социјалну политику и социјалну заштиту, те уопште о активностима у социјалном сектору кроз редовне састанке посматрача и заинтересованох НВО	Представници младих у Скупштинском савјету	2007-...	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 0	

Стратешки циљ 1.2.: Боље повезивање институција које раде с младима

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Ажурирање базе података о НВО, са детаљима шта раде организације, какве услуге пружају итд.	АСГБЛ, НВО	2008	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 0	
2.	Организовати редовне састанке представника институција које раде с младима, Скупштинског савјета за социјалну политику и омладинских организација	Скупштински савјет за социјалну политику, заинтересоване омладинске организације, Центри: "Рада Врањешевић", "Мирослав Зотовић", "Заштити ме", ЈЗУ Дом здравља, Центар за социјални рад, ЦЈБ Бањалука.	2008.	2007.-	
				2008.- 300.00	
				2009.- 300.00	
				2010.- 300.00	
				2011.- 300.00	
				ТО.- 1.200.00	
3.	Креирање «e-mail» мреже, ради размјене информација између интересних страна	Скупштински савјет за социјалну политику, омладинске организације, Центри: "Рада Врањешевић", "Мирослав Зотовић", "Заштити ме", ЈЗУ Дом здравља, Центар за социјални рад, ЦЈБ Бањалука.	2008	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	

**2. стратешки правац: ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ КОНТИНУИРАНЕ ПСИХО СОЦИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ МЛАДИМА
КРОЗ АДЕКВАТНУ СЛУЖБУ У ОКВИРУ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД**

Стратешки циљ 2.1: Отварање "Службе за психо-социјалну подршку дјечи и младима" у оквиру Центра за социјални рад (у даљем тексту „Служба ДМ“)

Бр.	активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Отварање „Службе ДМ“ у оквиру Центра за социјални рад, у којем би се бавило разним проблемима младих, поготово оних који нису више у школама и факултетима (насиље у породици, вршњачко насиље, незапосленост, лични проблеми на пољу контаката, комуникације, сексуалности, проблеми са дрогама, алкохолизмом, трауматична искуства, породични проблеми, поремећаји у менталном здрављу.....). Служба би била у оквиру планираног простора дневног центра за младе	Центар за социјални рад-дневни центар, АСГБЛ, НВО	2007.	2007.- 25.000.00	
				2008.- 25.000.00	
				2009.- 25.000.00	
				2010.- 25.000.00	
				2011.- 25.000.00	
				ТО.- 125.000.00	
2.	Израда правила и процедура за рад „Службе ДМ“, у сарадњи са представницима младих	Центар за социјални рад-дневни центар, АСГБЛ, НВО	2007	2007.- 2.000.00	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 2.000.00	
3.	Укључивање представника младих, као посматраче, у управљачке структуре Центра за социјални рад, који би пратио спровођење програма за младе у оквиру формиране "Службе ДМ"	Центар за социјални рад-дневни центар, АСГБЛ, НВО	2007	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 0	
4.	Креирање и запошљавање мјешовитог тима (по потреби и мобилан) за рад у Служби ДМ (психолог, социјални радник...). Тим би по потреби радио и у другим институцијама (нпр. вртићи). 2007: 2 нова радника; 2008: 2 (3) нова радника; 2009: 1 нови радник; 2010: 1 нови радник	Центар за социјални рад	2008-2011.	2007.- 36.000.00	
				2008.- 80.000.00	
				2009.- 98.000.00	
				2010.-120.000.00	
				2011.-	
				ТО.- 334.000,00	

5.	Служба ДМ, у складу са планираном трансформацијом прераста и издваја се у "Центар за психо-социјалну подршку дјечи и младима"	АСГБЛ, Центар за социјални рад	2010		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
Стратешки циљ 2.2: Боље информисање младих у вези са могућношћу психо-социјалне подршке у оквиру „Службе за психо-социјалну подршку дјечи и младима”						
Бр.	активност/мјера	носилац	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Покренути бесплатан СОС телефон у оквиру “Службе ДМ” за младе, који би пружао информације, помоћ и подршку	Служба ДМ	2008.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 0	
2.	Израда правила и процедура за информисање	Служба ДМ	2008		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 0	
3.	Организовање кампање која ће промовисати подобности и дјелатност Службе ДМ, СОС телефона	АСГБЛ / Служба ДМ	2009.		2007.-	
					2008.- 10.000.00	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 10.000.00	

Стратешки циљ 2.3: Развој сарадње “Службе ДМ“ са другим релевантним институцијама

Бр.	активност/мјера	носилац	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Потписати меморандуме разумјевања са сродним институцијама (школе, факултети, Биро за запошљавање, полиција, ЈЗУ Дом здравља....)	Служба ДМ	2008.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 0	
2.	Израда процедура за мрежни рад Службе ДМ (кроз заједничке радионице, предавања са експертима из других институција ,нпр. факултета)	Центар за социјални рад, школе, факултети, Биро за запошљавање, полиција, ЈЗУ Дом здравља....	2009 - 2011.	2007.-	
				2008.- 3.500.00	
				2009.- 3.500.00	
				2010.- 3.500.00	
				2011.- 3.500.00	
				ТО.- 14.000.00	
3.	Успоставити сарадњу са владиним институцијама у циљу формирања струковних комора	Центар за социјални рад, Служба ДМ, стручна удружења психолога, социјалних радника,,	2008.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.	
				2011	
				ТО.- 0	
4.	Селекција и едукација волонтера за рад у центру	Центар за социјални рад	2009.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010	
				2011.	
				ТО.- 0	

Стратешки циљ 2.4: Развој превентивних програма од стране “Службе ДМ”

1.	Унаприједити програме о : - превенција алкохолизма - превенција наркоманије - превенција менталног здравља - превенција насиља у породици и према младима уопште - професионална оријентација - помоћ адолесцентима у кризи - припрема младих за брак и одговорно родитељство...	Центар за социјални рад	2010-2011.	2007.-
				2008.- 20.000.00
				2009.- 20.000.00
				2010.- 20.000.00
				2011.- 20.000.00
				ТО.- 80.000.00

3. стратешки правац: ПОДРШКА СОЦИЈАЛНО УГРОЖЕНИМ КАТЕГОРИЈАМА МЛАДИХ**Стратешки циљ 3.1.: Израда стратегије за борбу против трговине дјецом и младима**

Бр.	активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Истраживање присутности проблема трговине дјецом и младима	ЦЈБ, Гендер центар, заинтересоване НВО	2008	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010	
				2011.	
				ТО.- 0	
2.	Кампања да би се јавности скренула пажња на проблем трговине дјецом и младима	заинтересоване НВО	2008	2007.-	
				2008.- 15.000.00	
				2009.-	
				2010	
				2011.	
				ТО.- 15.000.00	
3.	Израда стратегије за борбу против трговине дјецом и младима		2008	2007.-	
				2008.- 8.000.00	
				2009.-	
				2010	
				2011.	
				ТО.- 8.000.00	

Стратешки циљ 3.2.: Подршка ромској популацији					
Бр.	активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Успоставити сарадњу са ромским удружењима у Бањалуци	АСГБЛ, Савјет за националне мањине, заинтересоване НВО	2009.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	
2.	Анализа стања када је у питању млада ромска популација кроз истраживање њихових потреба	АСГБЛ, заинтересоване НВО	2009.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-5.000.00	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО. 5.000.00	
3.	Креирати програме за подршку и помоћ младим Ромима у завршавању основне школе, те програме за њихово укључивање у систем средњег и високог образовања	АСГБЛ, Републички педагошки завод, заинтересоване НВО	2009.	2007.-	
				2008.-	
				2009.- 5.000.00	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 5.000.00	
4.	Континуирано проводити програме оспособљавања младих Рома за рад, доквалификацију и преквалификацију како би се осигурала њихова већа запосленост	АСГБЛ/Републички педагошки завод, заинтересоване НВО	2010-2011.	2007.-	
				2008.-	
				2009.- 20.000.00	
				2010.-20.000.00	
				2011.-10.000.00	
				ТО.- 50.000.00	

Стратешки циљ 3.3: Подршка младим особама с инвалидитетом и другим посебним потребама

1.	Успостављање јасних критерија за издвајање средстава у буџету Града за финансирање удружења лица са онеспособљењем и посебним потребама, те њихово спровођење	АСГБЛ	2008.		2007.-	
					2008.- 20.000.00	
					2009.-20.000.00	
					2010.-20.000.00	
					2011.-20.000.00	
					ТО.- 80.000.00	
2.	Наставак идентификовања кључних објеката без рампи за кретање лица са онеспособљењем	АСГБЛ, надлежне градске инспекције, Удружења особа са инвалидитетом, заинтересоване НВО	2008.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-0	
3.	Примјена Закона за запошљавање и професионалну рехабилитацију особа са инвалидитетом	АСГБЛ	2009.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-0	
4.	Израда документа о поштивању права лица са инвалидитетом и другим посебним потребама у школама -Округли сто на тему: "Приступачност образовних институција лицима са посебним потребама" -Обезбјеђивање асистената у настави и персоналне асистенције	АСГБЛ, удружења лица са инвалидитетом, Универзитет, Републички педагошки завод, Министарство просвјете и културе РС	2008.		2007.- 8.000.00	
					2008.- 8.000.00	
					2009.- 9.000.00	
					2010.- 9.000.00	
					2011.-10.000.00	
					ТО.- 44.000.00	

5.	Организовање едукативних и психосоцијалних радионица за младе са и без посебних потреба, у функцији лакше ресоцијализације у друштво	Служба ДМ, удружења лица са инвалидитетом те другим посебним потребама	2008-2011.		2007.-	
					2008.- 2.000.00	
					2009.- 2.000.00	
					2010.- 2.000.00	
					2011.- 2.000.00	
					ТО.- 8.000.00	
6.	Подршка програмима за дјецу са ризичним понашањима <ul style="list-style-type: none"> • подршка у учењу • укључивање у спортско-културне активности • психо-социјални рад 	Центар за социјални рад, Редпубличко -педагошки завод, струковна удружења, НВО	2007-2011		2007.- 10.000.00	
					2008.- 10.000.00	
					2009.- 10.000.00	
					2010.- 10.000.00	
					2011.- 10.000.00	
					ТО.- 50.000.00	
<u>Стратешки циљ 3.4: Подршка младима без родитељског старања</u>						
1.	Осигуравање посебних стипендија за високо образовање ове популације	АСГБЛ, Дом "Рада Врањешевић", Удружење хранитеља	2009-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.- 45.000.00	
					2010.- 45.000.00	
					2011.-45.000.00	
					ТО.- 125.000.00	
2.	Развијање програма подршке осамостаљивању младих без родитељског старања: <ul style="list-style-type: none"> • програм за вријеме док су у Дому за незбринуту дјецу • становање уз подршку • запошљавање уз подршку 	АСГБЛ, Дом "Рада Врањешевић", Фонд становања РС, Фонд запошљавања, Удружење хранитеља, струковна удружења	2008-2011.		2007.-	
					2008.- 50.000.00	
					2009.- 50.000.00	
					2010.- 50.000.00	
					2011.- 50.000.00	
					ТО.- 200.000.00	

3.	Кампања за промоцију хранитељства, путем којег дјеца без родитеља или дјеца угрожена у породици , бораве и живе у хранитељским породицама	АСГБЛ, Служба ДМ, Удружење хранитеља, НВО	2008-2011		2007.-	
					2008.- 5.000.00	
					2009.- 5.000.00	
					2010.- 5.000.00	
					2011.- 5.000.00	
					ТО.- 20.000.00	
4. стратешки правац: СОЦИЈАЛНО-ПСИХОЛОШКА ПОДРШКА РАЗВОЈУ И ЗДРАВОМ ЖИВЉЕЊУ ДЈЕЦЕ И МЛАДИХ КРОЗ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ						
Стратешки циљ 4.1.: Увођење већег броја стручних сарадника у основне и средње школе						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнери	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Идентификовати школе без других стручних сарадника (психолога, социјалног радника, дефектолога)	Републички педагошки завод	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 0	
2.	Промоција и подстицање запошљавање психолога, социјалних радника, дефектолога као стручних сарадника у основним и средњим школама (примјена Закона о основној и средњој школи)	Струковна удружења, Служба ДМ	2007-2008.		2007.-3.000.00	
					2008.-3.000.00	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 6.000.00	
3.	Обучити стручне сараднике за ефикасан рад у школама <ul style="list-style-type: none"> Праћење рада стручних сарадника у школама 	Одсјек за психологију, социјални рад (Филозофски факултет), струковно удружење психолога, социјалних радника...	2007.		2007.-3.000.00	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 3.000.00	

4.	<p>Релизовати програме професионалне оријентације у школама и подстицања даровитости и креативности</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификација даровитих и стварање базе података у свакој школи • оспособити наставнике како да се односе према даровитим (нпр. даваати задатаке који су захтјевнији) • организовати додатне часове за даровиту дјецу • организовати међушколска такмичења или дружења између дјеце • омогућити им убрзано напредовање, кроз школску акцелерацију 	Стручни сарадници у школама	2008-2011.		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 20.000,00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 5.000.00	2009.- 5.000.00	2010.- 5.000.00	2011.- 5.000.00	ТО.- 20.000,00		
2007.-													
2008.- 5.000.00													
2009.- 5.000.00													
2010.- 5.000.00													
2011.- 5.000.00													
ТО.- 20.000,00													
5.	Одржавати редовне контакте и сарадњу стручних сарадника са савјетима ученика и савјетима родитеља, с циљем боље умрежености	Стручни сарадници у школама, савјет ученика, савјет родитеља, директори школа	2008-2011.		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 0</td></tr> </table>	2007.-	2008.-	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 0		
2007.-													
2008.-													
2009.-													
2010.-													
2011.-													
ТО.- 0													
6.	Подржати превентивне програме везано за ментално здравље дјеце и омладине у школама	РПЗ, струковна удружења и друге НВО, Центар за социјални рад	2008.		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 20.000.00</td></tr> <tr><td> </td></tr> </table>	2007.-	2008.- 5.000.00	2009.- 5.000.00	2010.- 5.000.00	2011.- 5.000.00	ТО.- 20.000.00		
2007.-													
2008.- 5.000.00													
2009.- 5.000.00													
2010.- 5.000.00													
2011.- 5.000.00													
ТО.- 20.000.00													

5. стратешки правац: ОСНАЖИВАЊЕ УЛОГЕ И ФУНКЦИЈЕ ПОРОДИЦЕ У ЖИВОТУ МЛАДИХ

Стратешки циљ 5.1.: Афирмација улоге породице у развоју младих и друштва

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Организовање кампање сваке године или у склопу нове манифестације " Седмица породице") која афирмише породичну окупљеност, те значај и улогу породичног живота у свим видовима развоја и образовања младих људи.	АСГБЛ, струковна удружења психолога, социјалних радника, Центар за социјални рад, Министарство породице, омладине и спорта	2007-2011.	2007.-10.000.00	
				2008.-10.000.00	
				2009.-10.000.00	
				2010.-10.000.00	
				2011.-10.000.00	
				ТО.- 50.000.00	
2.	Укључивање у програме запошљавања, родитеља до 25 година који имају двоје или више дјеце, те родитеља до 30 година који имају троје или више дјеце	АСГБЛ, Завод за запошљавање, Привредна комора, ЦСР, Фонд за запошљавање	2010- 2011.	2007.-	
				2008.- 25.000.00	
				2009.- 25.000.00	
				2010.- 25.000.00	
				2011.- 25.000.00	
				ТО.- 100.000.00	
3.	Повезивање и укључивање породице у рјешавање свих питања позитивних и негативних страна едукације младих	Вртићи, школе,	2009.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	
4.	Припрема младих за брак кроз програме предбрачног савјетовања	Служба ДМ, НВО	2010	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	

Стратешки циљ 5.2: Превенција насиља у породици, посебно према младима

1.	Спровести истраживање о облицима и формама насиља у породици, преваходно према младима	АСГБЛ, НВО	2008.		2007.-	
					2008.- 15.000.00	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 15.000.00	
2.	Идентификација младих, жртава породичног насиља, путем постојећег СОС телефона, кроз рад "Службе ДМ", стручних сарадника у школама, информације НВО	Стручни сарадници у школама, Центар, "Удружене жене " и друге НВО	2008-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-0	
3.	Савјетодавни и терапијски рад са жртвама насиља, те починиоцима насиља у породици	Служба ДМ, стручни сарадници у школама			2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 0	

ОБЛАСТ: СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЗА МЛАДЕ

ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	97.000.00
2008.	319.800.00
2009.	362.800.00
2010.	374.800.00
2011.	245.800.00
УКУПНО:	1.400.200.00

ОБЛАСТ: ПАРТИЦИПАЦИЈА У ДРУШТВУ, МОБИЛНОСТ МЛАДИХ И ИНФОРМИСАЊЕ

ОБЛАСТ: ПАРТИЦИПАЦИЈА МЛАДИХ У ДРУШТВУ						
1. стратешки правац: ЈАЧАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ НВО СЕКТОРА						
Стратешки циљ 1. 1.: Јачање капацитета (Омладинског савјета Бањалуке/(ОС БЛ)						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Програм јачања капацитета ОСБЛ у склопу којег ће се извршити реконструкција, тренинг/обука и промоција ОСБЛ	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.		2007.-15.000.00	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 15.000.00	
2.	Финансирање рада ОСБЛ од стране Града	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.-2011.		2007. 10.000.00	
					2008.-20.000.00	
					2009.-20.000.0	
					2010.-20.000.00	
					2011.-20.000.00	
					ТО.- 90.000.00	
3.	Укључивање представника ОСБЛ у одборе, комисије, радна тијела Административне службе града и Скупштине града (која се тичу младих) у складу са Законом о омладинском организовању	Скупштина града, АСГБЛ	2008.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	

Стратешки циљ 1.2.: Подршка развоју савјета ученика						
1.	Одвојити буџет за савјете ученика у склопу буџета за младе (погледати приједлог расподеле буџета за младе)	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
2.	Програм јачања капацитета савјета ученика у склопу кога ће се поред тренинга/обуке, дистрибуирати и ма грантови које ће користити савјети ученика	Одјељење за друштвене дјелатност /НВО	200.-2009.		2007.-20.000.00 2008.-20.000.00 2009.-20.000.00 2010.- 2011.- ТО.- 60.000.00	
3	Подржати манифестацију „Дан средњошколаца Бањалуке“ у склопу које ће се на једном мјесту представити активности савјета ученика и школских секција	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.-2011.		2007.- 2008.-10.000.00 2009.-10.000.00 2010.-10.000.00 2011.-10.000.00 ТО.- 40.000.00	

Стратешки циљ 1.3.: Формирање буџета за младе и израда критеријума за додјелу средстава, систем евалуације имплементације одобрених пројеката						
1.	Донијети одлуку да се финансирање свих програми и пројекта из документа Омладинска политика Бања Луке бирају на основу конкурса	Скупштина Града	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
2.	Издвојити посебан буџетски код „Буџет за младе“ у оквиру Буџета Града , а у оквиру којег ће се налазити средства за финансирање омладинских програма и организација	Скупштина Града	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
3.	Израдити Правилник за распоdjелу буџета за младе (погледати приједлог распоdjеле буџета за младе)	Одjелeње за друштвене дjелатности	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
4.	Извршити ревидирање постоjећих критеријума за додjелу средстава омладинским организацијама и израдити нове за остале дjелове буџета за младе	Одjелeње за друштвене дjелатности	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	

5.	Донијети одлуку о избору комисије за избор најбољих пројекта у којој ће поред представника АСГБЛ бити представници омладинских организација и институција које раде са младима	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
6.	Израдити систем мониторинга одобрених пројеката	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
7.	Донијети одлуку којом се омладинске организације ослобађају плаћења такси за услуге АСГБЛ	Скупштина Града	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
Стратешки циљ 1.4.: Управљачки комитет за младе града Бањалуке (УКМ)						
1.	Донијети одлуку да се УКМ-у продужи мандат на четири године и те му се да мандат за надзор имплементације документа и годишње ревизије	АСГБЛ	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
2.	Донијети Правилник о раду УКМ	УКМ	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	

3.	Тренинг/обука чланова УКМ из области развоја омладинске политике и модела мониторинга и евалуације	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007		2007.-4.000.00
					2008.-
					2009.-
					2010.-
					2011.-
					ТО.- 4.000.00
Стратешки циљ 1.5. : Јачање капацитета Савјетодавног одбора младих Бањалуке (СОМБЛ)					
1.	Донијети Правилник о раду и план активности СОМБЛ	СОМБЛ	2007.		2007.-
					2008.-
					2009.-
					2010.-
					2011.-
					ТО.-
2.	Дефинисати канале комуникације и учесталост састанака СОМБЛ и Градоначелника	Градоначелник/НВО	2007.		2007.-
					2008.-
					2009.-
					2010.-
					2011.-
					ТО.-

Стратешки циљ 1.6.: Основати Омладински центар Бањалука						
1.	Реконструкција и опремање Центра	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.		2007.-150.000.00 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 150.000.00	
2.	Направити расправу о улози и управљачкој структури центра (погледати приједлог)	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
3.	Финансијски подржати програме и трошкове рада центра	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.-2011.		2007.-110.000.00 2008.-100.000.00 2009.- 90.000.00 2010.- 80.000.00 2011.- 70.000.00 ТО.- 450.000.00	
Стратешки циљ 1.7.: Основати тренинг ресурс центар Бањалуке (који ће дјеловати у оквиру Омладинског центра Бањалука)						
1.	Опремање центра	Одјељење за друштвене дјелатности	2008.		2007.- 2008.-20.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 20.000.00	
2.	Направити расправу о улози и управљачкој структури центра (погледати приједлог)	Одјељење за друштвене дјелатности/НВО	2008.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	

3.	Финансијски подржати програме и трошкове рада центра	Одјељење за друштвене дјелатности	2009.-2011.		2007.- 2008.- 2009.-90.000.00 2010.-80.000.00 2011.-70.000.00 ТО.- 240.000.00	
Стратешки циљ 1.8: Омогућити простор за младе						
1.	Донијети одлуку којом се у просторијама мјесних заједница уступају простори за омладинске активности најмање пет сати дневно у периоду 10.00- 20.00 часова	АСГБЛ	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
2.	Донијети одлуку којом се у просторијама мјесних заједница (у којима је то могуће) издвоје просторије максималне величине 7 м2 које ће служити као атеље младим умјетницима	АСГБЛ	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
3.	Извршити ревизију додјељених простора од стране Града и просторе који се не користе у складу са рјешењем додијелити омладинским организацијама	АСГБЛ	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
Стратешки циљ 1.9.: Формирати одјељење за младе						
1.	Акција заговарања за оснивање одјељења за младе у оквиру Административне службе Града	Одјељење за друштвене дјелатности/НВО	2009.		2007.- 2008.- 2009.-15.000.00 2010.- 2011.- ТО.- 15.000.00	

2.	Основати посебно одјељење за младе у оквиру Административне службе Града	Скупштина Града	2010.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
Стратешки циљ 1.10. : Учешће у одборима и посматрању рада Скупштине града						
1.	Изабрати представнике младих у одборе и комисије градске скупштине у складу са Законом о омладинском организовању	Скупштина Града	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
2.	Подржати пројекат „Посматрачка мисија младих при Скупштини града Бањалуке“	Одјељење за друштвене дјелатности/НВО	2008.-2011.		2007.-	
					2008.-15.000.00	
					2009.-15.000.00	
					2010. 15.000.00	
					2011.-15.000.00	
					ТО.- 60.000.00	
Стратешки циљ 1.11.: Успоставити директне канале комуникације између грађана и представника локалне власти						
1.	Подржати пројекат „На сок са Градоначелником“ којим ће се омогућити да грађани свака три мјесеца имају пријем код Градоначелника	Кабинет Градоначелника / НВО	2007.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
2.	Подржати пројекат „Шта грађани кажу?“ којим ће се организовати јавне трибине прије доношења одлука Скупштине Града о значајним питањима.	Скупштина Града, Одјељење за друштвене дјелатности - /НВО	2007.-2011.		2007.- 5.000.00	
					2008.-10.000.00	
					2009.-10.000.00	
					2010.-10.000.00	
					2011.-10.000.00	
					ТО.- 45,000.00	

Стратешки циљ 1.12.: Истраживање о потребама младих			
1.	Истраживање о потребама младих града Бањалуке	Одјељење за друштвене делатности/НВО	2007.-
			2008.-20.000.00
			2009.-
			2010.-
			2011.-20.000.00
			УКУПНО - 40.000.00

2. стратешки правац: МЛАДИ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА						
Стратешки циљ 2.1.: Препознавање и подршка талената						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Основати награду „Таленат године“ којом ће се награђивати таленти из области културе, образовања, умјетности, спорта (један од циљева је и формирање базе података о талентима из ових области)	Одјељење за друштвене дјелатности, Центар за социјални рад	2008. -2011.		2007.-	
					2008.-10.000.00	
					2009. 10.000.00	
					2010.-10.000.00	
					2011.-10.000.00	
					ТО.- 40.000.00	
2.	Осмислити програм подршке и праћења рада са талентима	Одјељење за друштвене дјелатности, Центар за социјални рад	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
3.	Основати фонд за подршку рада са талентима	Одјељење за друштвене дјелатности, Центар за социјални рад	2010.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-80.000.00	
					2011.-80.000.00	
					ТО.- 160.000.00	

Стратешки циљ 2.2: Омогућити младима са посебним потребама да се укључе у друштвени живот						
1.	Отклањање архитектонских баријера при образовним, културним и спортским објектима	Одјељење за урбанизам/НВО	2007.-2011.		2007.-100.000.00	
					2008.-100.000.00	
					2009.-100.000.00	
					2010.-100.000.00	
					2011.-100.000.00	
					ТО.- 500.000.00	
2.	Подржати програм персоналне асистенције лицима са посебним потребама	Одјељење за друштвене дјелатности,Центар за социјални рад/НВО	2007.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-80.000.00	
					2010.-80.000.00	
					2011.-80.000.00	
					ТО.- 240.000.00	
3.	Кампања за промоцију олакшица за подузетнике који запошљавају особе са посебним потребама	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.		2007.-	
					2008.-10.000.00	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 10.000.00	

3. стратешки правац: ПАРТИЦИПАЦИЈА МЛАДИХ У ПОЛИТИЧКОМ ЖИВОТУ

Стратешки циљ 3.1.: Повећати број младих у политичким партијама и на изборним листама

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Кампања којом се подстичу политичке партије да својим унутрашњим актима предвиде најмање 30 % учешћа и позиционирања младих на њиховим изборним листама	Одјељење за друштвене дјелатности/подмлаци политички партија,НВО	2008.	2007.-	
				2008.-10.000.00	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 10.000.00	
2.	Кампања којом се подстичу политичке партије да унутар свог (партијског) буџета издвоје посебне кодове за финансирање активности политичких подмладака	Одјељење за друштвене дјелатности /подмлаци полтички партија,НВО	2009.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-10.000.00	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 10.000.00	
3.	Подржати тренинг програм јачања капацитета подмладака политичких партија	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2010.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-10.000.00	
				2011.-	
				ТО.- 10.000.00	

Стратешки циљ 3.2: повећати број младих које излазе на изборе

1.	Кампања којом се позивају млади да изађу на изборе	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.-2010.	2007.-	
				2008.-20.000.00	
				2009.-	
				2010.-20.000.00	
				2011.-	
				ТО.- 40.000.00	
2.	Програм едукације средњошколаца „Шта је то активан грађанин?“	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.-2011.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-15.000.00	
				2011.-15.000.00	
				ТО.- 30.000.00	

Стратешки циљ 3.3. : Успоставити канале комуникације између НВО и политичких партија						
1.	Конференција „Модели сарадње НВО и политичких партија“	Одјељење за друштвене дјелатности /подмлаци политичких партија,НВО	2008.		2007.- 2008.-5.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 5.000.00	
2.	Подржати неформалну асоцијацију НВО и подмладака политички партија	Одјељење за друштвене дјелатности /подмлаци политичких партија,НВО	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
ОБЛАСТ: МОБИЛНОСТ МЛАДИХ						
Стратешки циљ 1.: Већа међународна мобилност младих						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Подржати програме и пројекте међународне размјене студената и волонтера	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.-2011		2007.-10.000.00 2008.-10.000.00 2009.-20.000.00 2010.-20.000.00 2011.-30.000.00 ТО.- 90.000.00	
2.	Подржати програме волонтерских и извиђачких кампова	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.-2011.		2007.-20.000.00 2008.-20.000.00 2009.-20.000.00 2010.-50.000.00 2011.-50.000.00 ТО.- 160.000.00	
3.	Подржати програме издавања студенских картица (EURO 26, ISIC)	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2009.-2011.		2007.- 2008.- 2009.-10.000.00 2010.-10.000.00 2011.-10.000.00 ТО.- 30.000.00	

4.	Укључити представнике младих у процес сарадње са градовима побратимима града Бањалуке	АСГБЛ града /НВО	2007.-2011.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
5.	Издвојити буџет за мобилност младих у оквиру буџета за младе (погледати приједлог расподеле буџета за младе)	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.-2011.		2007.-10.000.00 2008.-10.000.00 2009.-10.000.00 2010.-10.000.00 2011.-10.000.00 ТО.- 50.000.00	
Стратешки циљ 2.: Већа међуградска и локална мобилност младих						
1.	Подржати пројекат „Сустрет школа“ којим ће се организовати посјете школа из градова БиХ школама у Бањалуци. У склопу посјета бити одржане презентације школских секција	Одјељење за друштвене дјелатности /Актив директора основних и средњих школа, НВО	2008.-2011.		2007.- 2008.-20.000.00 2009.-20.000.00 2010.-30.000.00 2011.-30.000.00 ТО.- 100.000.00	
2.	Подржати програм посјете младих из руралних подручја Града културним и спорским манифестацијама	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.-2011.		2007.- 5.000.00 2008.- 10.000.00 2009.- 10.000.00 2010.- 10.000.00 2011.- 15.000.00 ТО.- 50.000.00	
3.	Подржати пројекат „Сустрет градских и приградских школа Бањалуке“. У склопу посјета ће бити одржане презентације школских секција	Одјељење за друштвене дјелатности/Актив директора основних и средњих школа,НВО	2007.-2011.		2007.- 5.000.00 2008.-10.000.00 2009.-15.000.00 2010.-15.000.00 2011.-15.000.00 ТО.- 60.000.00	
4.	Подржати пројекат „Путујуће кино“ у склопу којег ће се подржати пројекција филмова и цртаних филмова у основним школама у приградским и руралним подручјима	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.-2011.		2007.- 2008.-15.000.00 2009.-15.000.00 2010.-15.000.00 2011.-15.000.00 ТО.- 60.000.00	

5.	Подржати пројекат " Путујуће позориште,, у склопу којег ће се организовати одржавања представа у школама у приградским и руралним подручјима	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.-2011.		2007.-	
					2008.-15.000.00	
					2009.-15.000.00	
					2010.-15.000.00	
					2011.-15.000.00	
ТО.- 60.000.00						
6.	Подржати програм „Живимо уз Врбас“ којим ће се стимулисати организовање спортских и умјетничких активности уз Врбас	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2009.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-15.000.00	
					2010.-15.000.00	
					2011.-15.000.00	
ТО.- 45.000.00						
Стратешки циљ 3.: Повећати смјештајне капацитете						
1.	Подржати изградњу омладинског хостела	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-200.000.00	
ТО.- 200.000.00						
2.	Подржати програм „Породица домаћина“ којим се стимулишу породице да приме на смјештај учеснике средњошколских, студентских и волонтерских размјена	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2009.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-30.000.00	
					2011.-30.000.00	
ТО.- 60.000.00						
ОБЛАСТ: ИНФОРМИСАЊЕ И ИНФОРМАТИЧКА КУЛТУРА МЛАДИХ						
Стратешки циљ 1.: Повећати заступљеност омладинске проблематике у медијима						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Подржати пројекат „Омладински журнал“ којим би се емитовала радио или ТВ емисија која би седмично пратила и информисала о актуелној омладинској проблематици и пружала информације о могућностима за младе	Одјељење за друштвене дјелатности /ТВ радио станице ,НВО	2007.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-20.000.00	
					2010.-20.000.00	
					2011.-20.000.00	
ТО.- 60.000.00						

2.	Конференција „Модели сарадње омладинских НВО и медија“	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.		2007.- 2008.- 5.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 5.000.00	
3.	Тренинг програм за НВО из области односа са јавношћу	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2008.,2010.		2007.- 2008.- 5.000.00 2009.- 2010.- 5.000.00 2011.- ТО.- 10.000.00	
4.	Стварање мреже новинара који прате омладинску проблеметику	Одјељење за друштвене дјелатности/НВО	2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
Стратешки циљ 2: Подржати програм ОМЛАДИНСКИХ ИНФО ТАЧАКА						
1.	Пронаћи адекватну локацију у центру Града за ОМЛАДИНСКУ ИНФО ТАЧКУ		2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
2.	Подржати програм ОМЛАДИНСКИХ ИНФО ТАЧАКА - локације у Граду на којима се младима пружају информације из области културе,образовања,спорта,коришћења слободног времена...)		2008.-2011.		2007.- 2008.-15.000.00 2009.-15000.00 2010.-15.000.00 2011.-30.000.00 ТО.- 75.000.00	
Стратешки циљ 3: Повећати ниво информатичке писмености младих						
1.	Подржати програм којим се успоставља веза са образовним и културним институцијама и компанијама у Европској унији и САД-а ради донирања половне информатичке опреме нашим образовним институцијама и младима из социјално угрожених породица	Одјељење за друштвене дјелатности ,Кабинет градоначелника/НВО	2007.- 2011.		2007.- 2008.- 2009.-10.000.00 2010.-10.000.00 2011.-10.000.00 ТО.- 30.000.00	

2.	Оснивање фонда из којег ће се суфинансирати куповина рачунара најуспјешнијим студентима, средњошколцима и дјечи из социјално угрожених категорија	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2010.-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-150.000.00	
					2011.-150.000.00	
					ТО.- 300.000.00	
3.	Конкурс за најбоље достигнућа младих аутора из области информатике и веб дизајна	Одјељење за друштвене дјелатности /НВО	2007.-2011.		2007.-10.000.00	
					2008.-10.000.00	
					2009.-10.000.00	
					2010.-10.000.00	
					2011.-10.000.00	
					ТО.- 50.000.00	

ОБЛАСТ: ПАРТИЦИПАЦИЈА У ДРУШТВУ, МОБИЛНОСТ МЛАДИХ И ИНФОРМИСАЊЕ

ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	474.000.00
2008.	515.000.00
2009.	675.000.00
2010.	960.000.00
2011.	1.155.000.00
УКУПНО:	3.779.000.00

ОБЛАСТ: СПОРТ, СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ И ОМЛАДИНСКИ РАД

ОБЛАСТ: СПОРТ МЛАДИХ ГРАДА БАЊА ЛУКЕ						
1. Стратешки правац: ПРЕДУСЛОВИ ЗА ТАКМИЧАРСКИ И РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ (физичка култура)						
Стратешки циљ 1.1.: Обезбједити што бољи капацитет и што већи број спортског и рекреативног програма према критеријима и стандардима европског модела						
Стратешки циљ 1.2.: Омогућити приступ спортским објектима и програмима лицима са инвалидитетом						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Изградити и уредити игралишта за дјецу у свим бањалучким насељима, бициклическе стазе у урбаном дјелу Града те радити на побољшању, реконструкцији и квалитетном одржавању постојећих рекреативних капацитета	АСГБЛ	2007-2011.	2007.-	100.000.00	
				2008.-	100.000.00	
				2009.-	100.000.00	
				2010.-	100.000.00	
				2011.-	100.000.00	
				ТО.-	500.000.00	
2.	Изградити спортско-рекреационе центре са што већом понудом за професионални и рекреативни спорт, гдје би били обезбјеђени садржаји и за особе са инвалидитетом	АСГБЛ	2007-2011..	2007.-	1.500.000.00	
				2008.-	1.500.000.00	
				2009.-	1.500.000.00	
				2010.-	1.500.000.00	
				2011.-	1.500.000.00	
				ТО.-	7.500.000.00	
3.	Подршка организовању и планирање активних одмора, излета, односно кратких екскурзија	АСГБЛ	2007-2011.	2007.-	30.000.00	
				2008.-	30.000.00	
				2009.-	30.000.00	
				2010.-	30.000.00	
				2011.-	30.000.00	
				ТО.-	150.000.00	
4.	По узору на земље Европске уније измјестити спортске активности клубова на игралишта у насељима како би се исти приближили дјецима и младима	АСГБЛ	2007-2011.	2007.-		
				2008.-		
				2009.-		
				2010.-		
				2011.-		

				ТО:-
5.	Извршити категоризацију спортских организација	АСГБЛ	2007.	2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО:-
6.	Омогућити пореске и комуналне олакшице спортским организацијама	АСГБЛ	2007-2011	2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО:-
2. Стратешки правац : ИНФОРМИСАЊЕ О СПОРТУ И СПОРТСКИ КАДРОВИ				
Стратешки циљ 2.1.: Информисати младе о значају бављења спортом				
1.	Подржати оснивање градског спортског савез који ће чинити активни спортски клубови, а који ће се активно бавити популаризацијом, афирмацијом спорта, контролисати и унаприједити развој спорта	АСГБЛ	2007.	2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО:-
2.	Подржати спортско-образовни садржај путем медија (телевизија, радио, литература...)	АСГБЛ	2007.-2011.	2007.-5.000.00 2008.-5.000.00 2009.-5.000.00 2010.-5.000.00 2011.-5.000.00 ТО:- 25.000.00
3.	Стално организовање демонстрација/приказа при школским установама	АСГБЛ	2007.-2011.	2007.-20.000.00 2008.-20.000.00

					2009.-20.000.00	
					2010.-20.000.00	
					2011.-20.000.00	
					ТО.- 100.000.00	
4.	Организовање манифестације - сајам спорта на којем би се промовисало укључивање младих у спортске активности као превентива девијантних понашања	АСГБЛ	2007-2011		2007.- 5.000.00	
					2008.- 5.000.00	
					2009.- 5.000.00	
					2010.- 5.000.00	
					2011.- 5.000.00	
					ТО.- 25.000.00	
Стратешки циљ 2.2: стручно и квалитетно оспособљавање кадрова, запошљавање у подручју спорта (регулисан социјални статус), повећање, одржавање и праћење квалитета у спортским друштвима и клубовима						
1.	Подршка пројектима едукативног карактера за професионалце у спорту (семинари, гостујући професори...)	АСГБЛ	2007-2011.		2007.- 5.000.00	
					2008.- 5.000.00	
					2009.- 5.000.00	
					2010.- 5.000.00	
					2011.- 5.000.00	
					ТО.- 25.000.00	
2.	Иницијатива Града за оснивање спортског одјељења при Гимназији или некој другој средњој, усмјереној школи	АСГБЛ Министарство просвјете и културе и/или Министарство за породицу омладину и спорт	2007.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
3. Стратешки правац: ОРГАНИЗАЦИЈА СПОРТА И СПОРТСКЕ ШКОЛЕ						
Стратешки циљ 3.1: Организација и популаризација спорта младих на нивоу града						
1.	Створити систем бесплатне здравствене заштите за спортисте по клубовима	На приједлог АСГБЛ: Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство за породицу омладину и спорт	2007-2008.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	

2.	Оснивање школе спорта у граду Бањој Луци	АСГБЛ Министарство за породицу омладину и спорт	2008.	2007.-	
				2008.- 50.000.00	
				2009.- 10.000.00	
				2010.- 10.000.00	
				2011.- 10.000.00	
				ТО.- 80.000.00	
3.	Организовање спортских такмичења у основним и средњим школама	АСГБЛ Министарство за омладину и спорт	2007-2011.	2007.- 50.000.00	
				2008.- 50.000.00	
				2009.- 50.000.00	
				2010.- 50.000.00	
				2011.- 50.000.00	
				ТО.- 250.000.00	
4.	Уз помоћ стручних особа, издвојити талентоване младе особе и усмјерити их према спорту који њима одговара	АСГБЛ	2007-2011.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	
5.	Обраћање заинтересованим спонзорима и придобивање подршке за развој и рад Школе спорта	АСГБЛ	2007-2011.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	
6.	Организовање округлих столова са учесницима, представницима: школа спорта, градских савеза и локалних власти о актуелним темама у вези младих и спорта	АСГБЛ	2007-2011.	2007.- 5.000.00	
				2008.- 5.000.00	
				2009.- 5.000.00	
				2010.- 5.000.00	
				2011.- 5.000.00	
				ТО.- 25.000.00	
Стратешки циљ 3.2.: Омогућити правилан психо-физички развој омладине кроз школе					
1.	Провођење квалитетних спортских програма за дјецу и младе	АСГБЛ	2007-2011.	2007.- 30.000.00	

					2008.- 30.000.00	
					2009.- 30.000.00	
					2010.- 30.000.00	
					2011.- 30.000.00	
					ТО.- 150.000.00	
2.	Контактима са Министарством за породицу, омладину и спорт и Мин. просвјете и културе обезбиједити суфинансирање спортских програма и организације такмичења	АСГБЛ	2007-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
3.	Изградња спортске инфраструктуре у школама и при факултетима, проширење постојећих спортских капацитета	АСГБЛ	2007-2011.		2007.- 100.000.00	
					2008.- 100.000.00	
					2009.- 100.000.00	
					2010.- 100.000.00	
					2011.- 100.000.00	
					ТО.- 500.000.00	
4.	Креирање и реализација програма школе пливања за сву дјецу школског узраста	АСГБЛ Пливачки савез бањалуке	2008-2011		2007.-	
					2008.- 30.000.00	
					2009.- 30.000.00	
					2010.- 30.000.00	
					2011.- 30.000.00	
					ТО.- 120.000.00	

ОБЛАСТ: СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ ГРАДА БАЊА ЛУКЕ

1. Стратешки правац: СТРАТЕГИЈА ВЕЋЕ ИНФОРМИСАНОСТИ

Стратешки циљ 1.1.: Повећати информисаност младих о могућностима и активностима ефикасног кориштења слободног времена

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Отворити инфо центар за младе у оквиру Омладинског центра	Одјељење за друштвене дјелатности	2007.	2007.-	15.000.00
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	15.000.00
2.	Прикупљање података о активностима и могућностима које Град нуди младима	АСГБЛ и Омладински центар	2007 – 2011.		
3.	Израда, постављање и ажурирање омладинског web сајта	Омладински центар	2007 – 2011.	2007.-	10.000.00
				2008.-	2.000.00
				2009.-	2.000.00
				2010.-	2.000.00
				2011.-	2.000.00
				ТО.-	18.000.00
4.	Заговарање и прикупљање средстава (материјална, финансијска за подршку омладинских пројеката и инфо центра) у циљу самоодрживости	Омладински центар/Активности инфо центра, донатори	2007 – 2011.	2007.-	
				2008.-	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.-	
5.	Рекламне кампање и дистрибуција промо материјала-израда хоби водича	Волонтери инфо центра и НВО	4X годишње 2007 – 2011.	2007.-	5.000.00
				2008.-	5.000.00
				2009.-	5.000.00
				2010.-	5.000.00
				2011.-	5.000.00
				ТО.-	25.000.00
6.	Конкурси за нове (иновативне) програме и пројекте који се тичу информисаности младих и провођења слободног времена	Одјељење за друштвене дјелатности	2007 – 2011.	2007.-	70.000.00
				2008.-	70.000.00
				2009.-	70.000.00
				2010.-	70.000.00
				2011.-	70.000.00
				ТО.-	350.000.00

7.	Организовање инфо-пулта у школама у циљу промције омладинских организација	Одјељењ за друштвене дјелатности Инфо тачка	2008 – 2011.	2007.-	
				2008.- 15.000.00	
				2009.- 15.000.00	
				2010.- 15.000.00	
				2011.- 15.000.00	
				ТО.- 60.000.00	

2.Старешки правац: ЕФИКАСНО ТРОШЕЊЕ СЛОБОДНОГ ВРЕМЕНА

Стратешки циљ 2.1: Повећати број активиста, обезбједити услове за рекреацију и активан одмор и квалитетно слободно вријеме те подржавати организације које се тим баве

1.	Отварање омладинских клубова у руралним насељима и у сваком од градских насеља	АСГБЛ Одјељење за друштвене дјелатности 2007 – 2011.		2007.- 100.000.00 2008.- 100.000.00 2009.- 100.000.00 2010.- 100.000.00 2011.- 100.000.00 ТО.- 500.000.00
2.	Организовање и подршка спортским и рекреативним секцијама у школама под координацијом омладинске организације са искуством на том пољу	АСГБЛ Одјељење за друштвене дјелатности НВО	.2007 - 2011	2007.- 20.000.00 2008.- 20.000.00 2009.- 20.000.00 2010.- 20.000.00 2011.- 20.000.00 ТО.- 100.000.00
Стратешки циљ 2.2: Промовисати друштвено користан рад – волонтеризам				
1.	Формирање еко група за уређење града (кроз рад мултифункционалног омладинског центра)	Омладински центар, НВО	2007 – 2011.	2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-
2.	Реализација програма волонтирања средњошколаца у јавним институцијама и активности подршке дјецу у стању социјалне потребе	НВО и јавне институције	2007 – 2011.	2007.- 30.000.00 2008.- 30.000.00 2009.- 30.000.00 2010.- 30.000.00 2011.- 30.000.00 ТО.- 150.000.00

ОБЛАСТ: ОМЛАДИНСКИ РАД У ГРАДУ БАЊОЈ ЛУЦИ**Стратешки циљ 1.: Оспособити нове и усавршити постојеће омладинске раднике**

1.	Успоставити базу података постојећих омладинских радника	АСГБЛ у сарадњи са ОСБЛ или нека друга НВО	2007.		2007.- 1.000.00 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 1.000.00	
2.	Креирати програме едукације и практичног усавшавања	АСГБЛ и омладинске НВО	2007.		2007.- 2.000.00 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 2.000.00	
3.	Имплементација програма едукације	АСГБЛ и омладинска НВО	2008-2011.		2007.- 2008.- 20.000.00 2009.- 20.000.00 2010.- 20.000.00 2011.- 20.000.00 ТО.- 80.000.00	
4.	Покретање иницијативе за формирање високошколских установа за образовање омладинских радника	АСГБЛ, Градоначелник, Министарство за породицу, омладину и спорт	Прва половина 2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	

Стратешки циљ 2.: Успоставити критеријуме за стандардизацију, оцјену квалитета омладинског рада

1.	Обезбјеђење стипендија за оспособљавање и усавршавање омладинских радника у земљи и иностранству	Градоначелник, АСГБЛ	Крај 2007.		2007.- 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.-	
2.	Прикупити информације, уз кориштење искуства, о постојећим критеријумима и	АСГБЛ, омладинске организације	Крај 2007.		2007.- 2.000.00	

	стандардима у иностранству				2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 2.000.00	
3.	На основу прикупљених информација и искустава успоставити стандарде у складу са локалним условима, могућностима и потребама	АСГБЛ, ОСБЛ	Прва половина 2008.		2007.-	
					2008.- 3.000.00	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 3.000.00	
4.	Извршити промоцију стандарда и мјера за оцјену квалитета омладинског рада	АСГБЛ, ОСБЛ	Друга половина 2008.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
5.	Успоставити систем подстицајног награђивања и додјеле признања најистакнутијим и најбољим омладинским радницима и организацијама	АСГБЛ, ОСБЛ	Друга половина 2008. - дугорочно		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	
Стратешки циљ 3.: Извршити промоцију омладинског рада и разбити предрасуде о омладинском раду						
1.	Стално промовисање вриједности и потребе омладинског рада у свим образовним институцијама на територији општине и широј јавности (јавне трибине, штампање, брошура, флајери, организовање радионица на ту тему, организовање конкретних програмских активности)	АСГБЛ, омладинске организације, образовне установе, Министарство културе и просвјете	2007-2011.		2007.-	
					2008.-	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.-	

ОБЛАСТ: СПОРТ, СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ ОМЛАДИНСКИ РАД	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	2.105.000.00
2008.	2.195.000.00
2009.	2.152.000.00
2010.	2.152.000.00
2011.	2.152.000.00
УКУПНО:	10.756.000.00

АКЦИОНИ ПЛАН: КУЛТУРА И ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

ОБЛАСТ: МЛАДИ И КУЛТУРА

1. стратешки правац: ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОДРШКА РАЗВОЈУ КУЛТУРЕ

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Анализа потребе за отварањем одјека или одјељења за културу при Административној служби града Бањалуге	АСГБЛ, заинтересоване НВО, институције које се баве културом	2007.-2011.		
2.	Укључивање као посматрача 2 представника организација младих која се баве културом у рад Савјета за културу Скупштине града	Скупштина Града-Савјет за културу, заинтересоване НВО	2007.		
3.	Подршка стварању мреже организација младих које се баве културом и подршка раду мреже	АСГБЛ, заинтересоване НВО	2007.- 2011.	2007.- 3.000.00	
				2008.- 2.000.00	
				2009.- 2.000.00	
				2010.- 2.000.00	
				2011.- 2.000.00	
				ТО.- 11.000.00	

2. стратешки правац: СУБВЕНЦИОНИСАЊЕ САВРЕМЕНЕ УМЈЕТНИЧКЕ ПРОДУКЦИЈЕ МЛАДИХ УМЈЕТНИКА

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Формирање стручне комисије састављене од културних радника, представника омладинских организација које се баве културом и представника АСГБЛ	АСГБЛ, заинтересоване НВО, институције које се баве културом	2007.		
2.	Доношење годишњих планова субвенционисања умјетничких пројеката младих умјетника и доношење критеријума за оцјену пројеката	АСГБЛ, формирана стручна комисија, заинтересоване НВО	2007.		

3.	Годишња селекција пројеката на бази тендера	АСГБЛ, формирана стручна комисија	2007. – 2011.		2007.- 20.000.00	
					2008.- 30.000.00	
					2009.- 50.000.00	
					2010.- 50.000.00	
					2011.- 50.000.00	
					ТО.- 200.000.00	
3. стратешки правац: ОРГАНИЗОВАЊЕ ЦЕНТАРА ЗА ГРУПИСАЊЕ УМЈЕТНИКА						
Циљ 3.1.: Стварање квалитетнијих услова за рад младих умјетника						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Дефинисање услова за додјелу слободних пословних простора у власништву Града организацијама младих који се баве културом и појединцима и успостављање принципа руковођења и кориштења простора;	АСГБЛ, заинтересоване НВО, институције које се баве културом	2007.			
2.	Додјела путем тендера слободних пословних простора у власништву Града, организацијама младих и појединцима који се баве културом (радионице, атељеи, вјежбаонице, мале театар сцене, клубови,...), у складу са потребама Града, уз двогодишњу/четворогодишњу ревизију кориштења;	АСГБЛ; Скупштина Града	2007. – 2011.			
3.	Додјела средстава за адаптацију додијељених простора	АСГБЛ	2007.-2011-		2007.- 20.000.00	
					2008.- 20.000.00	
					2009.- 20.000.00	
					2010.- 20.000.00	
					2011.- 20.000.00	
					ТО.- 100.000.00	

Циљ 3.2.: Успостављање Омладинског културног центра						
1.	Ангажовање невладиних организација, културних радника и умјетника са искуствима у домену теорије савремене умјетности и савремене умјетничке продукције ради формирања радне групе	АСГБЛ; институције које се баве културом, заинтересоване НВО	2007.			
2.	Израда пројектног плана успостављања Омладинског културног центра у оквиру Омладинског дома и ревизија плана	Радна група	2007.		2007.- 20.000.00 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 20.000.00	
3.	Реализација пројекта успостављања и дјеловања Омладинског културног центра (изложбе, представе, филм, ...)	АСГБЛ, Омладински дом – Омладински културни центар, заинтересоване НВО	2008. – 2011.		2007.- 50.000.00 2008.- 70.000.00 2009.- 100.000.00 2010.- 100.000.00 2011.- 150.000.00 ТО.- 470.000.00	
Циљ 3.3.: Оснивање Омладинског филмског центра						
1.	Покретање иницијативе за оснивање Омладинског филмског центра према Министарству науке и културе, Министарству просвјете, Универзитету и другим институцијама које се баве културом; Ангажовање релевантног кадра;	АСГБЛ, Академија умјетности-драмски одсјек, Министарство за науку и културу, Министарство просвјете, заинтересоване НВО	2007.			
2.	Доношење Акционог плана оснивања и активности Центра	АСГБЛ, Академија умјетности-драмски одсјек, Министарство за науку и културу, Министарство просвјете, заинтересоване НВО	2007.		2007.- 20.000.00 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 20.000.00	

3.	Отварање Омладинског филмског центра (ОФЦ) по фазама: 1. фаза : Адаптација простора (учионица, филмска сала, филмски депо) и оснивање Филмског клуба унутар Омладинског културног центра чији би задаци били едукација младих из области филмске културе и продукције, производња сопствених филмова, те организовање филмских ревија и филмских вечери 2. фаза : Претварање Филмског клуба у Омладински филмски центар	Омладински културни центар, АСГБЛ, Академија умјетности,заинтересоване НВО	2007. – 2011.		2007.- 50.000.00 2008.- 100.000.00 2009.- 80.000.00 2010.- 100.000.00 2011.- 120.000.00 ТО.- 450.000.00
4. стратешки правац: ОБРАЗОВАЊЕ КАДРОВА У КУЛТУРИ (формално и неформално образовање)					
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Истраживање модела управљања у култури у другим савременим европским градовима, дефинисање потреба и проблема. Ангажовати стручно оспособљене кадрове са искуствима у домену теорије савремене умјетности и савремене умјетничкепродукције	АСГБЛ, Универзитет, заинтересоване НВО	2008. – 2011.		2007.- 2008.- 20.000.00 2009.- 20.000.00 2010.- 20.000.00 2011.- 20.000.00 ТО.- 80.000.00
2.	Кориштење модела у складу са истраживањем; Подршка образовању кадрова у култури.	АСГБЛ, институције које се баве културом, заинтересоване НВО,	2008. -2011.		2007.- 2008.- 10.000.00 2009.- 10.000.00 2010.- 20.000.00 2011.- 20.000.00 ТО.- 60.000.00
5. стратешки правац: ПРОМОВИСАЊЕ КУЛТУРЕ КАО ФАКТОРА ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА					
Циљ 5.1.: Израда Студије о потенцијалу креативне индустрије за економски развој града Бањалуке					
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Подршка акцијама промоције културе као фактора економског развоја	АСГБЛ, заинтересоване НВО	2007.-2011.		2007.- 2008.- 5.000.00 2009.- 5.000.00 2010.- 5.000.00 2011.- 5.000.00 ТО.- 20.000.00
2.	Подршка акцијама заговарања израде	Заинтересоване НВО	2007.-2009.		2007.- 5.000.00

студије о потенцијалу креативне индустрије за економски развој града Бањалуке					2008.- 5.000.00	
					2009.- 5.000.00	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 15.000.00	

6. стратешки правац: УНАПРЕЂЕЊЕ РАЗМЈЕНА ИДЕЈА И ПРОДУКЦИЈЕ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ**Циљ 6.1.: Покретање омладинског аудио-визуелног центра за продукцију**

1.	Успостављање омладинског аудио-визуелног центра за продукцију (дигитална штампа, плотер, алат за дораду штампаног материјала, аудио студио, видео студио, фото студио) у склопу Омладинског културног центра	АСГБЛ, Омладински дом – Омладински културни центар	2007 . -2011.		2007.-
					2008.- 50.000.00
					2009.-100.000.00
					2010.-100.000.00
					2011.- 50.000.00
					ТО.- 300.000.00

Циљ 6.2.: Пружање финансијске подршке гостовању бањалучких умјетника ван Бањалуке (изложбе у иностранству)

1.	Подршка гостовању бањалучких умјетника у иностранству	АСГБЛ	2007. - 2011.		2007.-10.000.00
					2008.- 20.000.00
					2009.- 20.000.00
					2010.- 20.000.00
					2011.- 30.000.00
					ТО.- 100.000.00

Циљ 6.3.: Промотивне кампање, презентације и семинари

1.	Организовање промотивних кампања, семинара и тренинга у области културе	АСГБЛ, заинтересоване НВО	2007 . – 2011.		2007.- 10.000.00
					2008.- 10.000.00
					2009.- 10.000.00
					2010.- 20.000.00
					2011.- 20.000.00
					ТО.- 70.000.00

Циљ 6.4.: Успостављање нових и унапређење постојећих културних манифестација						
1.	Планирање и реализација фестивала, умјетничких смотри	АСГБЛ, заинтересоване НВО	2007. – 2011.		2007.- 100.000.00	
					2008.- 150.000.00	
					2009.- 100.000.00	
					2010.- 200.000.00	
					2011.- 150.000.00	
					ТО.- 700.000.00	
ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ						
1. стратешки правац: РАЗВИТИ СИСТЕМЕ ЗА НЕФОРМАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ						
Циљ 1.1.: Унаприједити квалитет неформалног образовања						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Оснивање стручног тима који ће пратити развој неформалног образовања	АСГБЛ, Републички педагошки завод, Министарство просвјете	2007.			
2.	Утврдити стандарде за спровођење квалитетног неформалног образовања, те стандарде за програме и едукаторе	Стручни тим, РПЗ и Министарство просвјете	2008.			
3.	Стварање тимова и умрежавање едукатора који ће водити програме неформалног образовања, по темама/областима	АСГБЛ, Републички педагошки завод, Министарство просвјете, заинтересоване НВО	2008.			
4.	Утврдити критеријуме за издавање сертификата из неформалног образовања	Основани стручни тим	2008.			
Циљ 1.2.: Кампања о важности цјеложивотног образовања и стицања нових знања и вјештина						
1.	Формирање радне групе за анализу ситуације и израду стратегије за развој неформалног образовања за младе	АСГБЛ; Републички педагошки завод, Универзитет, студентске организације, заинтересоване НВО	2007.		2007.-	
					2008.- 2.000.00	
					2009.-	
					2010.-	
					2011.-	

					ТО.- 2.000.00
2.	Анализа образовних потенцијала које Бањалука нуди младима и оцјењивање образовних потреба, да би млади Бањалуке били конкурентни на свјетском тржишту радне снаге	Радна група у сарадњи са студентским организацијама, савјетима ученика, РПЗ-ом, Министарством просвјете и културе	2007.-2008.		2007.- 2008.- 10.000.00 2009.- 10.000.00 2010.- 2011.- ТО.- 20.000.00
3.	Израда стратегије развоја неформалног образовања	Радна група	2008.		2007.- 2008.- 30.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 30.000.00
4.	Промоција стратегије и организовање едукативних радионица за младе о потребама стицања нових знања и вјештина и учења страних језика	Радна група, школе, заинтересоване НВО			2007.- 20.000.00 2008.- 30.000.00 2009.- 30.000.00 2010.-30.000.00 2011.-40.000.00 ТО.-150.000.00

2. стратешки правац: СУЗБИЈАЊА КОРУПЦИЈЕ У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА**Циљ 2.1.: Истраживање појава корупције у образовном систему**

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Доношење одлуке о формирању тима за истраживање корупције у образовном систему	АСГБЛ, Министарство просвјете , Републички педагошки завод, Савјети ученика, студентске организације, заинтересоване НВО	2007.		
2.	Расписивање тендера за додјелу пројекта истраживања појаве корупције у школама и на факултетима	Формираноим тим за истраживање корупције; АСГБЛ	2007.		
3.	Расписивање тендера за ангажовање промотивног тима/агенције за вођење кампање сузбијања корупције	АСГБЛ, Тим за истраживање корупције	2007.		
4.	Спровођење истраживања међу студентима и ученицима (анкете, упитници, интервјуи)	Ангажована организација/институција, у сарадњи са савјетима ученика и студентским организацијама	2008	2007.-	
				2008.- 20.000.00	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 20.000.00	

Циљ 2.2.: Кампања сузбијања корупције

1.	Упознавање ученика и студената са могућношћу пријављивања конкретних случајева корупције надлежним институцијама	Тим за истраживање корупције, студентске организације и савјети ученика	2008	2007.-	
				2008.- 20.000.00	
				2009.-	
				2010.-	
				2011.-	
				ТО.- 20.000.00	

2.	Континуирано вођење кампања у информисању ученика и студената о важности и начинима борбе против корупције	Ангажована организација/институција за истраживање у сарадњи са промотивним тимом, студентске организације и савјети ученика	2008. – 2011.		2007.-	
					2008.- 10.000.00	
					2009.- 10.000.00	
					2010.- 10.000.00	
					2011.- 10.000.00	
					ТО.- 40.000.00	
3.	Презентација резултата истраживања појаве корупције у образовном систему	Ангажована организација/институција за истраживање, у сарадњи са промотивним тимом/агенцијом, медији	2008 -209		2007.-	
					2008.- 10.000.00	
					2009.- 10.000.00	
					2010.-	
					2011.-	
					ТО.- 20.000.00	
3. стратешки правац: ПОДРШКА УСАВРШАВАЊУ КАДРОВА						
Циљ 3.1.: Стручна усавршавања ученика, студената, постдипломаца и професора						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Обезбјеђивање стипендија за школовање младих кадрова у иностранству, потребних граду Бањалуци	АСГБЛ, Министарство просвјете	2007.- 2011.		2007.- 50.000.00	
					2008.- 70.000.00	
					2009.- 80.000.00	
					2010.-100.000.00	
					2011.-100.000.00	
					ТО.- 400.000.00	
2.	Подршка пројектима размјене студената и средњошколаца	АСГБЛ, Министарство просвјете, Универзитет, школе, организације студената, савјети ученика, НВО	2007. – 2011.		2007.- 50.000.00	
					2008.- 50.000.00	
					2009. 70.000.00	
					2010.- 80.000.00	
					2011.-100.000.00	
					ТО.- 350.000.00	
3.	Финансијска помоћ за реализацију научних радова и истраживања	АСГБЛ, Министарство науке и културе, Универзитет	2007. - 2011.		2007.-100.000.00	
					2008.-150.000.00	
					2009.-200.000.00	
					2010.-250.000.00	
					2011.-300.000.00	
					ТО.1.000.000.00	

4. стратешки правац: РАЗВОЈ МРЕЖЕ БРЗОГ ИНТЕРНЕТА И ПРОМОВИСАЊЕ ЊЕГОВОГ ЗНАЧАЈА					
Циљ 4.1.: Стварање услова за успостављање брзе и јефтине интернет мреже (преко 2Mbps) у граду Бањалуци					
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Формирање тима за развој мреже брзог интернета	АСГБЛ, Влада РС, Телеком РС	2007		2007.- 20.000.00 2008.- 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 20.000.00
2.	Доношење стратегије успостављања мреже брзог интернета (преко 2Мбитс) која ће бити јефтина/приступачна крајњим корисницима	АСГБЛ, Влада РС, Телеком РС	2008		2007.- 2008.-50.000.00 2009.- 2010.- 2011.- ТО.- 50.000.00
3.	Реализација стратегије НАПОМЕНА*: Средства издваја Влада РС и Телеком РС	АСГБЛ, Влада РС, Телеком РС	2007. – 2010.		5.000.000.00* 10.000.000.00.* 10.000.000.00.* 10.000.000.00.*
Циљ 4.2.: Наградити најбоље студенте и ђаке преносним рачунарима и једногодишњом плаћеном интернет конекцијом					
1.	Утврђивање критеријума додјеле преносних рачунара и бесплатног интернета најбољим бањолучким ђацима и студентима	Кабинет Предсједника Скупштине Града, Кабинет Градоначелника	Фебруар 2007.		

2.	Годишња додјела награда	Кабинет Предсједника Скупштине Града, Кабинет Градоначелника	2008.- 2011	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 60.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 60.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 80.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 80.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 280.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 60.000.00	2009.- 60.000.00	2010.- 80.000.00	2011.- 80.000.00	ТО.- 280.000.00
2007.-										
2008.- 60.000.00										
2009.- 60.000.00										
2010.- 80.000.00										
2011.- 80.000.00										
ТО.- 280.000.00										
5. стратешки правац: ПОДСТИЦАЊЕ ОБАВЉАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ПРАКСЕ ЗА СТУДЕНТЕ И ЂАКЕ										
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси						
1.	Едукација послодаваца о користима које фирме могу имати од пружања стручне праксе за ђаке и студенте – анимација послодаваца за пружање стручне праксе ђацима и студентима	АСГБЛ, Влада РС, Градска развојна агенција, Привредна комора, школе, факултети, студентске организације, савјети ученика	2007. – 2011.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 75.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 75.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 300.000.00</td></tr> </table>	2007.- 50.000.00	2008.- 50.000.00	2009.- 50.000.00	2010.- 75.000.00	2011.- 75.000.00	ТО.- 300.000.00
2007.- 50.000.00										
2008.- 50.000.00										
2009.- 50.000.00										
2010.- 75.000.00										
2011.- 75.000.00										
ТО.- 300.000.00										
2.	Организовање састанака између министарства и надлежних установа, предузећа, НВО и институција које могу пружити практичну наставу ученицима и студентима	АСГБЛ, школе, факултети, студентске организације, савјети ученика,	2007. – 2011.	<table border="1"> <tr><td>2007.- 5.000.00</td></tr> <tr><td>2008.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-10.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-20.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-20.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 65.000.00</td></tr> </table>	2007.- 5.000.00	2008.-10.000.00	2009.-10.000.00	2010.-20.000.00	2011.-20.000.00	ТО.- 65.000.00
2007.- 5.000.00										
2008.-10.000.00										
2009.-10.000.00										
2010.-20.000.00										
2011.-20.000.00										
ТО.- 65.000.00										
3.	Организовање едукативних радионица за ђаке и студенте о вјештинама пословне комуникације (писања биографије, припрема за интервју, симулација оснивања властитог предузећа, радионица о менаџменту, тимском раду, пословним комуникацијама, пословној креативности итд.)	АСГБЛ, студентске организације, савјети ученика, заинтересоване НВО	2008. – 2011.	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-20.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-30.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-50.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-50.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 150.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.-20.000.00	2009.-30.000.00	2010.-50.000.00	2011.-50.000.00	ТО.- 150.000.00
2007.-										
2008.-20.000.00										
2009.-30.000.00										
2010.-50.000.00										
2011.-50.000.00										
ТО.- 150.000.00										

4.	Континуирано и обавезно упознавање ученика и студената са могућностима похађања стручне праксе	АСГБЛ, НВО, школе, факултети, студентске организације, савјети ученика,	2007. – 2011.	2007.-10.000.00	
				2008.-10.000.00	
				2009.-20.000.00	
				2010.-30.000.00	
				2011.-30.000.00	
				ТО.-100.000.00	
5.	Међународна сарадња (стручна пракса у иностранству)	АСГБЛ, релевантне јавне установе и предузећа, школе, факултети, студентске организације, савјети ученика,	2007. – 2011.	2007.-20.000.00	
				2008.-40.000.00	
				2009.-40.000.00	
				2010.-50.000.00	
				2011.-50.000.00	
				ТО.-200.000.00	

6. стратешки правац: ПОБОЉШАЊЕ УЧЕНИЧКОГ И СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА**Циљ 6.1.: Побољшање критеријума за додјелу стипендија и повећање буџетских средстава**

Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси							
1.	Ревизија постојећих и израда нових критеријума за додјелу стипендија	АСГБЛ, Скупштина града, заинтересоване НВО	2007.								
2.	Издвајање средстава за додјелу стипендија ученицима и студентима	АСГБЛ, Скупштина Града	2007. – 2011.		<table border="1"> <tr><td>2007.- 400.000.00</td></tr> <tr><td>2008.- 500.00.00</td></tr> <tr><td>2009.- 500.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 600.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 700.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.-2.700.000.00</td></tr> </table>	2007.- 400.000.00	2008.- 500.00.00	2009.- 500.000.00	2010.- 600.000.00	2011.- 700.000.00	ТО.-2.700.000.00
2007.- 400.000.00											
2008.- 500.00.00											
2009.- 500.000.00											
2010.- 600.000.00											
2011.- 700.000.00											
ТО.-2.700.000.00											
Циљ 6.2: Подршка пројектима и програмима за талентовану дјецу											
1.	Отварање послеподневне /вечерње школе за талентовану дјецу (математика, физика, ликовно, историја, ...) у просторијама неке од школа и љетњег кампа за талентовану дјецу у околини Бањалуке	АСГБЛ, Републички педагошки завод, Универзитет, актив директора основних и средњих школа,	2008- 2011		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 60.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 60.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 70.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 240.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 50.000.00	2009.- 60.000.00	2010.- 60.000.00	2011.- 70.000.00	ТО.- 240.000.00
2007.-											
2008.- 50.000.00											
2009.- 60.000.00											
2010.- 60.000.00											
2011.- 70.000.00											
ТО.- 240.000.00											

Циљ 6.3: Успостављање тима за давање сугестија о распореду, рационализацији постојећих и потребама отварања нових школа											
1.	Покретање иницијативе за успостављање тима за давање сугестија о распореду, рационализацији постојећих и потребама отварања нових школа	АСГБЛ, Министарство просвјете, Републички педагошки завод, актив директора основних и средњих школа, мјесне заједнице	2007								
2.	Успостављање и дјеловање тима за давање сугестија ради бољег коришћења постојећих школских капацитета, затварања и отварања школа итд.	АСГБЛ, Министарство просвјете, Републички педагошки завод, актив директора основних и средњих школа,	2008-2011								
7. стратешки правац: ОТВАРАЊЕ ЦЕНТРА ЗА КРЕАТИВНИ РАЗВОЈ МЛАДИХ											
Бр.	Активност/мјера	Носилац/партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси							
1.	Ангажовање релевантних стручњака из области психологије и педагогије, невладиних организација, културних радника и других стручњака ради анализе примјера из окружења	АСГБЛ, Просвјетно педагошки завод, Министарство просвјете, Универзитет	2007.		<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.- 50.000.00</td></tr> <tr><td>2009.- 60.000.00</td></tr> <tr><td>2010.- 60.000.00</td></tr> <tr><td>2011.- 70.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 240.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.- 50.000.00	2009.- 60.000.00	2010.- 60.000.00	2011.- 70.000.00	ТО.- 240.000.00
2007.-											
2008.- 50.000.00											
2009.- 60.000.00											
2010.- 60.000.00											
2011.- 70.000.00											
ТО.- 240.000.00											

2.	Формирање мјешовитог тима за израду стратегије и програма рада Центра	АСГБЛ, Министарство просвјете, Републички педагошки завод, Универзитет	2007.							
3.	Израда стратегије и програма Центра	Формирани мјешовити тим	2008	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-100.000.00</td></tr> <tr><td>2009.-</td></tr> <tr><td>2010.-</td></tr> <tr><td>2011.-</td></tr> <tr><td>ТО.- 100.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.-100.000.00	2009.-	2010.-	2011.-	ТО.- 100.000.00
2007.-										
2008.-100.000.00										
2009.-										
2010.-										
2011.-										
ТО.- 100.000.00										
4.	Успостављање центра	АСГБЛ, Министарство просвјете, Републички педагошки завод, Универзитет	2009. – 2011.	<table border="1"> <tr><td>2007.-</td></tr> <tr><td>2008.-</td></tr> <tr><td>2009.-200.000.00</td></tr> <tr><td>2010.-200.000.00</td></tr> <tr><td>2011.-300.000.00</td></tr> <tr><td>ТО.- 700.000.00</td></tr> </table>	2007.-	2008.-	2009.-200.000.00	2010.-200.000.00	2011.-300.000.00	ТО.- 700.000.00
2007.-										
2008.-										
2009.-200.000.00										
2010.-200.000.00										
2011.-300.000.00										
ТО.- 700.000.00										

ОБЛАСТ: ОБРАЗОВАЊЕ И КУЛТУРА МЛАДИХ

ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	1.033.000.00
2008.	1.834.000.00
2009.	1.962.000.00
2010.	2.352.000.00
2011.	2.632.000.00
УКУПНО:	9.813.000.00

ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МЛАДИ											
1. стратешки правац: ЈАЧАЊЕ САРАДЊЕ И АКТИВИЗМА МЛАДИХ НА ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ											
Стратешки циљ 1.1.: Група за животну средину у оквиру Омладинског савјета Бањалуке											
Бр.	Активност/мјера	Носилац/Партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси							
1.	Формирање групе за животну средину у оквиру мреже омладинских организација коју ће чинити млади Бањалуке различитих професија	Омладински савјет Бањауке, АСГБЛ	2006 – 2007.	<table border="1"> <tr> <td>2007.- 0,00</td> </tr> <tr> <td>ТО.- 0,00</td> </tr> </table>		2007.- 0,00	ТО.- 0,00				
2007.- 0,00											
ТО.- 0,00											
2.	Координисање рада групе	АСГБЛ Омладински савјет Бањауке	2007-2011.	<table border="1"> <tr> <td>2007.- 3.600.00</td> </tr> <tr> <td>2008.- 3.600.00</td> </tr> <tr> <td>2009.- 3.600.00</td> </tr> <tr> <td>2010.- 3.600.00</td> </tr> <tr> <td>2011.- 3.600.00</td> </tr> <tr> <td>ТО.- 18.000.00</td> </tr> </table>		2007.- 3.600.00	2008.- 3.600.00	2009.- 3.600.00	2010.- 3.600.00	2011.- 3.600.00	ТО.- 18.000.00
2007.- 3.600.00											
2008.- 3.600.00											
2009.- 3.600.00											
2010.- 3.600.00											
2011.- 3.600.00											
ТО.- 18.000.00											
3.	Изградња људских капацитета групе (стипендије, нови чланови, неформална едукација...)	Омладински савјет Бањауке, АСГБЛ	2007-2011.	<table border="1"> <tr> <td>2007.- 13.600.00</td> </tr> <tr> <td>2008.- 12.400.00</td> </tr> <tr> <td>2009.- 12.400.00</td> </tr> <tr> <td>2010.- 12.400.00</td> </tr> <tr> <td>2011.- 12.400.00</td> </tr> <tr> <td>ТО.- 63.200.00</td> </tr> </table>		2007.- 13.600.00	2008.- 12.400.00	2009.- 12.400.00	2010.- 12.400.00	2011.- 12.400.00	ТО.- 63.200.00
2007.- 13.600.00											
2008.- 12.400.00											
2009.- 12.400.00											
2010.- 12.400.00											
2011.- 12.400.00											
ТО.- 63.200.00											

Стратешки циљ 1.2.: Активности у омладинском центру						
1.	Организовање радионица о заштити животне средине	Омладински савјет Бањауке, НВО, Омладински центар, Институт за животну средину, средње школе, факултети, АСГБЛ	2007-2011.		2007.- 3.600.00 2008.- 3.600.00 2009.- 4.800.00 2010.- 6000.00 2011.- 6.000.00 ТО.-24.000.00	
2.	Приказивање тематских филмова о животној средини са дискусијама	Омладински савјет Бањауке, НВО, Оскар филм, АСГБЛ, факултети	2007-2011.		2007.- 1.200.00 2008.- 1.200.00 2009.- 1.200.00 2010.- 1.200.00 2011.- 1.200.00 ТО.- 6.000.00	
3.	Формирање и ажурирање базе података о животној средини (депоније, угрожене врсте, градско зеленило, квалитета ваздуха, воде, тла итд.)	Омладински савјет Бањауке, НВО, Институт за животну средину, АСГБЛ, грађани, Депот, факултети	2007-2011.		2007.-3.500.00 2008.- 600.00 2009.- 600.00 2010.- 600.00 2011.- 600.00 ТО.- 5.900.00	
4.	Организовање изложби и презентација о животној средини (фотографије, слике, скулптуре, инсталације и сл.)	Омладински савјет Бањауке, НВО, Академија умјетности, грађани, КЦ Бански двор, Музеј савремене умјетности РС, АСГБЛ	2007-2011.		2007.- 1.200.00 2008.- 1.200.00 2009.- 1.200.00 2010.- 1.200.00 2011.- 1.200.00 ТО.- 6.000.00	
Стратешки циљ 1.3.: Активизам и сарадња младих на различитим нивоима организовања						
1.	Промоција активности младих на различитим нивоима организовања (формалне, неформалне групе и појединци) – нпр. сајмови	Омладински савјет Бањауке, НВО, појединци, Одјељење за друштвене дјелатности, медији	2007-2011.		2007.- 5.000.00 2008.- 5.000.00 2009.- 5.000.00 2010.- 5.000.00 2011.- 5.000.00 ТО.- 25.000.00	

2.	Сарадња и размјена искустава са младима из других градова РС, БиХ и иностранства	Омладински савјет Бањауке, НВО, појединци, АСГБЛ, градови побратими Бањалуке, Кабинет Градоначелника	2007-2011.		2007.- 3.600.00 2008.- 3.600.00 2009.- 3.600.00 2010.- 3.600.00 2011.- 3.600.00 ТО.- 18.000.00
3.	Успостављање еко телефона и е-mail-а за грађане (примање притужби, давање информација и сл.) при Омладинском центру	Омладински савјет Бањауке, НВО, комунална полиција, Телеком Српске, АСГБЛ	2007-2011.		2007.- 5.800.00 2008.- 3.600.00 2009.- 3.600.00 2010.- 3.600.00 2011.- 3.600.00 ТО.- 20.200.00
2. стратешки правац: ИНСТИТУЦИОНАЛНО РЈШАВАЊЕ ПИТАЊА ЖС НА НИВОУ ГРАДА БАЊА ЛУКА					
Стратешки циљ 2.1.: Успостављање и праћење рада одсјека за животну средину при АСГБЛ					
Бр.	Активност/мјера	Носилац/Партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси	
1.	Заговарање успостављања одсјека за животну средину при Административној служби града Бања Лука	Омладински савјет Бањауке, НВО, АСГБЛ, грађани, Скупштина Града	2007.		2007. – 00.00 2008.- 00.00 2009.- 00.00 2010.- 10.000.00 2011.- 00.00 ТО.- 10.000.00
2.	Праћење рада Одсјека за животну средину	Омладински савјет Бањауке, НВО, Скупштина Града, Градоначелник,	2008 – 2011.		2007. - 2008.- 00.00 2009.- 00.00 2010.- 00.00 2011.- 00.00 ТО.- 00.00
Стратешки циљ 2.2.: Ефикасни прописи и планови у области животне средине					
1.	Заговарање доношења одговарајућих прописа у области животне средине на локалном нивоу	Омладински савјет Бањауке, НВО	2007 – 2011.		2007.- 1.000.00 2008.- 1.000.00 2009.- 1.000.00 2010.- 1.000.00 2011.- 1.000.00

					ТО.- 5.000.00	
2.	Праћење провођења прописа у области животне средине	Омладински савјет Бањауке, НВО, Комунална полиција, грађани, АСГБЛ, мјесне заједнице	2007 – 2011.		2007.- 00.00	
					2008.- 00.00	
					2009.- 00.00	
					2010.- 00.00	
					2011.- 00.00	
					ТО.- 00.00	
3.	Заговарање израде Локалног акционог плана за животну средину	Омладински савјет Бањауке, НВО, АСГБЛ, Скупштина града, грађани	2007.		2007.- 5.000.00	
					2008.- 00.00	
					2009.- 00.00	
					2010.- 00.00	
					2011.- 00.00	
					ТО.- 5.000.00	

3. стратешки правац: ИНФОРМИСАЊЕ И ПОДИЗАЊЕ СВИЈЕСТИ ГРАЂАНА						
Стратешки циљ 3.1.: Информисање јавности путем медија						
Бр.	Активност/мјера	Носилац/Партнер	Вријеме имплементације	Неопходна средства у КМ /ресурси		
1.	Креирање и редовно ажурирање посебних дијелова интернет страница града Бања Лука и Омладинског савјета Бањауке за питање животне средине	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, НВО	2007 – 2011.	2007.-	1.000.00	
				2008.-	00.00	
				2009.-	00.00	
				2010.-	00.00	
				2011.-	00.00	
				ТО.-	1.000.00	
2.	Израда и провођење медија плана групе за животну средину Омладинског савјета Бањалуке	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, НВО, медији	2007 – 2011.	2007.-	5.000.00	
				2008.-	3.000.00	
				2009.-	3.000.00	
				2010.-	3.000.00	
				2011.-	3.000.00	
				ТО.-	17.000.00	
Циљ 3.2.: Активности у мјесним заједницама (МЗ) о животnoj средни						
1.	Организовање округлих столова	АСГБЛ Омладински савјет Бањауке, НВО, МЗ, . Одсек за послове МЗ, грађани	2007 – 2011.	2007.-	3.000.00	
				2008.-	3.000.00	
				2009.-	3.000.00	
				2010.-	3.000.00	
				2011.-	3.000.00	
				ТО.-	15.000.00	

2.	Иницирање израде Акционог плана за животну средину на нивоу мјесних заједница	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, НВО, МЗ, Одсјек за послове МЗ, грађани	2008.		2007.- 00.00 2008.- 3.000.00 2009.- 00.00 2010.- 00.00 2011.- 00.00 ТО.- 3.000.00
Циљ 3.3.: Активности са образовно-васпитним институцијама о животnoj средини					
1.	Заговарање формирања еко-секција у школама у којима не постоје	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, Основне и средње школе, НВО, Министарство просвјете и културе,	2007.		2007.- 4.000.00 2008.- 00.00 2009.- 00.00 2010.- 00.00 2011.- 00.00 ТО.- 4.000.00
2.	Развој сарадње између еко-секција	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, Основне и средње школе, НВО, Министарство просвјете и културе	2007 – 2011.		2007.- 7.000.00 2008.- 7.000.00 2009.- 7.000.00 2010.- 7.000.00 2011.- 7.000.00 ТО.- 35.000.00
3.	Радионице по вртићима, школама и факултетима	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, школе, НВО, вртићи и факултети	2007 – 2011.		2007.- 5.000.00 2008.- 7.000.00 2009.- 8.000.00 2010.- 8.000.00 2011.- 9.000.00 ТО.- 37.000.00
4.	Акције на заштити и унапређењу животне средине	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, школе, НВО, вртићи и факултети, Чистоћа, Српске шуме, Депот,	2007 – 2011.		2007.- 5.000.00 2008.- 5.000.00 2009.- 5.000.00 2010.- 5.000.00 2011.- 5.000.00 ТО.- 25.000.00

Циљ 3.4.: Јавне акције о актуелним проблемима животне средине						
1.	Свјетски дан борбе против брана	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, НВО, грађани, факултети, јавна комнална предузећа	2007-2011.		2007.- 1.000.00	
					2008.- 1.000.00	
					2009.- 1.000.00	
					2010.- 1.000.00	
					2011.- 1.000.00	
					ТО.- 5.000.00	
2.	Свјетски дан вода		2007-2011.		2007.- 1.500.00	
					2008.- 1.500.00	
					2009.- 1.500.00	
					2010.- 1.500.00	
					2011.- 1.500.00	
					ТО.- 7.500.00	
3.	Дан планете земље		2007-2011.		2007.- 5.000.00	
					2008.- 5.000.00	
					2009.- 5.000.00	
					2010.- 5.000.00	
					2011.- 5.000.00	
					ТО.-25.000.00	
4.	Свјетски дан животне средине		2007-2011.		2007.- 3.000.00	
					2008.- 3.000.00	
					2009.- 3.000.00	
					2010.- 3.000.00	
					2011.- 3.000.00	
					ТО.-15.000.00	
5.	Дан без аутомобила		2007-2011.		2007.- 2.500.00	
					2008.- 2.500.00	
					2009.- 2.500.00	
					2010.- 2.500.00	
					2011.- 2.500.00	
					ТО.-12.500.00	
6.	Друге акције у циљу заштите и унапређења животне средине		2007-2011.		2007.- 6.000.00	
					2008.- 6.000.00	
					2009.- 6.000.00	
					2010.- 6.000.00	
					2011.- 6.000.00	
					ТО.-30.000.00	

Циљ 3.5.: Волонтирање у акцијама заштите и унапређења животне средине						
1.	Промоција волонтеризма младих у активностима Групе за животну средину	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, НВО, грађани, јавне личности	2007 – 2011.		2007.-	500.00
					2008.-	500.00
					2009.-	500.00
					2010.-	500.00
					2011.-	500.00
					ТО.-	2.500.00
2.	Радни волонтерски еко кампови	АСГБЛ, Омладински савјет Бањауке, НВО, Туристичка организација града Бањалуке, Одјељење за друштвене дјелатности	2007 – 2011.		2007.-	10.000.00
					2008.-	10.000.00
					2009.-	10.000.00
					2010.-	10.000.00
					2011.-	10.000.00
					ТО.-	50.000.00

ОБЛАСТ: ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МЛАДИ	
ГОДИНА	СРЕДСТВА ПО ГОДИНАМА (У КМ)
2007.	106.600.00
2008.	93.300.00
2009.	92.500.00
2010.	103.700.00
2011.	94.700.00
УКУПНО:	490.800.00

Број: 07-013-152/07.

ПРЕДСЈЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА

Слободан Гаврановић, дипл.правник

